

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
190. (1510.) szám**BNR- valutaárfolyamok**

1 euró	4,3218 ▲
1 amerikai dollár	3,1630 ▲
100 magyar forint	1,4948 ▼

Aktuális

2

Lángokban Bulgária

Bulgáriában szerda este is folytatódta a romaellenes rasszista tüntetések: tíz városban tartottak demonstrációt, amelyeken összesen mintegy 650 személy vett részt. Egyetlen helyszínen, Blagoevgradban történt erőszakos incidens.

Aktuális

3

A PC kizárta Ciuhodarut

Azonnali hatállyal zárta ki tegnap soraiból a Konzervatív Párt (PC) Tudor Ciuhodaru Iași-i képviselőt. A sajtó úgy tudja, hogy a honatya már megegyezett Gabriel Oprea védelmi miniszterrel arról, hogy az Országos Szövetség Románia Haladásáért (UNPR), illetve a PDL támogatásával indul a jövő évi helyhatósági választásokon.

Kultúra

6

Székelyföldön marad az ágyú

Sikerült elfogadtatni a Kovászna Megyei Tanácsban tegnap a Gábor Áron ágyújának cseréjéről szóló határozatot. A tanácsülésre bevonult a HÁRIT néhány képviselője, akik piros lapokat, valamint „az ágyú maradjon itthon” feliratú táblát mutattak az MPP-s frakciónak.

Vezércikk

3

Bye, bye, Nokia!

Úgy hiányzott az ország gazdasági állapotát kínos igyekezettel szépíteni próbáló Boc-kormányának a Nokia tegnap reggeli bejelentése, miszerint a második romániai exportőr finn óriáscég bezárja nemeszsuki gyárát, mint üvegesnek a hanyattesés. A bejelentés felkészületlenül érte mind a hazai közvéleményt, mind pedig a politikumot. ▶

Salamon Márton László

Szélnek ereszt a Nokia

Bezár a finn cég nemeszsuki gyára, több mint kétezren maradnak munka nélkül**Elbocsátó szép üzenet. A nemeszsuki Nokia gyár alkalmazottjai tegnap a menesztésükről szóló levéllel a kezükben távoztak az üzemből**

Fotó: Mediafax

Kétezer-kétszáz alkalmazottjával közölte tegnap reggel a nemeszsuki Nokia gyár vezetősége, hogy az üzemet bezárják, és a munkásokat elbocsátják. Stephen Elop, a finn vállalat vezérigazgatója azzal indokolta a döntést, hogy a Kolozs megyei gyárakban előállított termékeket jelentősen olcsóbban össze tudják szerelni kínai és indiai telephelyeiken. A nemeszsuki üzem decemberig működni fog, az alkalmazottak 2012 márciusáig fizetést kapnak. A Kolozs Megyei Tanács hattagú bizottságot állított fel a Nokiával kötött szerződés átvizsgálására, Emil Boc miniszterelnök pedig lapzártánkorkor rendkívüli kormányülést tartott az ügyben. **3. oldal ▶**

A székelyek vendége volt Udrea

▶ Elena Udrea fejlesztési és turisztikai miniszter, Moldován József, a Távközlési és Információs Társadalom Minisztériumának államtitkára, valamint Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke jelenlétében tegnap átadták Borszéken a felújított kultúrház épületét. **6. oldal ▶**

Elena Udreát Ladányi László prefektus és Borboly Csaba tanácselnök kísérte Hargita megyei körútján

Fotó: ÚMSZ

Jövőre drágább betegnek lenni

▶ Szükíti jövőre az egészségügyi minisztérium azoknak az egészségügyi szolgáltatásoknak a körét, amelyeknek árát eddig a biztosító állta. Emellett díjat kell fizetni azért az ellátásért is, amely eddig ingyenes volt. A tervezet szerint a háziorvosi vizsgálatért 5 lej kell fizetni ügyleti időben, otthoni ellátásért azonban már 15 lejjel tartozik a páciens. A kórházi ellátás jellegetől és idejétől függően 10-20 lejbe kerül majd naponta. A tervezetet még a parlamentnek is jóvá kell hagyania. Ritli László egészségügyi miniszter 1200 millió lejes megtakarítást remél az egészségügyi ellátás racionalizálásától, amelyet a Világbank felügyeletével hajtanak majd végre. **7. oldal ▶**

Mai mellékletünk:

Röviden

Két év börtön
Jancsó Noémi gyilkosának

Elutasította tegnap a Kolozsvári Ítéltábla Toader Cernean fellebbezését, s gondatlanságból elkövetett emberölésért 2 év letöltendő börtönbüntetésre ítélte amiatt, hogy tavaly júliusban halálra gázolta Jancsó Noémi költőt – írta a *Szabadság* honlapja. A tettet alapfokon is 2 év letöltendő börtönbüntetésre ítélték. A 65 éves Toader Cernean tegnap azt kérte, töröljék az alapfokon hozott ítéletet, s mentse fel, legrosszabb esetben felfüggesztett börtönbüntetést szabjanak ki.

Kétperces gyűlésen tárgyalt a BT
a palesztin kérésről

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa szerdán egy kevesebb mint kétperces gyűlésen továbbította a palesztinok tagfelvételi kérelmét a BT Csatlakozási Bizottságához, amely ma ül össze. A BT soros elnöke, Nawaf Salam libanoni nagykövet rövid nyilatkozatot olvasott fel arról, hogy a BT a Csatlakozási Bizottsághoz irányítja a palesztin kérelmet, és mivel egyetlen ellenszavazat sem volt a 15 fős testületben, hitelesítette az átírányítási döntést, és bejelentette, a Bizottság pénteken, helyi idő szerint délelőtt 10 órakor – romániai idő szerint 19 órakor – ül össze.

NATO-katonák haltak meg
Afganisztánban

Öt NATO-katona vesztette életét szerdán Afganisztánban iszlamista felkelők támadásai következtében, adta hírül közleményében a katonai szervezet vezető afganisztáni nemzetközi biztonsági erő (ISAF). Hárman út mentén elhelyezett pokolgép áldozatai lettek az ország keleti részén – ezt a módszert a tálibok gyakran alkalmazzák. A NATO szokás szerint nem hozta nyilvánosságra az áldozatok nemzetiségét.

Érik a szlovák bocsánatkérés

Elismerte a szlovák kormány, hogy sérültek Malina Hedvig, a 2006 augusztusában Nyitrán megvert magyar diáklány emberi és állampolgári jogai, mivel a hatóságok nem vizsgálták ki megtámadásának körülményeit. Az *Új Szó* című posztonyi magyar napilap tegnapi száma szerint a szlovák kormány szerdai ülésén tárgyalt a megegyezésről, a nyilatkozatot csak Daniel Lipsic belügyminiszter nem szavazta meg. A kormányznak szeptember 30-áig kell kidolgoznia állásfoglalását Malina Hedvig strasbourgi beadványával kapcsolatban, erre több mint fél éve volt, mert az emberi jogi bíróság keresetét még március 28-án megkapta

Súlyosbodott Chávez állapota?

Sürgősen kórházba szállították a venezuelai államfőt, miután leállt a veséje. A rákbetegségben szenvedő Hugo Chávezet egy caracasi katonai kórházba került – értesült a miami székhelyű *El Nuevo Herald*. Venezuela információs minisztere, Andres Izarra egy tagadta a napilap értesüléseit. „Akiknek kórházba kellene menniük azok a *Nuevo Herald* újságírói, vagyis nem kórházba hanem elmegőgyintézetbe” – mondta. Vasárnap Chávez arról biztosította az érte aggódó venezuelaiakat, hogy egészséges.

TÁRKI: beérte a Jobbik az MSZP-t

A magyarországi TÁRKI Társadalomkutatási Intézet 2011. szeptemberi pártpreferencia-kutatásának adatai szerint folytatódott a FIDESZ-KDNP támogatottságának tavaly november óta tartó csökkenése. A felmérés szerint a Jobbik szavazóinak aránya a teljes népesség körében 9 százalékról 10 százalékra, a pártválasztók körében pedig 15 százalékról 21 százalékra emelkedett, és ezzel mindkét tekintetben beérte az MSZP-t.

Lángokban Bulgária

Házakat is gyújtogatnak. A bulgáriai romaellenes tüntetések eddig tíz városra terjedtek ki

Hírösszefoglaló

Bulgáriában szerda este is folytatódott a romaellenes rasszista tüntetések: tíz városban tartottak demonstrációt, amelyeken összesen mintegy 650 személy vett részt. Egyetlen helyszínen, Blagoevgradban történt erőszakos incidens: egy romák lakta negyed körbevette a rendőrség, hogy elválassza a szélsőjobb tüntetőktől a lakókat, ám a tüntetők megtámadták két arra sétáló romát és megverték őket. Ezután verekedés tört ki a negyed lakói és a tüntetők között. A rendőrség

helyreállította a rendet, tegnap reggelre békés volt a város. A legnagyobb számban szerda este Asenovgradban gyűltek össze a tüntetők, 200-an. Tízet, köztük három kiskorút, a rendőrség őrizetbe vett.

A bolgár rendőrség a társadalmi rend megzavarására hivatkozva már kedden őrizetbe vett 168 embert Szófiában, Plovdivban, Várnában és Burgaszban. Az őrizetbe vett emberektől késeket, botokat, füstbombákat koboztak el. A belügyminisztérium közleménye szerint a különböző városokban kirobbant romaellenes meg-

mozdulásokon a hatósági fellépéssel sikerült megakadályozni az erőszakos cselekményeket, valamint a társadalmi rend megzavarását. A tárca összegzése szerint 14 városban voltak romaellenes megmozdulások, amelyeken 2200 ember vett részt. A legjelentősebb felvonulások Szófiában és Plovdivban voltak, mintegy 600-600 fővel. Várnában 400-an, Burgaszban csupán 120-an voltak a hatóságok adatai szerint.

Az ügy előzménye, hogy a múlt szombaton verekedés tört ki egy romák lakta dél-bulgáriai faluban, Katunicában, mert a helyi cigánykirály szüleit szállító mikrobusz halálra gázolt egy 19 éves nem roma fiatal embert. A verekedésnek is egy halálos és öt sérült áldozata volt. Az eset Katunica faluban történt. A 19 éves fiatal ember halálra gázolásán feldühödve szülei és barátai rárontottak a cigánykirály, Kiril Raskov – „Kiro cár” – házára, betörték annak ablakait, és belül tüzet okoztak, amelyet azonban sikerült gyorsan eloltani. A gázoló vezető közben elmenekült. ◀

Der Spiegel: polgárháború zajlik a romák ellen

Polgárháború zajlik modern formában egyes kelet-európai országokban a romák ellen, és a hatóságok távolról figyelik, pedig a romák elleni erőszak megelőzhető lenne, ha csökkentenék a bűnözést – kommentálta a bulgáriai eseményeket a *Der Spiegel*. Ezt a polgárháborút egyrészt szélsőjobb „paramilitáris szervezetek”, „szélsőjobb terroristák”, huligánok és másrészt dühös átlagpolgárok vívják. „Vadkeleten” az emberek akkor boldogulnak, ha megfelelő kapcsolatokkal rendelkeznek, és készek kenőpénzt felajánlani – írja a német lap. Egy ilyen helyzetben a romák könnyen válhatnak bűnbakká, hiszen a társadalom alsó szintjén helyezkednek el, nem tudnak lobbizni, politikailag rosszul szervezettek.

Hegycsúcsoktól mélypontokig

Bartha Réka

A bátorságról, elszántságról és kezdeményező készségről szóltak a Brassói Business Days második napjának délelőtti előadásai, amelyeken az oktatási rendszer hatékonyságáról, a közfelfogás meghatározta vállalkozói magatartásról is beszéltek a meghívott szakemberek. Az előadássorozat vastappsal jutalmazott sztárelőadója a 16 éves barcarozsnyói alpinista lány, Crina Coco Popescu (*képünkön*) volt, aki korszoportjában hét hegymászói rekordot döntött, világviszonylatban pedig ő az egyetlen női alpinista, aki az Antarktisz Sidley csúcsát megmászta.

„Milyen kezdeményező készsége lehet annak a felnőttnek, aki irodalomórán azt tanulta az iskolában, hogy erény az, ha az ember beletörődik elkerülhetetlen sorsába” – fogalmazott a szekció első előadója Ciprian Stavar, a Guerrilla Marketing Online tréner és tanácsadója, aki kijelentését a *Báránka* (Miorița) című balladára alapozta. Hallgatósága derülésére

felsorolta azokat a román irodalmi műveket, amelyek csupa letargikus témát tárnak a gyermekek elé kisiskolás koruktól a középiskoláig. „Ezzel a tudáshalmazzal kellene boldogulniuk az életben” – tette hozzá Stavar.

„Az egyetlen hely, ahol a pénzkérés megelőzi a tanulást, az a szótár” – mondta a brassói vállalkozóknak Soares-Szász Lóránd üzletfejlesztési tanácsadó, aki az angol earn és learn fogalmak összekapcsolásában reflektált arra a hazai tévképzetre, miszerint önképzés nélkül is lehetséges a profitteremtés. A szakember elmondta, saját története is bizonyítja: ha az ember arra törekszik, hogy munkájában a legjobb legyen, akkor három év alatt a legjobb kertészből a legjobb üzletfejlesztési tanácsadóvá válhat.

A tudás és a cselekvés összekapcsolásának szükségességét hangsúlyozta a gazdasági válság kapcsán Bogdan Comănescu, az Accelera Romania vezérigazgatója, aki szerint a jelenlegi mélyponton a kereskedelmi

stratégiák gyökeres átütemezésére van szükség ahhoz, hogy a vállalkozások túléljék a recessziót. „Az ismeretek önmagukban semmit nem érnek, ha nem váltják tetterre” – jelentette ki az eladási szakember, aki szerint korántsem meglepő, hogy, akár csak 2007-ben, 2010-ben is vol-

Megszületett
az új Bechtel-
szerződés

ÚMSZ

Jóváhagyta a kormány az észak-erdélyi autópálya építésére vonatkozó új szerződést, amelyet az amerikai Bechtel vállalattal kötött meg. Az új szerződés lényegében a régi megállapodásnak az újratárgyalása, amely szerint a Bechtel csak az út mintegy egynegyedét építi meg, a többi szakaszokra a román állam közbeszerzési pályázatokat írhat ki. Anca Boagiu szállításiügyi miniszter elmondta, hogy az új szerződés szerint 6,9 millió euróra korlátozzák egy kilométer út megépítésének költségeit, és a megállapodás lehetővé teszi, hogy a Bechteltől elvett szakaszokra közbeszerzési pályázatokat írjanak ki. Boagiu szerint a román állam számára hátrányos régi szerződés újratárgyalása következtében Románia 6 milliárd eurót takarított meg, hiszen ha folytatták volna az építkezést a korábbi megállapodás szerint, akkor a 415 kilométer hosszú, Erdélyt átszelő autópálya költségei elérték volna a 10 milliárd eurót. Az új szerződés jóváhagyása révén gyakorlatilag hivatalossá vált, hogy a Bechtel a jelenleg már épülő Bihar megyei Berettyószéplak és Bors közötti 64 kilométer hosszú szakaszt fejezi be. Korábban a Kolozs megyei Gyalu és Aranyosgyéres közötti 52 kilométert építették meg. Románia 2003-ban kötötte meg a Bechtellel a Bors és Brassó közötti nyomvonalon terjedő észak-erdélyi autópálya megépítésére vonatkozó szerződést. Ezt a megállapodást Traian Basescu román államfő nemrég „szerencsétlenség” minősítette, és kijelentette, hogy „mindkét fél lopni akart”, ezért vált szükségessé az újratárgyalása. ◀

Szélnek ereszt a Nokia

Bezár a finn cég nemeszsuki gyára, kétezren maradnak munka nélkül

Sipos M. Zoltán

▶ Kétezer-kétszáz alkalmazottjával közölte tegnap reggel a nemeszsuki Nokia gyár vezetősége, hogy az üzemet bezárják és a munkásokat elbocsátják. Stephen Elop, a finn vállalat vezérigazgatója a sajtónak tartott távértékelten elmondta, azért volt szükség a Kolozs megyei egység bezárására, mert itt inkább régebbi modelleket gyártottak, az európai igények pedig az okostelefonok és érintőképernyők felé haladnak. „A low-end telefonok ugyanakkor nagyon keresettek Indiában és Kínában, de problémás itt gyártani, majd Ázsiába exportálni ezeket a termékeket. Ezért inkább ottani gyárainkba helyezük át a Nemeszsukon előállított telefonok gyártását” – fogalmazott Elop. A Nokia vezetősége ugyanakkor azzal nyugtatgatta a kedélyeket, hogy a gyár decemberig működni fog, az alkalmazottak 2012 márciusáig fizetést fognak kapni.

A megyei tanács fogást keres a Nokión

A megyei tanács tegnap egy hattagú bizottságot állított fel Alin Tișe megyei tanácselnök vezetésével, amelynek feladata lesz átvizsgálni a Nokióval kötött szerződést. Vákár István, RMDSZ-es megyei tanácsos szerint több homályos pont is van a gyár bezárása körül, amit meg kell vizsgálni. Szerinte annak idején a Nokia cég nagyon sok követelést támasztott az állammal és a megyével szemben annak érdekében, hogy Nemeszsukba hozza a gyárat és aránytalanul kevés kötelezettséget vállalt Kolozs megyében. Mint elmondta, nehéz valamit tenni az ügyben, mert a jelenlegi tanács a Nokióval kötött szer-

A Nokia autóbussza már csak az év végéig ingáztatja naponta a gyár mintegy 2200 alkalmazottját

Fotó: Mediafax

ződés alpontjait sem ismeri, ugyanis a szerződésben szerepel egy pont, amely a szerződés bizalmosságáról szól. „Reméljük, hogy találunk olyan pontokat, amelyek alapján a Nokiótól kártérítést tudunk követelni. Nem tudjuk annyiban hagyni a dolgot, rengeteg közpénzt is befektettünk a gyár működésébe” – mondta Vákár. Hozzátette: a Nokióval szembeni követelésekkel párhuzamosan megpróbálnak más befektetőt szerezni a finn vállalat által eddig használt 80 hektáros területre. A megyei tanácsos úgy tudja, hogy a gyár infrastruktúrája a megyében marad.

Csökkenő profit

A Pénzügyminisztérium adatai szerint Romániában a Nokia a 2010-es évet még 43 millió eurós profittal zárta, 14 százalékkal

meghaladva a 2009-es nyereségét. Ezzel az eredménnyel a Nokia a 17. helyen szerepelt a legnyereségesebb hazai vállalatok rangsorában. 2011-ben azonban a vállalat bevételei jelentősen visszaestek. 1,6 milliárd eurós üzleti értékével a Nokiót tavaly Románia legerősebb IT&C cégeként tartották számon, őt követte az Orange közel 1 milliárd eurós értékével. Ezenkívül a Nokia az egyik legnagyobb exportőr volt Romániában. A finn csoport 2008 februárjában nyitotta meg Kolozs megyei üzemet, a beruházás 60 millió eurót tett ki. A Nokia akkor a németországi Bochumból „költözött át” Nemeszsukra az alacsonyabb munkaerőköltségek miatt.

Szociális probléma

Fekete Emőke, a Kolozs Megyei Tanács alelnöke szerint a

Nokia gyár bezárása érzékenyen érinti a megye gazdaságát. Mint elmondta, 2200 itt dolgozó marad egyik napról a másikra munka nélkül. Daniel Don, a Kolozs megyei munkaerő-elosztó hivatal elnöke szerint az elbocsátások révén az amúgy rendkívül alacsonynak számító 3,3 százalékos munkanélküliségi ráta 4 százalékra fog emelkedni, ami „nem éppen katasztrófát jelent, de nehéz lesz”. „Derült égből villámcsapásként ért a gyár igazgatójának bejelentése. Rengeteg a tisztázatlan körülmény a bezárás kapcsán, a gazdasági hátrányok mellett egy komoly szociális problémával is szembe kell néznünk, hisz a több mint kétezer alkalmazott elbocsátása a családtagokkal együtt közel 6-7 ezer Kolozs megyei lakost érint” – fogalmazott lapunknak Vákár István. ◀

Bye, bye, Nokia!

Salamon Márton László

Úgy hiányzott az ország gazdasági állapotát kínos igyekezettel szépi-teni próbáló Boc-kormányának a Nokia tegnap reggeli bejelentése, miszerint a

második romániai exportőr finn óriáscég bezárja nemeszsuki gyárat, mint üvegesnek a hanyattesés. A bejelentés felkészületlenül érte mind a hazai közvéleményt, mind pedig a politikumot, erre utal legalábbis a pánikszerű kapkodás, amellyel az Emil Boc vezette kormány lereagálta a sokkoló hírt. A kabinet ugyanis inkább természeti katasztrófák esetében indokolt sietséggel tartott tegnap délután válság-kupak-tanácsot, amelynek amúgy semmi konkrét eredménye nem volt, minthogy nem is lehetett.

Amnyiből persze indokolt volt a „rendkívüli kormányállapot” bevezetése, hogy a Nokia kivonulása Románia gazdasága számára felér egy természeti katasztrófával. Az évi egymilliárd eurós forgalmú távközlési mammut megjelenése annak idején minden idők legnagyobb romániai befektetését jelentette, és reményt, örömet, munkahelyeket, prosperitást ígért a poros mezőségi község, Kolozs megye, Erdély és egész Románia számára.

A finnek döntése – a gyárnak a németországi Bochum városából Erdélybe való költöztetése – jelentős mértékben járult hozzá ahhoz, hogy Romániát egyre többen Kelet-Európa gazdasági tigrisének kezdjék tekinteni. Aztán a nagy tervek meg is valósultak: az akkori román kormány biztosította a gyár létrehozásához szükséges infrastruktúrát, létrejött több ezer munkahely, beindult a termelés. Egy kis kárörömmel több nem jutott a munkahelyük elvesztése miatt dühöngő bochumiaknak sem, bár most így visszagondolva, mi aligha reménykedhetünk a jaképnél hagyott németekéhez hasonló mértékű kártérítésben.

A jótét nem bizonyult tartósnak: a világválság, a Nokia belső problémái és korlátozott alkalmazkodóképessége (az okostelefonok piacának elvesztése), valamint a romániai barátságatlan gazdasági környezet összehatásaként a finn mobiltelefon-gyártó alig több mint két röpké évnyi zsuki működés után bedobta a törülközőt. Most pedig, amint azt az elmúlt három évben már megszokhattuk, következik a bizonyítvány magyarázása: a nehéz örökség, a súlyos nemzetközi gazdasági helyzet, a szárazság, az áradások, a szabadkőművesek, a mogulok... és még hosszan hallgathatjuk majd kormányfőnk végeérhetetlen alibi-arszenálját. Hacsak nem sikerül végre már Emil Bocot is kikapcsolni, vagy legalábbis rezgőfunkcióra állítani...

Félretájékoztat az EMNT?

ÚMSZ

▶ Félretájékoztat az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) népszámlálás-ügyben – közölte tegnap a Kolozs Megyei Ifjúsági Fórum (KIFOR) kolozsvári szervezete. A KIFOR arra az internetes levelezőlistákon korábban megjelent EMNT-felhívásra alapozza állítását, mely szerint a Kolozsvári Polgármesteri Hivatal további népszámláló biztosok jelentkezését várja. Az EMNT arról tájékoztatta az érdeklődőket, hogy jelentkezni szeptember 28-án a Diákművelődési Házban délután tartandó népszámlálási képzésen lehet.

Tegnap közleményében a KIFOR arra hívta fel a figyelmet, hogy népszámlálási biztosnak való jelentkezés már lezárult, jelenleg a képzések és változtatások folynak, amely ideje alatt már nem lehet jelentkezni népszámlálási biztosnak. „Reméljük, hogy ezen ügy mögött csupán az EMNT munkatársainak információhiánya és tapasztalatlansága áll, és nem kapcsolódik Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar TV-ben elhangzott hamis állításhoz, melyben az mondta, hogy az EMNT Kolozsvárott ki-

segítette a helyi szervezeteket a népszámlálási biztosok gyűjtésébe, mivel az RMDSZ-KIFOR gyűjtési kampánya gyenge lábakon állt” – közölte a KIFOR, emlékeztetve arra, hogy az EMNT felhívása csupán szeptember 8-án jelent meg, mikor a több mint félezer számlálóbiztos már rég összegyűjtötte a két szervezet augusztus folyamán.

Gergely Balázs, az EMNT közép-erdélyi régióelnöke szerint László Attila kolozsvári alpolgármester kijelentésére alapozták a szóban forgó felhívásukat. Az előljáró ugyanis állítólag azt nyilatkozta szerda reggel *Transindex*nek, hogy még lehet jelentkezni számlálóbiztosnak. „A KIFOR minden alkalmat megragad, hogy belénk rúgjon, pedig legalább száz magyar embert sikerült rávennünk arra, hogy jelentkezzenek számlálóbiztosnak” – mondta az ÚMSZ-nek Gergely Balázs.

László Attila lapunknak elmondta: az internetes portálnak valójában azt nyilatkozta, hogy szerdán jelentkezhetnek a pótképzésre azok a számlálóbiztosok, akik a múlt héten valamilyen okból nem tudtak eljutni a képzésre. ◀

A PC kizárta Ciuhodarut

M. Á. Zs.

▶ „Mivel az utóbbi időben Tudor Ciuhodaru következetesen a Konzervatív Párt és a Szociál-Liberális Szövetség érdekei ellen politizált, úgy döntöttem, hogy a képviselő urat azonnali hatállyal kizárjuk a pártból, és megfosztjuk minden, az alakulatunkban betöltött tisztségétől” – jelentette be tegnap Daniel Constantin konzervatív pártelnök. Hozzátette: Ciuhodaru tulajdonképpen saját magát zárta ki a PC-ből azzal, hogy a parlamentben egyedüli ellenzékiként megszavazta a Leonard Orban vezette európai ügyek minisztériumának felállítását. „A Băsescu–Boc-rezsimmel vívott harcunkban nincs szükségünk olyanokra, akik mindkét csapat szekerét húzzák. Egységeseknek kell maradnunk, hogy a 2012-ben esedékes helyhatósági és parlamenti választások alkalmával a Demokrata Liberális Pártot megfossszunk minden, államapparátusban betöltött funkciójától” – fogalmazott Constantin. A konzervatívok „nagytestvére” a Jobbközép Szövetségben (ACD), a Nemzeti Liberális Párt (PNL) is jogosnak nevezte Tudor

Ciuhodaru (képünkön) kizárását. „nem tárgyalhatunk olyanokkal, akik ide is, oda is tartoznak” – szögezte le Crin Antonescu liberális pártelnök. Mint ismeretes, a konzervatívok eredetileg Ciuhodaru szemelték ki iași-i polgármester-jelöltnek és a rendkívül népszerű orvos érdekében szembe mentek az USL két nagyobb tagpártjával. Sajtóinformációk szerint a moldvai honatya ezzel párhuzamosan titkos tárgyalásokat folytatott Gabriel Oprea védelmi miniszterrel arról, hogy az Országos Szövetség Románia Haladásáért (UNPR), illetve a PDL támogatásával induljon a helyhatósági választásokon. ◀

Román lapszemle

Rajtaütésszerű akcióval „vették birtokba” a brassói ügyészek a városban működő forradalmár-szervezetek székhelyeit, hogy átvizsgálják az utóbbi időben robbanásszerűen növekvő forradalmárok iratcsomóját. (Románia liberá) ▶ Közel 3,5 millió eurót követel az adóhatóság Gigi Becalitol, a Steaua labdarúgóklub tulajdonosától. Amennyiben az EP-képviselő nem fizeti ki időben tartozását, az adóellenőrök zárolják vagyontát és végrehajtók kezére adják. (Adevărul) ▶ Csendháborítás vádjával 100 lejes büntetést róttak ki arra a 41 éves Iași-i nőre, aki azért kezdett keserves sikoltozásba, mert a férje vasvillával ütlegelte. A férjét 200 lejjel bírságotlák meg ugyanazzal a váddal. (Adevărul) ▶ Több mint 4000 Logan és Sandero típusú gépkocsit rendelt vissza a Dacia–Renault, ugyanis motorhibára gyanakodnak. (Evenimentul zilei)

UBS-botrány: új pénzügyi buborék?

Az ETF – Exchanged Traded Funds – termékek az utóbbi időben lázba hozták a pénzügyi piacokat.

MTI/ÜMSZ

Potenciális új pénzügyi buborék lehetőségére hívja fel a figyelmet a UBS brókerének, Kweku Adobolinak felhatalmazás nélküli kereskedési ügyletsorozata, amellyel mintegy 2,3 milliárd dollárnyi veszteséget okozott bankjának. A botrány miatt a svájci bank vezérigazgatója, Oswald Grübel is lemondott tisztviseléséről.

A 2000-es évek szupersztárjai

A ghanai származású, a nottinghami egyetem diplomájával rendelkező Kweku Adoboli az UBS londoni irodáján egy különleges gyorsaságot és érzéket követelő, az egyes tradereknek nagy önállóságot biztosító részlegnél dolgozott. Adoboli felhatalmazását túllépve, a bank belső ellenőrzését is kijátszva vett fel olyan pozíciókat az úgynevezett ETF-termékek

vétele és eladása során, amelyek végül az óriási veszteséget eredményezték.

Az ETF – Exchanged Traded Funds – termékek az utóbbi időben lázba hozták a pénzügyi piacokat. A kockázatok ellen védelmet kereső spekulatív pénzügyi befektetők körében ideális menedéknek tűntek ezek a derivatívák, amelyek pontosan követik egy kiválasztott mögöttes index változásait.

A pénzügyi közvetítők által kezelt befektetési alapoktól eltérően az ETF-eket a részvényekhez hasonlóan bármikor, azonnal meg lehet vásárolni és el lehet adni magán a tőzsdén, ami olcsóbb megoldás. A kibocsátók által kínált ETF-termékek és indexek skálája igen széles, kiterjed a részvényekre, a kötvényekre, a nyersanyagokra - és az egész világra. Július végén 2.900 ETF-terméket tartottak számon. Az ETF-ek 1993-ban Kanadában születtek és 2001-ben jelentek meg

Európában. E derivatívák révén a magánszemélyek is hozzáférhetnek a korábban csak az intézményes befektetők, például a nyugdíjpénztárak számára elérhető termékekhez. Papirokon ez a piacon bekövetkező változások szoros követésére alkalmas eszköz többféle előnnyel is jár: egyszerű, biztonságos, alacsony a költsége. A befektetők példának okáért az ETF révén anélkül léphetnek be a nyersanyagpiacra, hogy nekik maguknak kellene közvetlenül aranyat, ezüstöt, szénfémeket vagy kőolajat vásárolniuk, illetve tárolniuk.

Ilyen körülmények között nem meglepő, hogy az ETF-ek a 2000-es évek szupersztárjává váltak. Az ilyen eszközökbe világszerte óriási összegeket fektettek be, júliusig 1500 milliárd dollárt, és volumenük az év végére várhatólag eléri a 2000 milliárd dollárt. Ez egyenlő a francia GDP-vel.

Pénzügyi vegykonyha

Kevés befektetési forma ért el ilyen gyors ütemű növeke-

dést. A New York-i tőzsde forgalmának 30 százalékát, az európai tőzsdék forgalmának pedig 5 százalékát képviselik, nem beszélve a közvetlen tranzakciókról. Az UBS-hez hasonlóan valamennyi nagy befektetési bank bekapcsolódott a nagy jövőt ígérő ETF-ekkel folyó kereskedésbe. Működésbe lépett a pénzügyi vegykonyha. A mindent egyenletké alakitó tervezők a legkülönbözőbb nevekkel ruházták fel ezeket a derivatívákat, szétszedték és összerakták őket új „szintetikus” termékeké.

Terry Smith, a londoni Tullet Prebon bróker cég igazgatója az amerikai subprime-üghöz hasonlítja az UBS traderének ügyét: „Akárcsak akkor, ezúttal is bebizonyosodott, hogy a bankok hierarchikus vezetői képtelenek átlátni ezeknek a rendkívül bonyolult eszközöknek a felépítését, kereskedelmét és tartalékolását”. Az ETF-ek kibocsátóinak fő érvét, az átláthatóságot és az egyszerűséget a lap szerint túllépte a technológia fejlődése és a piac rendkívüli gyorsasága.

A megtakarító nehezen ismeri ki magát a bankok tájékoztató közleményei és a pénzügyi sajtó elemzései, illetve a hatóságok garanciái és a fogyasztóvédő szervezetek figyelmeztetései közepette. Annál is inkább, mivel az ETF-ekben is tapasztalható némi homály. Így például a nyersanyagokra vonatkozó indexkövető termékek esetében nem lehet tudni, hogy pontosan hol találhatók, vagy hogy mennyibe kerül a tárolásuk, vagy mennyi a biztosítási költség.

Ezeknek a termékeknek a piaca a néhány kibocsátó intézmény nagyon zárt klubja köré szerveződik. Maguk az ETF-ek is befolyást gyakorolnak a szóban forgó értékekre, elsősorban a nyersanyagok árfolyamára.

Rejtett zátonyok

Mindez megannyi rejtett zátonyt jelent, akárcsak az, hogy ezek a termékek a realgazdaságtól elszakítva működnek, és a piac résztvevői nem egyszer pénzügyi paradicsomokat használnak fel a műveletek során. Egyes ki-

bocsátók eladósodása, e termékek erősen spekulatív jellege és egyre növekvő bonyolultsága együttesen „ördögi gépezetté” változtatja ezt a piacot a francia lap szerint.

Gondot okoz az ETF-termékek felügyelete is, az UBS csalárd kereskedőjének ügye és a bankvezér lemondása éppen ezt illusztrálja. A Nemzetközi Valutaalap, a Nemzetközi Fizetések Bankja és más nemzetközi és szabályozó szervek ismételtel kifejtették aggályaikat, ez azonban a banklobby ellenállásába ütközött – akárcsak akkor, amikor a „mérgezett” subprime jelzalog-termékek 2000 és 2007 között elárasztották a piacot.

Éppen ezért az ETF-ek előretörése mindenben hasonlít egy növekvő pénzügyi buborékhoz, az összes velejáró rendszerkockázattal együtt. Az ördögi gépezet robbanását nem lehet kizárni. A veszély leküzdéséhez eltökélt politikai akaratra lenne szükség. Ennek hiányában a pénzvilág ismét komoly zavarok kockázatával számolhat. ◀

Népszámlálás – 2011

Mit kell tudni a népszámlálásról?

A népszámlálás megbízható módja annak, hogy pontosan felmérhessék a lakosság számát és területi megoszlását, szocio-kulturális és gazdasági szempontok szerinti struktúráját, a lakáslapot, lakossági gazdaságokat, a lakáskörülményeket.

Bogdán Tibor

Az Európai Bizottság és az Európai Parlament rendelete értelmében az Európai Unió valamennyi tagállamában tízévenként kötelező módon népszámlálást tartanak. Az „indulási év” 2011. Romániában ennek megfelelően idén, október 20-31. között kerül sor a lakosság valamint a lakások összeírására. A tagállamoknak 27 hét áll rendelkezésére a népszámlálás adatainak összesítésére és eljuttatására az Európai Bizottság statisztikai szervezetéhez.

Mire jó

Romániában legutóbb 2002-ben tartottak népszámlálást, akkor 21,5 millió főben állapították meg az ország lakosságát. Az összlakosság 51,3 százaléka volt nő, 48,7 százaléka férfi, a 21,5 millió személy több, mint 52 százaléka falun, közel 48 százaléka városban élt.

A magyar nemzetiségű lakosok számát 1 434 377 főben állapították meg, ami az ország lakosságának 6,6 százalékát jelentette. Ez fél százalékos visszaesés volt a korábbi, 1992. évi népszámlálási adatokhoz képest, amikor is 1 624 959 személy, vagyis

az ország népességének 7,1 százaléka vallotta magát magyarnak.

A lakosság és a népesség összeírása több célt is követ. Egyrészt megbízható módja annak, hogy pontosan felmérhessék a lakosság számát és területi megoszlását, szocio-kulturális és gazdasági szempontok szerinti struktúráját, a lakáslapot, lakossági gazdaságokat, a lakáskörülményeket. A népszámlálás adatai átfogó, összetett és helyes alapot nyújtanak a regionális, társadalmi és környezetvédelmi politikák kialakításához. De országos illetve területi szintű demográfiai, gazdasági és szociális információkat is szolgáltat, az előző népszámlálás óta végbe ment változások kiértékelésének nyomán pedig felmérhető a különféle demográfiai, társadalmi-gazdasági folyamatok távlati dinamikája. A közvélemény-kutatásokkal szemben a népszámlálásokon a legkisebb a válaszolni nem hajlandó személyek száma. Az akció eredményei számos intézmény számára lesznek hasznosak, így a kapott adatokat felhasználhatja egyebek között a belügyi, a munkaügyi, a regionális fejlesztési és idegenforgalmi, az oktatási, a külügyi tárca, a kataszteri ügynökség, az adó-

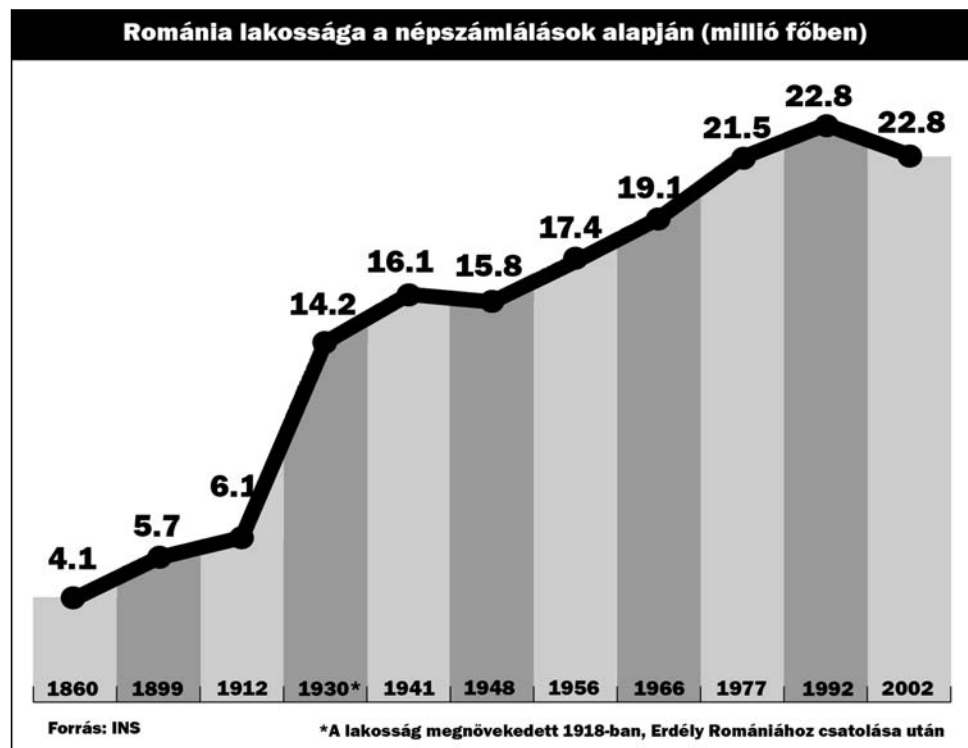
hivatal, az emigrációs hivatal, de a kormány és a parlament is.

Mennyibe kerül

Igaz, a népszámlálás nem olcsó. A mostani akcióra a kormány közel 193 millió lejt fordít. Ebből idén 164 milliót, 2012-ben és 2013-ban pedig további 26,5, illetve 1,6 millió lejt költenek el. A népszámlálás végső eredményeit ugyanis csak 2013-ban hozták majd nyilvánosságra, jövő márciusban adják közre az első ideiglenes adatokat, amelyeket júniusban újabb adatközlés követ.

A kérdőívekkel 120 ezer kérdezőbiztos keresi fel a lakosságot, napi javadalmazásuk 50 lej. A kitöltendő 8 kérdőív összesen 61 kérdést tartalmaz. Ezek közül több is olyan új, a korábbi népszámlálások alkalmával nem szerepelt információra vonatkozik, mint az oktatási szint, a lakásviszonyok, továbbá a személyi szám.

A kérdőívekben szereplő kérdésekre mindenki szabadon felelhet, anélkül, hogy választai helytállóságát bármilyen irattal, dokumentummal kellene alátámasztania. A kérdezőbiztosnak kizárólag a személyi szám pontos megállapításához szükséges

személyi igazolványt kell felmutatni.

A kérdezőbiztosoknak igazolniuk kell magukat, e célra külön dokumentumot kapnak, amelyet megérkezésük fel kell mutatniuk. A népszámlálási adatok bizalmas kezelését törvény szavatolja. A válaszadás viszont kötelező, az együttműködést megtagadó személyt 2000-5000 lej közötti összeggel büntethetik meg.

Kit, mit számlálnak

A mostani népszámlálás alkalmával számba vesznek minden romániai lakhellyel rendelkező román állampolgárt, függetlenül attól, hogy

az országban tartózkodik-e avagy külföldön. Az akció újszintén érinti az ideiglenes vagy állandó romániai lakhellyel rendelkező külföldi állampolgárokat vagy állampolgárság nélküli személyeket (menekültet, menedéjogot kérőket, román állampolgárságért folyamodókat, üzleti vagy magánjelleget cselezett személyeket). A népszámlálás nem terjed ki viszont az országban akkreditált diplomáciai és konzuli képviselők, nemzetközi szervezetek külföldi állampolgárságú munkatársaira és azok családtagjaira, az idegen katonai erők, tengeri, folyami vagy légitöltött sze-

mélyzetére, külföldi sajtótudósítókra.

A lakásösszeírások során számba vesznek minden lakóépületet, más céllal épült, de lakásokkal is rendelkező épületet, közös lakterülettel rendelkező épületet (iskolai, egyetemi bentlakást, munkásszállást, gyermekotthont, szállodát, kórházat, szanatóriumot, menedékházat). Az akció nem terjed ki viszont a közigazgatási, ipari, kereskedelmi létesítményekre, kasszárnyakra, börtönökre.

A magyar kisebbség számára örvendetes újdonság, hogy idén első ízben lesznek magyarul tudó kérdezőbiztosok és magyar nyelvű kérdőívek is. ◀

Lap-top

A nap címe. Csoportterápia bejelentett kimenetel: a PC az USL-ben marad, *Evenimentul zilei*

Magyarzat. Amikor már-már azt hittük (és reméltük), hogy az ellenzéki tömörülés, az USL megszabadul a szekus múltú tiszteletbeli elnök pártjától, kiderül, hogy pont fordítva van: amint Crin Antonescu liberális elnök, USL-társelnök megerősítette, szent a béke, az egység, a blabla.

Baconschi itt is. Teodor Baconschi bevallotta, hogy Sorin Frunzăverde mellett a párttól ő kapott „hallgatóságos felhatalmazást” a Népi Mozgalom megszervezésére. A harmadik fej, aki segít „a középosztállyal megosztani a PDL politikai programját”: Valeriu Stoica. (Mindezt a *Románia liberálból* tudtuk meg.) Véleményünk szerint az ellenzéknek reszketget a gatyája – nem azért, mert madárka szállott rá, hanem mert T. Baconschi híres szavazatszervező...

Paleologu ever. Toader Paleologu, mit sem törődve azzal, hogy a pártban megfedték monarchista kijelentései miatt, interjú ad a *Cațavencii*-nek. Az exkirályt továbbra is mélyen tisztelő T. P. („történelmi monumentum, olyan hagyomány megtestesítője, amelynek az állam-elnökök sohasem lehetnek részesei”) egy ravasz kérdésre válaszolva meredek véleményt mond a PNTCD-vel? Hol van? Az ONG-kkel? Kik ők? Megvan a PDL-nek az ereje hozzá, hogy mozgalmakat tagoljon? Elegendő volt a Hőféhérkéről szóló, valóságától elrugaszkodott mesékből. Van ebben valami koherens? Semmi. Mese helygyerekeknek és román újságíróknak.”

A nap állírá. Traian Băsescu államelnök felfedte az igazi okát annak, amiért nem mehet el meghallgatni I. Mihály exkirály beszédét a parlamentben: aki Fane Spoitorull, Bercea Mondiall és hasonló – az irigyek által alvilágának nevezett – királyokkal közösködött, Gigi Becali csobánkirállyal fröccsözött éjszakába nyúlóan, az „nem alacsonyodhat le” (amint szövegírója kifejtette) egy olyan öregembert meghallgatni, aki elárulta Antonescut (az igazat, nem a Liliomot), meg lepaktált a kommunis-tákkal.

Minden napra egy mondás

„Az ember sem nem angyal, sem nem állat, s a legnagyobb baj az, hogy aki angyal akar lenni, állattá lesz.”
Blaise Pascal

Az ártatlanság elvesztése

Horváth István

A piac törvénye

Az emberiség fel fog, és méltán fel fog lázadni ez oktan monopólium, e méltatlan rabság ellen. S mire fellázad: már úgy kéznél lesz felváltásra és egyetemes használatra a mesterségesen csinált, a mindenek számára egyforma és egyformán könnyű és egyformán fejlődő világnyelv, mint ahogy a jó fog már nő, mire a tejfog kihullik.

A kínálat s a kereslet törvénye ellen nincs védekezés. A művészetekben ez abban az áttételben mutatkozik, hogy közönség nélkül nincs művészet, s a művészet oda húzódik, ahol közönséget talál. Egyéni és nemzeti művészet? Minden bizonyonnyal – nincs is egyéb művészet. Mily dicső dolog, ahogy Ibsen a kis norvég nemzetnek, ahogy Goethe a németnek, ahogy – nem nevétség e sorban említeni, mert kitűnően tud írni, s írónál mégis csak ez a nagyságnak első foka – ahogy D'Annunzio az olasz faj egyéniségét teljesíti ki művészetében. De Goethének volt ideje, mikor csak a weimari fejedelem iránt való barátsága tartotta vissza attól, hogy Napóleon hívására Párizsba ne költözzék át, hogy világraszóló hatalmával az egész világhoz fordulhasson. Ibsen Henrik is legalábbis úgy a németek költője, mint a norvégoké – s a piac örök törvénye mutatkozik meg abban, hogy munkáinak hiteles német fordítása ma már eredeti szövegszámába megy. Ugyanazon törvény ez, melynél fogva a skandináv írók mind egyenesebben a német piac számára írnak s a magyar darabírók mind több tekintettel a berlini színpadra – amely nemcsak a flamand származású, de a franciának nevelkedett Rodenbachot és Maeterlincket iratta vagy íratja mindjárt eredetiben franciául, hanem újabban a nagy olasz nyelvűművész és stílus-reformátort, D'Annunziót is.

Ignotus: *Eszperanto, Nyugat, 1911, 18. szám*

Szól a rádió

Az egyik este jó hangulatban állít be hozzánk Szabolcs: „Laji bátyánk, jó bort hozzon, mert van mire koccintanunk! Néhány órája beindítottuk a kolozsvári rádió máramarosszigeti magyar adását. A hatzres kis szigeti magyar közösségnek most már önálló rádióműsora is van! Minden nap húsz perc! Ez nem semmi!” De nem ám, pláne, ha azt is tudjuk, hogy néhány éve önálló magyar líceum is működik a történelmi Máramaros székhelyén. Szilágyi Szabolcs, aki feleségével együtt a kolozsvári rádiónál dolgozik, Szatmárnémetin átutazva szükségesnek tartotta közölni velem az újságot. A Kossuth Rádió közvetítésével másnap már halottam is a bemondó-műsorszerkesztő Zahoránszky Brigitta hangját, amelyet a *Duna TV*-ből is ismerünk. Egy hét se telt el, mikor Szatmárnémetiben bejelentik: a 87,9 Mhz frekvencián most már itt is jól hallható az *Erdélyi Rádió* műsora, benne a helyi magyaroknak szóló adások! A nagyobb hitelesség kedvéért kapcsolják Kolozsvárt, amelyen át Demeter András István, a *Román Rádió* elnöke is üdvözlétet küldi. Gondolta volna az olvasó akár tíz éve, hogy a román nemzeti rádió magyar színész lesz az elnöke? Nem kérdeztem, de aligha tévedek, ha a fenti két hírt az ő ténykedésével hozom kapcsolatba! Mert lám, ha ott vagyunk az ország (erős parlamenti képviselettel nyert) vezetésében, akkor nekünk is jut valami, tovább tudunk javítani helyzetünkön. Ha nem vagyunk ott, akkor csak morzsákat szórunk, azt is inkább szemszúrásból.

Emlékezzünk csak: a román többségű helyhatóság gáncsolása miatt a tordai magyar líceumot évekig nem sikerült beindítani. A kormányzatiságnak köszönhetően Markó Béla miniszterelnök-helyettes ki- eszközölte Tariceanu miniszterelnöknel, hogy felül- ről, kormánydöntéssel hozzák létre a Jósika Miklós középiskolát! S létrehozták.

Több ilyen vagy ehhez hasonló példát említhetnénk. De arra is, hogy miként tolnak ki velünk, ha nem vagyunk részesei a hatalomnak, és miként ugráltak bennünket, ha akár pár hétre vagy napra valamiért (netán személyes okból) hiányunk onnan. Gondoljunk csak azokra az apró kötekedésekre, amelyek Sepsiszentgyörgyön a magyar feliratok kapcsán a román alprefektus nevéhez fűződnek! Sok mindent lehet mondani az RMDSZ jelenlegi kormányzati jelenlétével kapcsolatban, ám azt alig-

ha, hogy körülöttünk ne volna csend és nyugalom. De könnyen borulhat a helyzet, ha már nem leszünk kormányon vagy a parlamentben! Pestről is táplált megosztottságunk okán annyira szétmorzsolódnak, hogy legfontosabb dolgainkra is alig lesz hatásunk. Arra legkevésbé, hogy Szigeten és más szór- ványban szól-e még magyarul a rádió!

Sike Lajos

Családregény

Lacika hívott, az unokatestvérem. Tulajdonképpen egy szót sem kellett szólnia, rögtön tudtam, hogy miért telefonál. Meghalt Lajos, a legaranyosabb rokon; egész pontos meghatározás szerint unokanagybátyánk: édesanyáink unokatestvére. Édesanyámmal szinte testvéreként nevelkedtek Kolozsváron a háború előtt, hiszen mindketten egy évfolyam (1920-as) voltak. Egyetlen fiúként csöppent be öt lány közé (édesanyám volt a középső), és a kettejük közötti testvéri szeretetet később átplántálta rám, majd a családomra is. (Sajnos sem az én, sem a Lacika unokáját már nem láthatta.)

A tíztagú család 1944-ben – nem tudom, hogyan fogalmaznak helyesen: amikor még lehetett? amikor már szükségessé vált? – áttelepült Budapestre. Kiből is állt? Az öt lányból, a szülőkből, Lajosból és még a szocializmus legsötétebb esztendeiben is skatulyából előhúzott eleganciával, mindig tisztára suvickolt

Gyulay Zoltán

betétes cipővel és szigorúan csokornyak-kendővel járó édesapjából, az örök sármőr Lajcsi bácsiból, nem utolsó sorban a család matrónájából, akit így volt szerencsém ismerhetni: a százegy éves kort megélt déd- dédnagynyámból. (Fickót, édesanyám valaha fehér puliját nem is említtem, aki nagyszüleimnél lakott.) Lajcsi bácsiról azt is tudni kell, hogy a visszacsatolás után egy ideig ő volt Kolozsvár vasútállomásának katonai parancsnoka.

Mit is hagytak Erdélyben? Elsősorban a szívüket – az örök vonzódás megmaradt, és ez átszivárgott belém, sőt: most már a fiaimba is. A Házsongárdban maradtak az azóta kihantolt felmenők (eleinte legtöbbjük úgy gondolta, Házsongárd lesz az ő végleges otthonuk is, de a legtöbbjük szét- szórátva pihen – Lajos Stockholmban); a döntés a legkönnyebb talán édesanyámnak lehetett, aki ekkor már férjénél volt (első házasság), és a katonatiszt férjet Sopronba vezényelték.

Katonatiszt volt Lacika édesapja is, ezért mi sem volt természetesebb, hogy a néhány

éves gyermekkel kitelepítették őket a Hortobágyra. Unokatestvérem két dologra emlékszik belőle: arra, hogy alig érkeztek meg, a házigazdát „továbbtelepítették”, mert kuláknak számított; a másik emlék arról szól, hogy neki, az apró kölyöknek ha-

talmas élmény volt meztélal dagasztani a sarrat. Amikor a kitelepítések megszűntek, közelebb költözhetek Budapesthez, de még nem a fővárosba. Állás, jövedelem nélkül – a család jóindulatára szorul-

va. Tisztán magam előtt van a jelenet, hogy édesanyám összecsomagol a nekünk is szükös élelmiszerekből, és elvisszük nagyapámhoz, valahová az Újlipótváros és Angyalöld találkozásánál lévő ipari szövetkezetbe, ahol egykori kolozsvári banktisztviselő léte reaktáros volt, s a kerítésen keresztül átadjuk a kis pakkot, amit a hétvégén hátizsákjában, gyalogszerrel elvitt a lányáéknak.

Lajos 1956-ban kalandos úton átszökött az osztrák határon, és hamarosan Svédországban kötött ki. Sokáig nem is volt, mert nem lehetett vele kapcsolatunk. Mi nem

Az előttünk lévő generáció utolsó képviselője távozott a személyében. Most már mi következünk...

kaptunk volna útlevelet (amikor már igen, a négyoldalas kérdőívben azt is tudakolták, hogy van-e külföldön rokon, és milyen körülmények között hagyta el az országot – mi az egyedül Kolozsváron maradt Erzsike néni, édesanyám nagynénjét, a Marianum egykori apáca-igazgatónőjét „vallottuk be” azzal, hogy ott született, s átlépett rajta a határ –, és Lajos sem mert vízumot kérni, noha ekkor már svéd állampolgár volt. Idővel azonban megindult az olvadás, és ő rendszeresen elkezdett hazajárni. Amíg bírta fizikailag, minden évben Kolozsvárra is elutazott – még élt sok egykori iskolatárs, mulató barát. Utóbb már csak Budapestig jött, évente kétszer – ilyenkor maga köré gyűjtötte a szük családot, néha a kolozsvári múltat idéző, jóízű flekkenezésekre a kertemben, vagy egy-egy jóízű vacsorára a közeli panzió éttermében.

Mindig is mondtuk Lacikával: Lajosra van szükség, hogy összejöjjen a család. Vagy egy temetésnek kell történnie, amelyek mostanában megszaporodtak. Telefonál- sakor unokatestvérem azzal búcsúzott Lajostól, hogy az előttünk lévő generáció utolsó képviselője távozott a személyében. Most már mi következünk...

Röviden

Ma kezdődik a gyergyói kollokvium

Georg Büchner *Leonce és Léna* című, a nagyváradi Szigligeti Színház feldolgozásában színre vitt darabjával kezdődik ma a 9. Nemzetiségi Színházi Kollokvium Gyergyószentmiklóson. Az október 9-ig tartó színházi szakmai eseményen több mint hatszáz színész és színházi szakember vesz részt. A versenyben 23 előadást láthatnak a színházkedvelők, 11 erdélyi magyar színház, illetve két német és egy zsidó társulat, valamint a szarvasi szlovák színház előadásában.

Sütőre emlékeznek Marosvásárhelyen

A Sütő András Baráti Társaság Egyesület tagjai az öt éve elhunyt erdélyi magyar íróra, a társaság névadójára emlékeznek ma délután öt órakor Marosvásárhelyen. Az író sírjánál Csegezi Sándor polgármester-helyettes bevezető szavai után Ötvös József, a vártemplom esperese imával emlékezik Sütő Andrásra, öt követően a Gecse utcai református templom kórusa Szatmári Ildikó vezényletével ad elő rövid műsort. Sopronban Bocskai Vince Sütő Andrásról készült szobrárt avatják fel a hétvégén – az ünnepségen Pusztakamarásról és Marosvásárhelyről is részt vesz egy-egy küldöttség.

A székekelyek...

ÚMSZ

Elena Udrea fejlesztési és turisztikai miniszter, Moldován József, a Távközlési és Információs Társadalom Minisztériumának államtitkára, valamint Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke jelenlétében tegnap átadták Borszék a felújított kultúrház épületét. Mik József polgármester beszédében hangsúlyozta: a több mint százéves épület felújítása rendkívül fontos a település életében, ugyanis a kultúrház tíz éve tönkrement. „Fiatalkorunk még a lakodalmaikat, a táncházakat is panziókban kellett megszerveznünk – panasolta az előljáró,

majd hozzátette: a felújított kultúrháznak köszönhetően minden bizonnyal fellendül majd a helyi kulturális élet.

Moldován József, a korszerűsítési munkálatok kezdeményezője hangsúlyozta, a felújított épületben próbaterem, táncterem, illetve könyvtár várja Borszék lakóit, ugyanakkor reményét fejezte ki, hogy az új kultúrház pozitív hatással lesz a fiatalok itthon maradására is. Elena Udrea fejlesztési és turisztikai miniszter az ünnepségen, Borszék előkelő helyéről beszélt az általa vezetett szaktárca prioritáslistáján. „Sulina, Herkulesfürdő és Borszék az a három település, amelyekben kivételes turisztikai potenciált

látunk” – fogalmazott a tárcavezető. Ugyanakkor elmarasztalóan szólt azokról a befektetőkről, akik a rendszerváltás után felvásárolták, majd elhanyagolták a borszékai villákat. „Jogszábaty tervezünk, amely lehetőséget teremt arra, hogy az önkormányzat többletadóval sújtja az ingatlan tulajdonosokat, illetve kivételes esetekben kisajátíthassa az épületeket” – jelentette ki Elena Udrea. A fejlesztési miniszter délután Csíkszeredában vett részt egy találkozón, amelyen Hargita Megyei Tanácsának *Virtuális barangolás történelmi emlékhelyeken és A Régi zene Fesztivál népszerűsítése* című projektjét ismertették. ◀

Mik József polgármester, Elena Udrea, Borboly Csaba tanácselnök és Ladányi László prefektus Fotó: ÚMSZ

Székelyföldön marad az ágyú

Kovács Zsolt

Sikerült elfogadtatni a Kovászna Megyei Tanácsban tegnap a Gábor Aron ágyújának cseréjéről szóló határozatot. Amint arról lapunkban már beszámoltunk a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum és a bukaresti Nemzeti Történelmi Múzeum vezetősége megállapodott abban, hogy a szentgyörgyi Gábor Aron ágyújáért átadják a Szemerjai feltárásból származó 61 dák ezüstérmét, 12 eródsi kerámiát, illetve a székely ágyú másola-

tát. A tulajdonképpeni cserére a háromszéki önkormányzat jóváhagyására is szükség volt, ám az erről szóló határozat a Magyar Polgári Párt tanácsosainak ellenvetése miatt korábban elbukott. Vargha Mihály a Székely Nemzeti Múzeum igazgatója az *Új Magyar Szó*-nak elmondta: a székely ágyú leltári értéke 150 ezer lej, a cserében felkínált műkincseké pedig ennek csupán felére tehető. Hozzátette, 3054 darab dák érme van a Székely Nemzeti Múzeum tulajdonában, ebből 61-et adnak át a fővárosi múze-

umnak, a 12 eródsi kerámia pedig mindössze négy százalékát jelenti a sepsiszentgyörgyi múzeumban lévő eródsi kincseknek, így a Székely Nemzeti Múzeumnak sem a vagyona, sem a becsülete nem csorbul. A határozattervezet megszavazását követően a tanácsulást egy civil jellegű tiltakozás szakította félbe, bevonult ugyanis a terembe a Háromszéki Ifjúsági Tanács (HÁRIT) néhány képviselője, akik piros lapokat, valamint „az ágyú maradjon itthon” feliratú táblát mutattak az MPP-s frakció fele. ◀

Felújították a szentélyt

Hírösszefoglaló

Jakubinyi György, a Gyulafehérvári Főegyházmege érseke tegnap ünnepi szentmisén áldotta meg székesegyház felújított szentélyét, az ünnepségen jelen volt Kelemen Hunor szövetségi elnök, kulturális és örökségvédelmi miniszter, Hege-dűs Csilla örökségvédelemért felelős tanácsos, valamint az Országos Örökségvédelmi Hivatal képviselői is. „Számunkra, erdélyi magyarok számára, a kulturális – elsősorban az épített –

örökségnek nemzetmegtartó szerepe van. Ezért is tartom kiemelten fontosnak az erdélyi magyar épített örökség minél nagyobb mértékű felújítását és hasznosítását. Úgy vélem, kulturális örökségünk megőrzésének támogatása hatással van az erdélyi magyar közösség identitástudatának erősítésére és bátor felvállalására, főként itt, Fehér megyében, Gyulafehérváron” – fogalmazott ünnepi beszédében Kelemen Hunor. A Gyulafehérvári Érsekség és Erdély egyik legjelentősebb műemlékének

értéke 3,4 millió lejes felújítási költségeit a kulturális minisztérium biztosította. A restaurálási munka folyamatában még hátravan a szentély kivilágítása, a déli torony belső felújítása, ahova kiállítótérrel terveznek, illetve lehetővé válik a harangok megtekintése is, elvégzendő feladat továbbá a déli homlokzat és a déli fedelmi kapu restaurálása. A gyulafehérvári római katolikus székesegyház restaurálása Erdély egyik legnagyobb, magyar műemlék-felújítási programjának számít. ◀

A HÁRIT tegnap piros lapot mutatott az ágyúcsere akadályozó MPP-s tanácstagoknak

Fotó: Nagy D. István

Megtalálták a Sissy-szobrot

ÚMSZ

Előkerült az elvesztettnek hitt eredeti kolozsvári Sissy-szobor – írja honlapján a *Szabadság*. A kolozsvári napilap szerint az osztrák császárnő és magyar királyné bronz mellszobrára Gergely Balázs, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) közép-erdélyi régiójának elnöke bukkant rá a Bánffy-palotában helyet kapó Kolozsvári Szépművészeti Múzeumban. A lap tudósítása szerint Székely Sebestyén György műkritikus hívta fel Gergely Balázs fi-

gyelmét arra, hogy Sissy mellszobra a múzeum gyűjteményébe került, és jelenleg is ott van.

Călin Stegerea, a múzeum igazgatója megerősítette az értesülést: az alkotás 1955. április 8-án a múzeum raktárába került. A nyilvánosságban ugyanakkor rövid leírás található arról, hogy golyónyomok láthatók a bronzból készült szobron.

Amint arról lapunkban beszámoltunk, az EMNT helyi szervezetének régóta szerepelt a tervei között Erzsébet királyné szobrának visszaállítását a Fellegvárra vezető sé-

tányra. Szeptember elején az EMNT képviselője és Gergely Zoltán kolozsvári bronzművész Miskolcra utaztak, hogy mintát vegyenek az ott található Sissy-szoborról, amelynek alapján elkészíthetik a szobor kolozsvári mását.

Gergely Balázs a *Szabadság*-nak kifejtette: Sissy kolozsvári szobrának váratlan előkerülése nem változtat eredeti elképzelésükön, a Miskolcra hozott másolat alapján mindenképpen megöntetik a mellszobrot, és azt elhelyezik a Makovecz-templom udvarában. ◀

Jövőre drágább betegnek lenni

Antal Erika, Baloga-Tamás Erika

► Többet kell fizetnie jövő évtől a hazai betegeknek: 1200 millió lejes megtakarítást remél Ritli László egészségügyi miniszter az egészségügyi ellátás racionalizálásától. A Világbank már augusztusban jelezte: további reformok végrehajtására van szükség, a hazai egészségügyi ellátás túl költséges és nem eléggé hatékony.

Beteg, fizess!

Az egészségügyi minisztérium által közzétett elképzelések szerint 2012-től egészségügyi jeggyel fizetnek a szolgáltatatótól a szolgáltatásokért: a háziiorvosi vizsgálatért, a kórházi és ambuláns ellátásért, a gyógyászati eszközökért és a gyógyszerekért. Az egészségügyi jegyet a szolgáltatatótól lehet majd megvásárolni, a költségeit fedezheti a páciens, a beteg munkáltatója, vagy magánbiztosító. A tervek szerint 200 euró értékig az adózásakor is elszámolható lesz ez a kiadás. Az egészségügyi minisztérium által közzétett dokumentum szerint egy beteg egy évben legfeljebb 600 lejt fizet majd az ellátásért, a fizetési küszöbön túli

kiadásokat már teljes mértékben az egészségügyi biztosító állja. Az előzetes számítások szerint, ha valaki egy évben legfeljebb kétszer szorul két-két napos kórházi ellátásra, 6-8 alkalommal veszi igénybe a háziiorvos szolgáltatásait, négyszer fordul szakorvoshoz, egyszer fogadja otthon az egészségügyi szolgáltatót, tíz laboratóriumi vizsgálatot kér, akkor az általa fizetendő önrész értéke 300 lejt körül alakul, az érvényben lévő tarifák alapján.

A háziiorvosi vizsgálatért 5 lejt fizetünk ügyeleti időben, otthoni ellátásért azonban már 15 lejjel tartozik a páciens. A kórházi ellátás jellegétől és idejétől függően 10-20 lejbe kerül majd naponta. A rehabilitációs programok, ambuláns kezeléseik, kúrák ára 50 lejt lesz a tervek szerint, ha a beavatkozás időtartama nem több, mint tíz nap, és naponta legfeljebb 4 kezelést vesz igénybe a beteg.

Fáj, de kell

A megkorlátások a beteget is érzékenyen érintik, az egészségügyben dolgozók szerint azonban a tervezett átszervezés nem halasztható. „Akármilyen fájdalmas

Jövőre a beteg öt lejt fizet majd ügyeleti időben a háziiorvosi ellátásért

is, előbb-utóbb szükség van ezekre az intézkedésekre, hiszen a biztosításokból befolyó összeg eddig nem fedezte a kiadásokat” – nyilatkozta lapunknak Tar Gyöngyi, a Hargita Megyei Közegészségügyi Igazgatóság vezetője. Az igazgató szerint az egészségügyi alapellátáshoz tartozó beavatkozások elcsúsztak, ha van rájuk fedezet. „El kell döntenünk, hogy szociális alapon járnak-e a szolgáltatások, vagy a szerint, hogy ki hogyan fizeti a biztosítását. A rászorulóknak segíte-

ni kell, de azokat nem szabadna ellátni, akik szándékosan kerülnek az egészségügyi hozzájárulás teljesítését” – vélekedik a közegészségügyi szakember.

Kiskapuk, költségek

A háziiorvosok véleménye megoszlik a kérdéskörrel. Szalkay Márta geryeszei háziiorvos arra figyelmeztet, minden szaktársa valamilyen mértékben karitatív feladatként látja el hivatali tevékenységét. „Nem küldhetjük el a beteget, ha bejön a

rendelőbe és nincs pénze fizetni” – mondta lapunknak az orvos. Szerinte az új rendelkezések a sürgősségi ellátás finanszírozását prioritásként kezelik, és ez ahhoz vezethet, hogy az emberek az ambuláns, háziiorvosi ellátás helyett azonnal a mentőszolgálatokhoz fordulnak. Ez pedig nem költségcsökkentést okozhat, hanem költségnövekedést okozhat. „Húsz éve dolgozom ebben a körzetben, már ismerem a betegeimet annyira, hogy tudom, ki az, aki még a vizsgálat díját sem tudja kifizetni. Nem várha-

tom el, hogy fizessen az, aki a gyereksegélyből él” – nyilatkozta az orvos, aki emlékeztetett: rendkívül nagy különbség van azok között, milyen körülmények között élnek az emberek, és milyen anyagi háttér mellett veszik igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat.

Kisprólt betegségek

A marosvásárhelyi Mihály András krónikus szív- és érrendszeri betegségben szenved, rendszeresen jár a háziiorvoshoz és szakrendelői kivizsgálásokra. A tervezett változtatásokkal kapcsolatban elmondta: ha megemelkednek a költségek, a gyógyszerekről nem mond le, de az állapotfelméréseket kihagyja. „A háziiorvossal továbbra is tartom a kapcsolatot, a gyógyszereket is megveszem, de nem járok, mint eddig, fél évente a szakorvoshoz” – vetett számot az új kiadásokkal a beteg. Hozzá hasonlóan másnak is az a véleménye, hogy a legminimálisabb egészségügyi ellátást veszi igénybe csak. „Élek addig, amíg élek, de az biztos, hogy CT, vagy RMN vizsgálatokra nem adok pénzt, mert nincs mi-ből” – vélekedett egy marosvásárhelyi nyugdíjas. ◀

Edzőtermi drogüldözés

Hírösszefoglaló

► Kiterjesztik a drogellenes ellenőrzést a következő hetekben: immár nem csak az úgynevezett etnobotanikus szereket forgalmazó „álomboltokban” lehet razia, a hatóságok azt is vizsgálhatják, milyen stimuláló szereket árulnak a fitnessboltokban és az edzőtermekben. Egy frissen elfogadott jogszabály-módosítás szerint az Országos Drogellenes Hatóságtól három éves működési engedélyt kell kérvényeznie az edzőtermek tulajdonosaiknak, az engedélyeztetési eljárás akár fél évig is elhúzódhat. Az illetékes hatóság emberei ellenőrzik

az érintett intézményben forgalmazott táplálék-kiegészítőket, állóképesség-javító szereket, vitaminkészítményeket. Ioana Muntean kormányzóvívő arra figyelmeztetett, az utóbbi hónapokban egyre több olyan bejelentés érkezett, mely szerint az egészséget súlyosan károsító doppingszereket, tiltólistás tudatmódosító-szereket használnak az amatőr sportolók, a fitness- és edzőtermek alkalmi vagy rendszeres látogatói. A hét közepén bejelentett szigorítás hatvan nap múlva, november második felében lép érvénybe. Az Országos Rendőr-főkapitányság augusztus vége óta fokozottan ellenőrzi az

etnobotanikus szerek forgalmazását is. Szeptember elején Kolozsváron zártak be egy álomboltot, a múlt hét végén pedig Bukarestben került lakat három, ilyen jellegű üzletre. Az akció során 65 ezer lejes bírságot róttak ki, a rendőrség mellett a fogyasztóvédelem, az adó- és a vámhivatal emberei is részt vettek az akcióban. Az Országos Drogellenes Központ jelentése szerint egyre több keménydrogot próbálnak más tudatmódosító szerrel pótolni a szenvedélybetegek, ezért megnőtt a kereslet a legálisan beszerezhető anyagok iránt is. Különösen veszélyeztetettek a gyermek és fiatalok. ◀

A rendőr tudjon magyarul!

Kovács Zsolt

► Egy év haladékat kapnak a sepsiszentgyörgyi önkormányzat fennhatósága alá kerülő rendőrök, hogy megtanuljanak magyarul. Antal Árpád polgármester tegnapi sajtótájékoztatóján elmondta, üdvözlözi a rendőrség decentralizációját. Kifejtette, a rendőrök tekintélyét megőrizve közelebb vinnék az egyenruhásokat a polgárokhöz. Az önkormányzatok fennhatósága alá kerülő közrendért felelő rendőrség és közlekedési rendészet finanszírozására két forgató-

könyv is készült: az önkormányzatoknál több maradna a személyi jövedelemadóból vagy fejpénz-rendszer alapján a visszaosztott áfából kapnának többet. Antal elmondta, úgy tűnik a minisztérium a második változatot támogatja, szerinte is ez a jobb megoldás, mert méltányosabb a kisebb településekre nézve. Ugyanakkor kifejtette, természetes igény, hogy a lakossággal közvetlenül kapcsolatba kerülő rendőrök beszéljenek magyarul is. „Ezt nem azonnal, hanem lépésről-lépésre, egy év után várjuk el tőlük” – fogalma-

zotta a polgármester. Tájékoztatása szerint már a rendőrség átcsoportosításának első napjától olyan járőr csoportokat fognak kialakítani, amelyeknek legalább egyik tagja beszél magyarul. „Már korábban javasoltam, hogy a kétnyelvű közalkalmazottak kapjanak fizetéspótlékot, ha a háromszéki honatyák javaslatára ezt a parlament elfogadja, a bérpótlék a rendőrökre is ösztönzően hathat, hogy megtanuljanak magyarul” – szögezte le az előljáró. Hozzátette, igény szerint magyar nyelvtanfolyamokat is szerveznek. ◀

HIRDETÉS

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

13,93%*
éves változó kamat
a lej alapú hitelekre
THM: 14,85%

Ön tudja, miről álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, ráadásul igen előnyös feltételekkel:

- maximálisan igényelhető összeg: 42.000 lejt;
- előleg és kezes nélkül;
- ingyenes életbiztosítás a kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 0% előtörlesztési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10.000 lejt értékű személyi kölcsön 7 éves futamidőre, THM: 14,85%, teljes visszafizetendő összeg: 15.708,84 lejt.

www.otpbank.ro

0800 88 22 88

otpbank
Megbízunk egymásban

személyi kölcsön

SZOMBAT

2011. október 1.

A nap filmjei

TV2, 20.35

Derült égből Polly

Reuben kockázatelemző menedzser, mindig előre eltervezi az életét. Soha nem kockáztat, így nem érheti meglepetés. Vagy mégis? Imádott hitvese megcsalja a nászúton. Jöhet még valami más is? Valami rosszabb? Bizony, egy másik nő! Polly tökéletes ellentéte Reubennek, élvezzi, hogy sodródó életstílusa váratlan helyzetek elé állítja. Mindig van új lehetőség, ha a jelenlegi nem jön be.

m1, 21.15

Doctor Parnassus és a képzelet birodalma

A színházi társulatával utazó Dr. Parnassus páratlan lehetőséget kínál napjaink közönségének. Varázstükrén keresztül a földi realitásból a határtalan képzelet fantasztikus világába léphetnek át; választhatnak fény és öröm, vagy sötétség és bánat között. E mágia mögött azonban sötét titok lapang. Parnassus évszázadokkal ezelőtt fogadást kötött az ördöggel, és elnyerte a halhatatlanságot.

RTL Klub, 23.10

Tuti terv

Kevin és csapata pénzintézetek biztonsági rendszereit törlik fel illegálisan, és nagy összegeket zsebelnek be a gyenge pontok felfedezéséért. Egy baklövés során az egyik intézet betörési terve Leóhoz, a zseniális, de hidegvérű bűnözőhöz kerül, aki számtalan sikeres rablást hajtott végre és számtalan hullát hagyott hátra anélkül, hogy a rendőrség akárcsak a közelébe férkőzhetett volna.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétvégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!/Híradás, Telefonsajáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagvár, Alternatívzene

16.00 Híradó/Ótóra tea: Megy a magnó, Súrlott grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Hangoló

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.05 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Lemezlovarda

16.40 Havi agytakarítás, Zenenegyed

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.50 Arcélek (ism.)

8.10 A Káli-medence kincsei (ismerett. f.)

8.55 Az Ótestamentum

9.20 Hókusz-Pókusz Cirkusz

9.30 Cimborá Retro

9.55 Kalózsziget (sor.)

10.45 Nyelvőr

11.20 Gyerekjáték: A vers

11.50 Utcai étkezdék Ázsiában

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.30 EtnoKlub

14.40 Török kezdőknek (sor.)

15.35 A teszta útja

16.35 Utazások operában

17.15 Törzsasztal (ism.)

18.00 Formációs Táncok Magyar Bajnoksága - Debrecen

19.00 Híradó

19.35 Mese

20.05 A mongolok (olasz-fr. kalandf., 1961)

22.00 Várj, míg sötét lesz (am. thriller, 1967)

23.45 Dunasport

0.00 Gengszterek (francia-belga akcióf., 2002)

1.40 Fellelet az életnek (ism.)

2.05 Nyelvőr (ism.)

2.35 "Ott lenni, ahol kell..."

m1

6.33 Palócföld a Szentendrei Skanzenben

7.00 Anno

7.25 Népzenei koncertek

7.55 Opera Café

10.00 Delta

10.30 Mozdulj!

11.00 A kis Amadeus

11.50 Lülü, a teknőc

12.05 Hajrá, Becky! (kan. ifj. sor.)

12.30 Most a Buday!

13.01 Hírek

13.05 Kalandozó

13.35 Zöld Tea

14.05 HungarIQ

14.35 Divatos tengerpartok a '60-as években

15.25 Magyarország története

15.55 Fehér feketében (am. vígj., 1986)

17.40 Hogy lesz?

18.40 Gasztraangyal

19.30 SzerencseSzombat Luxor, Ötösloottó és Joker sorsolása

20.30 Híradó

21.00 Sporthírek

21.15 Doctor Parnassus és a képzelet birodalma (francia-kan. kalandf., 2009)

23.15 Doctor Parnassus és a képzelet birodalma (am.-angol minisor.)

0.40 A szerelmes díva

2.10 Koncertek az A38 hajón

m2

7.55 Ma Reggel

10.00 Palócföld a Szentendrei Skanzenben

10.25 Csoda a trópuson

11.15 Elrejtett tájak

11.45 Afrika

12.00 Benyovszky Móric és a malgasok földje

13.01 Hagyományok Háza

13.25 Magyar elsők

13.40 Pecatúra

14.05 Út a zenéhez

14.55 A megsebzett bolygó

15.20 A Firtos falvai - Atyha

16.00 Vukán 60

16.50 Egy velencei csibész Amerikába megy (rajzf.)

18.15 Városrajzolatok

18.40 Az emlékezet helyszínei

19.10 Mi micsoda

19.35 Esti mese

20.00 Montalbano felügyelő (olasz krimisor.)

21.00 Híradó este

21.29 Sporthírek

21.35 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)

22.20 Halhatatlanok Társulata

23.15 Gasztraangyal

0.00 Fehér feketében (am. vígj., 1986)

1.45 Vasas Híd - Újpest FC bajnoki mérkőzés

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub

Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Kengyelfutó gyalogkakuk

11.00 Winx Klub (anim. sor.)

11.30 Asztro Show

12.25 Házon kívül (ism.)

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia

13.45 Tuti gim

(amerikai sor.)

15.45 Sue Thomas - FBI (am. sor.)

15.45 Canterbury esetek (am. krimisor.)

16.30 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)

16.55 Robin Hood (angol kaland sor.)

18.00 PIROSSZka (am. anim. f.)

19.30 Híradó

20.00 Fókusz Plusz

20.30 X-Faktor (2011) - A tábor

Tehetségkutató show-műsor

21.55 ValóVilág - Összefoglaló (élő)

23.10 Tuti terv (kan.-am. akció-vígj., 2003)

Utána: RTL-hírek

1.05 A halott menyasszony (anim. f.)

VASÁRNAP

2011. október 2.

A nap filmjei

m1, 22.30

A felolvasó

A második világháború után a kamasz Michael rosszul lesz az utcán, és egy ismeretlen nő segít neki hazajutni. Felgyógyulása után a fiú felkeresi a nála kétszer idősebb Hannát, hogy megköszönje neki a segítségét. Szenvedélyes és titkos viszony alakul ki kettejük között. Michael rendszeresen felolvas a nőnek, aki idővel váratlanul eltűnik, kétségek közt hagyva a fiúig szerelmes kamaszt.

DUNA TV, 23.10

Amy

A nyolcéves Amy rockszár édesapjának tragikus és hirtelen halála miatt megsüketül és megnemül. A gyámhatóság zaklatásai elől a fiatal édesanya, Tanya elmenekül a családi farmról a kislányával, és Melbourne külvárosi részén telepednek le. Időnként vissza-visszagondolnak arra az utolsó, tragikus koncertre, mindketten megpróbálják feldolgozni a traumát.

RTL Klub, 0.10

Fosztogatók

Családos ember lett Bobby Comfort, a hivatásos gengszter. Ennek öröme a rosszízi elhatározza, hogy jó útra tér. Ám hamarosan azon találja magát, hogy visszasírja a régi időket, a rengeteg balhé izgalmat és a busás, könnyű pénzszerzés örömeit. Rádásul az öreg haverja, Sammy olyan ajánlattal áll elő, amelynek lehetetlen ellenállni: a tízmillió dolláros szuperrablás ötlete megdobogtatja Bobby szívét.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

0.00 Híradás, Ultrarövid ráadás

11.00 Híradás, Gyermekműsor

12.00 Híradás

12.05 Igehirdetés, Délkör

13.00 Híradás

13.05 Szól a nóta

14.00 Itthon, Erdélyben – faluműsor

15.00 Zenés üzenetek

16.00 Híradó

16.10 Zenés üzenetek

17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

14.00 Hírek

14.10 Dalposta

15.30 Vidékről vidékre

16.00 Hírek

16.05 Vidékről vidékre

16.30 Aranyhangok

17.00 Nóták

17.25 Rádióistentisztelet evangélikus egyház

17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

7.20 Cimborá Retro
8.15 Az Ótestamentum
8.40 Hol volt, hol nem volt...
9.00 Fülemlüle (szovjet családi film, 1979)
10.25 Rigoletto (am. zenés dráma, 1993)
12.05 Izórkák: Révfülöp
12.10 Izórkák
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.05 Csellengők
14.30 Pénz áll a házhoz (magyar rom. vígj., 1939)
15.50 Múltidéző
16.20 Dunáról fúj a szél...
16.25 Volt egyszer egy...
17.00 Vannak vidékek
17.55 Talpalatnyi zöld
18.25 Kirakat
19.00 Híradó
19.30 Mese
19.55 Baltazár Színház
20.45 Heti Hírmondó
21.25 Klubszoba
22.25 Lélek Boulevard
22.50 Dunasport
23.10 Amy (auszt. zenés dráma, 1998)
0.50 Koncertek az A38 hajón
1.55 Szerelmes földrajz (ism.)
2.25 Heti Hírmondó (ism.)
3.05 Klubszoba (ism.)

TVR 1

7.00 Disney Klub
7.55 Zoom
8.10 A hit világa – 1. rész (live)
10.00 Dana kertjében
10.35 A falu élete
11.50 Mezőgazdasági percek
12.00 A falu élete
13.00 Sajtó és hatalom (live)
14.00 Hírek
14.30 Hannah Montana (amerikai ifjúsági sorozat)
15.00 Erdőn, hegyen
16.45 Szereltem a képernyőn túl
17.00 Dánut S.R.L. (szórakoztató műsor) – 1-2. rész
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Distractis Show (szórakoztató műsor)
21.35 Kílenc (amerikai-olasz musical, 2009)
23.45 Dr. House (amerikai sorozat)
0.35 Dánut S.R.L. – 1-2. rész
2.25 Aranyzó (ism.)

VIASAT 3

9.25 Szex és New York light (sorozat)
10.35 Széptestben 11.05 Édes kísértések
11.35 MaxxMotion
12.05 A nagy házalakítás
14.00 Extralarge: A nindzsa árnyéka (olasz-amerikai krimi)
15.50 Acélmagnóliák (amerikai film)
18.10 Titkok könyvtára (am. kalandfilm)
20.05 Harmadik műszak (sorozat)
21.05 CSI (sorozat)
22.00 Született detektívek (sor.)
22.55 Amerikai pite 4. (am. vígj.)

m1

7.00 Ars Musica
7.25 Magyarország története
7.55 Opera Café
10.00 Engedjétek hozzám
10.10 Így szól az Úr!
10.15 Katolikus krónika
10.40 Mennye királynéja
11.05 Református magazin
11.30 Református ifjúsági műsor
11.40 60 éves a SAREPTA
12.00 Metodista istentisztelet
13.01 Hírek
13.05 Zegugos történetek
13.35 Anno (dok. f.)
14.05 Hungarythm (magyar vígj., 1936)
15.50 Hacktion werk
16.20 Telesport
16.50 DVSC TEVA - DVTK bajnoki labdarúgó-mérkőzés
19.05 Dél-tenger kincse (ausztrál-francia kaland sor.)
19.55 A Lényeg
20.30 Híradó este
21.00 Sport hírek
21.15 Magyarország, szeretlek!
22.30 A felolvasó (am.-német rom. dráma, 2008)
0.30 Kutyaszorítóban (am. thriller, 1992)

TVR 2

8.00 Román utlevél
9.00 Boldogulj egyedül!
9.30 Minden pénzt megér
10.00 Ki vagy, doki? (angol kaland sor.)
10.30 Auto-mania
11.00 Csavargó halász
11.30 Motomágia
12.00 UEFA Champions League Magazin
12.30 Jamie 30 perces ebédje
13.00 Dana kertjében
13.30 A világ palotái
14.00 A Történelmi Film Fesztiválja
15.10 A barátom nőlegénye (német filmdráma, 2009)
16.50 Zoom
17.00 Hírek
17.30 Balkáni szokások
18.30 Kaland és természet
19.00 Top cut (ism.)
19.30 Nagy lábón - kulturális magazin (ism.)
20.10 Egy nap a mozi (am. filmdráma, 1995)
21.40 Zoom
22.00 Hírek
23.00 AG Weinberger zenei műsora
0.00 Mile High (angol vígj. sor.)
0.50 Ideo ideis
1.20 Szentek és mesterségek (ism.)
1.50 IT zon@

SPORT.RO

10.00 Sport.ro Hírek
11.00 Pontos sportidő
13.00 Sport.ro Hírek
14.00 Ploiesti-i harcosok
14.30 Pontos sportidő
15.00 Sport.ro Hírek
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.00 Mitica ligája (live)
20.00 A fény harcosai
21.00 Sport.ro Hírek (live)
22.30 Gigászok harca
23.30 Sport.ro Hírek
0.30 Pontos sportidő

m2

7.55 Ma Reggel
10.00 A Biblia gyermekeknek
10.25 Mesék
11.40 Fennec - Basil és Georges bosszúja (anim. f.)
12.30 Verssor az utcájában
12.33 Most a Buda! 13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Mennye királynéja
14.05 Református magazin
14.30 Református ifjúsági műsor
14.40 60 éves a SAREPTA
14.55 Metodista istentisztelet közvetítése
16.00 A megszegett bolygó
16.25 Vukán 60
16.15 Don Matteo (sor.)
18.10 Városrajzolatok - Budapest
18.40 Az emlékezet helyszínei
19.10 Mi micsoda
19.35 Esti mese
20.00 Montalbano felügyelő (krimisor.)
21.00 Híradó este
21.35 A Lényeg
22.00 McLeod lányai (sor.)
22.45 Három sárkány (magyar vígj., 1936)
0.00 DVSC TEVA - DVTK labdarúgó mérkőzés

PRO TV

5.00 Kismocsk (amerikai vígjáték, 2001)
6.30 Star Wars: A klónok háborúja (anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport
10.00 20 év után (talk show)
11.00 Szemtelen szemtanúk (am. vígj., 2005) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropro TV - szórakoztató műsor
15.00 Lelkes testcsere (kanadai-angol romantikus vígjáték, 2006)
17.00 Románia hangja - szórakoztató műsor (ism.)
18.00 Románia szeretlek!
19.00 Hétfégi Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Sebhelyek (amerikai akciófilm, 2001)
22.30 A boldogság nyomában (amerikai életrajzi dráma, 2006)
2.00 Sebhelyek (amerikai akciófilm, 2001) (ism.)
3.30 A boldogság nyomában (amerikai életrajzi dráma, 2006) (ism.)

ACASĂ

8.15 Analia másik arca (sorozat)
9.45 Dona Barbara (sorozat)
12.30 A költék (sorozat)
14.30 Clase 406 (sorozat)
15.30 Amor real (sorozat)
16.30 Mesés hölgyek
17.30 Az örökösök (sorozat)
19.30 A csábítás földjén (mexikói sorozat)
20.30 A szerelem győzelme (sorozat)
22.00 Auróra (amerikai sorozat)
23.00 Szerelmem könnyek (román sorozat)
0.00 Clase 406 (mexikói sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Szilveszter és Csöröke kalandjai
11.00 Trendmánia
11.35 Teleshop
12.35 Törzsutas
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Magyar autósport-magazin
14.35 Forma-1 magazin
13.45 Merlin kalandjai (angol sor.)
14.45 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
15.40 Canterbury esetek (am. krimisor.)
16.40 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Utána: 17.00 Hatoslottó-sorsolás
17.35 A keményfejű (olasz vígj., 1987)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 X-Faktor - A tábor
Tehetségkutató show-műsor
21.40 Valóvilág (2011) (élő) - Összefoglaló
22.55 Heti hetes
Utána: RTL-hírek
0.10 Fosztogatók (am. akció-vígj., 2005)
2.00 Portré
2.30 Állati dumák

ANTENA 1

4.45 Koponyák 2 (amerikai thriller, 2002)
7.00 Híradó, Sport (live)
10.00 Tiszta szerencse (amerikai akció-vígjáték, 1991) (ism.)
12.00 Xena (amerikai kaland sorozat)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (live)
13.45 X-Faktor - verseny show (ism.)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.30 SuperBingo Metropolis (verseny show) (live)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (live)
20.20 A közellenség (amerikai thriller, 1998), 1. rész
Sz.: Will Smith, Gene Hackman
21.30 Liga 1: FC Steaua - FC Oțelul Galați labdarúgó mérkőzés (live)
23.30 A közellenség (amerikai thriller, 1998), 2. rész
1.15 A bika tüze (amerikai akciófilm, 2000)
3.15 Xena (amerikai kaland sorozat) (ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Kutyakomédia (amerikai vígjáték)
12.50 Zűrös majom (am.-japán családi vígjáték)
14.35 Nagy durranás (amerikai akciófilm)
16.15 Fedőneve: Takarító (am. akció-vígjáték)
17.50 Övizaru (amerikai akció-vígjáték)
20.00 Ellenséges terület (amerikai akciófilm)
22.00 Államérdek (am. thriller, 1997)
0.20 Az Overlord hadművelet (amerikai háborús filmdráma, 1985)

TV2 TV 2

7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
Benne: 414-es küldetés, Roary, a versenyautó, Eperke legújabb kalandjai
11.15 Született kémek
11.45 Avatár - Aang legendája (anim. sor.)
12.35 Stahl konyhája
13.05 Kalandjártat
13.40 Borkultusz (ism.)
14.10 Simlis Jack, a karibi szuperkém (am.-új-zél. sor.)
15.00 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
15.50 Derült égből Polly (am. rom. vígj., 2004) (ism.)
17.30 Bűbájos boszorkák (am. sor.)
18.25 Összeesküvők (valóságshow)
19.30 Tények
20.00 Napló
20.35 Napló Extra
21.05 Transformers: A bukottak bosszúja (am. sci-fi akcióf., 2009)
23.50 Frizbi - Hajdú Péterrel
0.50 Knight Rider (am. sor.)
1.45 El Mariachi, a zenész (am. akcióf., 1992)
3.15 EZO.TV

PRIMA TV

4.30 Beavatás (amerikai akcióthriller, 2003) (ism.)
6.00 Tanulj, álmodj, szeress! (ism.)
7.00 Kandikamera
8.00 Eladó lányok (vígj. sor.)
9.00 Stílustitkok (ism.)
9.30 Ház, építés, design
10.00 Teleshopping
10.30 Fején a nagyvilág
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Tanulj, álmodj, szeress!
12.30 Én, Te, Ő (vígj. sor.)
13.00 Focus Monden (ism.)
13.30 Miss vidéki lány - reality show (ism.)
15.30 Kötelező krónikája (ism.)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
20.30 Anyacsere - reality show
22.00 Titkos szerelmek (telenovella)
1.00 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
2.00 Fején a nagyvilág
2.30 Ház, építés, design (ism.)
3.00 Levintza bemutatja

KANAL D

8.30 Bajtársak (amerikai kalandfilm, 1993)
10.00 Esküvő meglepetésekkel - reality show (isméltés)
12.30 Hírek
13.30 Kopogó eső (francia vígjáték)
15.15 Ezel (sorozat)
16.45 Akarsz milliomos lenni? (isméltés)
17.45 Ez Románia! 18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.45 D-Paparazzi
20.30 Szemek az árnyékban
22.00 Ace Ventura 2. - Hív a természet (amerikai vígjáték)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
A vidék magazinja
9.05 Felfedező (ism.)
9.30 Európai híradó (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.40 Közvetlen ajánlat
14.05 Sportré
14.30 Ősök tere (ism.)
15.05 Tíz perc (ism.)
16.00 Híradó
16.30 Befutó London (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Bruttó (ism.)
19.30 Keresztmetszet
Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Versus
23.05 Vetítő
Válogatás magyar dokumentumfilmekből
23.06 Vörösiszap és más ketyegő időzített bombák
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők
- Erős alapokon
7.00 Hogyan készült? Lázmérők, Porlasztók
8.00 Autókereskedők - Jeep CJ7
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 South Beach-i klasszikusok (ism.)
Elégedett ügyfél
11.00 Amerikai hitrodok
- '65-ös Mustang
12.00 Autóépítők - A nagy verdacsata
13.00 Autókereskedők
15.00 Óriás költöztetők
16.00 Állítólág...
- Bogaras mítoszok
17.00 Kíváncsiság
- Létezik-e párhuzamos univerzumok?
18.00 Édesvízi szörnyek
- Emberevő szörny
19.00 Újjászületés: 9/11 emlékéve
- Emlékhely
20.00 Így működik a Világgyetem
21.00 Autókereskedők - Mini Moke
23.00 Újjáépítők
- Beverly Hills-i Camaro
1.00 Óriás költöztetők
- Óriás tengeralattjáró
2.00 A fegyverkovács
- Fedélzeti vadászfegyver

ETV

7.00 Híradó, ism. 7.30 Kultúrcepp
8.00 Reggeli Terefere
8.00 Útmutató
10.30 Hitélet, ism. 16.00 Piacér
16.30 Neve és hivatása...
17.00 Hitélet, ism. 17.30 Többszemközt
18.30 Híradó
19.00 Kultúrcepp, ism. 19.30 Híradó
20.00 Tájékoz, ism. 20.30 Híradó
21.00 Híradó
22.00 Metszet, ism. 22.30 Híradó
23.00 Többszemközt, ism. 23.30 Kultúrcepp, ism. 0.00 Piacér

HÉTFŐ
2011. október 3.

A nap filmjei

Antena 1, 20.20
Balhé Bronxban

Ha egy hongkongi turista New Yorkba érkezik a nagybátyja esküvőjére, az általában egy kis lazítást, városnézést és a család boltjában való besegítést jelent. Nem egészen ugyan ez a helyzet, ha az illető Dél-Bronxba keveredett! Keung látványosan ártalmatlan turista, aki egy motoros banda és a maffia közt dúló háborúba cseppenve mutatja meg ellenfeleinek, milyen is az igazi "csihipuhí" hongkongi módra.

Viasat3, 22.15
A múmia

Az ókori Théba falai között tiltott szerelemre lobbant Imhotep főpap és a fáraó szeretője. Bűnükért halálra ítélik Osiris főpapját és a lányt. Imhotep férgéktől nyüzsgő teteme háromezer évig feküdt Hamunaptra elveszett városában. 1925 nyarán azonban néhány elszánt kincsvadász rábukkan az ősi sírra. Akaratukon kívül kiszabadítják Imhotep szellemét.

DUNA TV, 22.30
Zabriskie Point

Az egyetemista Mark részt vesz egy diákmegmozduláson a hatvanas évek végén. A rendőrség brutálisan szétveri a tüntetést. Az összecsapások során lelőnek egy rendőrt. Mark is gyanúba keveredik. Egy lopott kisrepülőgéppel próbál menekülni a számára egyre terhesebb világtól. Ennek során találkozik a csinos Dariával. A civilizációtól távol, a Halál völgyben kötnek ki, ahol szerelembe bonyolódnak egymással.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra
13.05 Zeneszövegek
14.00 Híradás, KultúrPresszó
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapok igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.15 Gazdakör
6.40 Híradó
7.00 Közbeszéd (ism.)
7.30 Híradó
7.35 Mestermunka
8.30 Híradó
8.40 MacGyver (am.-kan. sor.) (ism.)
9.30 Híradó
9.35 Ázsia szerelmese
10.25 "Amikor megismerem édesapámat..."
11.00 Család-barát
11.50 Virágzó Magyarország
12.15 Kézjegy
13.00 Kíváncsgosár
13.02 Híradó
15.15 Heti Hírmondó (ism.)
15.55 Csellengők (ism.)
16.20 Klubszoba (ism.)
17.25 Dominó
18.15 Kisváros
19.00 Híradó
19.30 Közbeszéd
20.00 Térkép
20.30 MacGyver (am.-kan. sor.)
21.30 A férfi a legjobb orvososság (német vígj. sor.)
22.20 Hírek
22.30 Zabriskie Point (am. filmdráma, 1970)
0.20 Dunasport
0.30 Sportaréna
1.20 Parancsra születtek (dok. f.)
2.42 Térkép
3.10 Élő egyház (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 Románia, nap mint nap! (live)
10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sor.)
11.25 Sajtó és hatalom (ism.)
12.40 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.45 A Delta emberei
15.15 Teleshopping
15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Eszter királynő
18.25 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.00 Prim Plan (talk show)
22.00 Mad Men - Reklámőrültek (amerikai sor.)
22.55 Túl a hírnévén
23.10 Visszajátszás
0.30 Éjszakai beszélgetések (talk show)
1.30 Psych - Dilis detektívek (am. krimisor.)
2.15 Prim Plan (talk show) (ism.)
3.05 Sport (ism.)

VIASAT 3

10.50 Columbo: Gyilkosság, mint önarckép (amerikai krimi) **12.40** Topmodell lesznek! **13.40** Feleségcsere **14.40** Órangyal (sorozat) **15.40** Doktor House (sorozat) **16.35** Nyomtalanul (krimisorozat) **17.30** Gyilkos számok (ismétlés) **19.20** Jóbarátok (ismétlés) **20.20** Két pasi (sorozat) **21.15** Doktor House (sorozat) **22.15** A múmia (am. kalandf., 1999) **0.35** Esküdt ellenségek (am. krimisor.)

m1

6.55 Ma Reggel Közéleti műsor
Benne: Híradó, sporthírek
10.00 Bűvölet (olasz sor.)
11.00 Déltenger kincse (auszt.-francia kaland sor.)
11.55 Indonéziai utazások
12.30 Napirend előtt
13.01 Híradó délben
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Roma Magazin
14.30 Domovina
15.00 Az én Afrikám
15.20 Társbérletben a tárgyakkal
15.50 Budapest természeti értékei
16.20 Angyali érintés (am. sor.)
17.10 Robbie, a foka (német sor.)
18.00 MM A megoldások magazinja az egészségről
19.00 Maradj talpon!
19.55 Pont
20.30 Híradó este
21.00 Sporthírek
21.15 Kétfény
22.10 Párizsi helyszínelők (francia krimisor.)
23.00 Az Este
23.35 Átok (magyar f., 1. rész)
0.05 Aranymetszés
1.00 HungarIQ
1.25 Sporthírek
1.35 Pont (ism.)

TVR 2

8.00 A Simpson család (anim. sor.)
8.35 Familie Dr. Kleist (német sor.)
9.30 Olasz meló Jamie módra
10.00 Elfelejtett istenek
10.30 Nagy lábón
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 Biznisz óra
13.30 Miért ABC
14.00 Az ajándék (auszt. sor.)
14.35 Együtt Európában
15.30 Boldogulj egyedül!
16.00 Familie Dr. Kleist (német sor.)
17.00 Vallomások
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.30 Olasz meló Jamie módra
18.55 Adio
19.00 Elfelejtett istenek
19.35 Három királyság (kínai sor.)
20.30 Biznisz óra
21.30 Aeroshow
22.00 Hírek, sport
23.00 Csillagközi romboló (am.-angol akció sor.)
23.55 Három királyság (kínai sor.)
0.50 Egyeseknek ez teszlik (ism.)
1.40 Boldogulj egyedül! (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő
12.00 Sport.ro Hírek
13.10 Pontos sport **14.00** Sport.ro Hírek **15.00** Sport.ro Hírek **15.10** Pontos sportidő **16.00** Sport.ro Hírek **16.30** Pontos sportidő **18.00** Sport.ro Hírek **19.00** Pontos sportidő **19.05** Információk **20.05** Információk **21.00** Sport.ro Hírek **22.00** KOTV Classics **23.00** Sport.ro Hírek **23.10** Wrestling SMACK

m2

6.56 Ma Reggel
10.00 Vívát Benyovszky! (magyar-csehszl. sor.)
10.55 Magyar rock
11.55 Kutyaül-Macsnyelv
12.20 Magyarországi néptáncok
12.30 Az én Budapestem
13.01 Híradó délben
13.20 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Nemzeti értékeink - Balaton
17.40 Zegzugos történetek
18.05 McLeod lányok (auszt. kaland sor.)
18.50 Angyali érintés (am. sor.)
19.35 Esti mese: Zorro legendája
20.00 Halhatatlan szépség (francia sor.)
21.00 Híradó este
21.29 Sporthírek
21.35 Pont
22.05 Maradj talpon! **22.55** (sor.)
23.40 Stingers (auszt. krimisor.)
0.25 Az Este
0.55 Zenelánc
1.00 Párizsi helyszínelők (francia krimisor.)
1.45 Bűvölet (olasz sor.)
2.40 Alma Mater

PRO TV

5.30 Románia szeretlek! (ism.)
6.15 (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
10.00 Lelkes testcsere (kanadai-angol romantikus vígjáték, 2006) (ism.)
12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
13.00 Pro Tv hírek, sport
14.00 Apropro TV (szórakoztató műsor) (ism.)
15.00 David Blaine: Mi a mágia? - amerikai reality műsor
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Fogadok az étellel (román sorozat)
22.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Odaát (amerikai akciófilm-sor.)
0.00 Románia szeretlek!
1.00 Pro Motor (ism.)
1.30 Pro Tv hírek (ism.)

ACASA

8.15 Analia másik arca (sorozat) **9.45** Dona Barbara (sorozat) **12.45** Mesés hölgyek **14.15** Clase 406 (sorozat) **15.30** Amor real (sorozat) **16.30** Igaz történetek **17.30** Vad szív (mex. sorozat) **18.30** A lángoló ég alatt (sorozat) **19.30** A csábítás földjén (sorozat) **20.30** A szerelem győzelme (sorozat) **22.00** Éjszakai történetek **22.30** Perro amor (am. sorozat) **23.30** Szerelmekönnyek (sorozat)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Fókusz Reggel
Közszolgálati magazin
7.55 Reggeli
Reggeli magazinműsor
10.05 Rubí, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
13.10 Asztru Show
14.30 Fél kettő
Magazin a legjobb történetekkel
15.15 Második esély (amerikai-mexikói-kolumbiai sor.)
16.15 (török sor.)
17.15 Ezel - Bosszú mindhalálig (török sor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.15 Fókusz
Közszolgálati magazin
21.20 Barátok közt (magyar sor.)
22.00 ValóVilág (élő) - Aréna - összefoglaló
23.10 Hazudj, ha tudsz! (amerikai krimisor.)
Utána: RTL-hírek
0.15 Reflektor - Szítmagazin
0.30 Helyszíni szemle (német krimisor.)
1.20 Helyszíni szemle (német krimisor.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Reggeli matiné - műsora (live)
10.00 Sajtószemle
Mircea Badeavval
10.50 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
11.30 Nálam az irányítás - reality show
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 Balhé Bronxban (hongkongi-kanadai akcióvígjáték, 1995)
22.00 Nárcisz: Törvénytelen szerelmek (sor.)
23.15 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.50 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora (live)
1.05 Balhé Bronxban (hongkongi-kanadai akcióvígjáték, 1995) (ism.)

FILM+

11.10 Zűrös majom (am.-japán családi vígjáték)
12.55 Las Bandidas (fr.-mex.-am. vígjáték) **14.35** Amos és Andrew (amerikai akcióvígjáték) **16.20** Az Overlord hadművelet (am. háborús filmdráma) **18.05** A vörös báró (német-angol akcióf.ilm) **20.05** Charlie kettős élete (amerikai-német thriller) **22.00** Inferno (amerikai akciófilm) **23.45** Ong-bak - A thai boksza harcosa (thai akciófilm)

TV2

7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Mokka habbal
10.45 Stahl konyhája (ism.)
10.50 Babapercek
11.05 Teleshop
12.40 Winnetou és Old Shatterhand a Halál völgyében (NSZK-olasz-jug. kalandf.)
14.30 EZO.TV
15.30 Eva Luna (ism.)
16.30 Psych - Dilis detektívek (krimisor.)
17.30 Második élet (am.-kol.-mex. sor.)
18.25 Update Konyha
18.30 Eva Luna (am.-mex. sor.)
19.30 Tények
20.20 ÖsszeEsküvők
21.35 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.15 Aktív
22.50 NCIS (amerikai krimisor.)
23.50 NCIS: Los Angeles (krimisor.)
Közben: Kenősorsolás
0.45 Aktív Extra
0.50 Esküdj! - éjszakai-show
1.20 Tények Este - Hírműsor
1.55 EZO.TV
2.30 Az éjszaka hangjai (am. thriller, 2006)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Stílusstílikok (ism.)
7.30 Az 5 csillagos otthon (ism.)
8.00 Családban (román sorozat) (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
10.30 Tanulj, álmoldj, szeress! (ism.)
11.30 Fintescu hidja
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.00 Családban (román sor.) (ism.)
16.00 A cseresznye a tortán
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 Miss vidéki lány - reality show
22.15 Lököttek (román sorozat)
23.15 Mondenii (szórakoztató műsor)
23.45 NCIS (amerikai krimisor.)
1.00 Fintescu hidja (ism.)
2.00 Hírek (ism.)

KANAL D

7.30 Családi történet (Perro amor) **9.30** Teleshopping **10.00** Kedves barátom **12.30** Kanal-D Hírek **13.15** Légy az enyém **15.15** A szív úrnője (török Perro amor) **16.45** Célpontonban **18.45** A nap híre **19.00** Kanal-D Hírek **20.00** A szívnek parancsolni nem lehet (dráma-Perro amor) **22.00** Szemek az árnyékban **23.30** Kanal-D Hírek **0.30** Fekete párdúcok (angol-amerikai filmdráma, 1995)

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Napról napra (ism.)
10.30 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Zöld övezet (ism.)
12.30 Bruttó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Ázsia (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Civil kaszinó (ism.)
Hűsbavágó kérdések, civil válaszok
16.00 Híradó (ism.)
Friss napi információk
16.30 (ism.)
Riportmagazin
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág (ism.)
19.20 Stopper
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzárta
Vitaműsor újságírókkal
23.00 Híradó
23.30 BBC Reporters (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült?
8.00 Autókereskedők - Alfa Romeo Spider Veloce 2000
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Hogyan készült? Bőr akatatkáska, permetező repülőgép, kukoricawhisky, versenyautó tengelykapcsolója
11.00 A túlélés törvényei - Írország
12.00 Amcsi motorok
13.00 Autókereskedők
15.00 Kíváncsiság - Van-e teremtő?
16.00 Hogyan készült?
17.00 Amcsi motorok - Wendy motorja
18.00 Autókereskedők úton - MGB GT
19.00 A túlélés törvényei - Új-Zéland
20.00 Állítólag... - Kéautó 2
21.00 Hogyan készült?
22.00 Kíváncsiság - Léteznek-e párhuzamos univerzumok?
23.00 Ez csak üzlet - Tizenéves bérnyílások
0.00 Autókereskedők - Bond Bug
2.00 A túlélés törvényei - Új-Zéland

ETV

10.00 Értékeink, ismétlés
10.15 Vendéglátó, ismétlés
10.30 Átjáró
16.00 Híradó **16.15** Kultúrcsepp, ismétlés **16.35** Kárpát Expressz **17.00** Átjáró **17.30** Híradó **17.50** Egészséges percek **17.55** Könyvajánló **18.00** Reggeli terefere **18.30** Híradó **19.00** Piacér **19.30** Híradó **20.00** Neve és hivatása... **20.30** Kós Károly Akadémia, dokf. **21.30** Híradó **22.00** Átjáró **22.30** Híradó

Szeptember 30., péntek

Az év 38. hete és 273. napja, hátravan 92 nap

Ma **Jeromosok és Feliciák** ünnepelnek.
A Jeromos a görög Hieronímosz névből származik, jelentése: szent nevű.
A Felícia a Félix név női párja.
Szombaton **Malvin** napja lesz.
Vasárnap **Petra** és **Örs** napja lesz.

Évforduló

- 1452 – Megjelenik az első nyomtatott könyv, Johann Gutenberg Bibliája.
- 1882 – A világ első vízi erőművét üzembe helyezik a Fox folyón (Wisconsin állam).
- Szombat, október 1.**
- 1579 – Megérkezik az első jezsuita szerzetesek Kolozsvárra.
- 1880 – Thomas Alva Edison elkezdte az elektromos lámpák sorozatgyártását.
- Vasárnap, október 2.**
- 1910 – Első alkalommal ütközik össze két repülőgép a levegőben (Milánó fölött).
- 1938 – Megkezdte működését az első gázturbina.

Vicc

– Asszonyom, mondták már magának, hogy Ön a világ legszebb nője?
– Még nem.
– Gondoltam...

Recept

Brokkoli krémleves

Hozzávalók: 35dkg brokkoli, 1 póréhgyma, 1 zellerszár, 35dkg krumpli, 1 gerezd fokhagyma, 1 l zöldséglevés, 1 babérlevél, bors.

Elkészítés: A krumplit hámozzuk meg, és vágjuk fel kockákra. A brokkoli szárát vágjuk le – a rózsákat tegyük félre. A zellerszárat és a póréhgymát vágjuk fel karikákra, a fokhagymát apró darabokra. A zöldséglevésben forraljuk fel a póréhgyma, zellerszár, krumplit a fokhagymával, brokkoliszárral és babérlevéllel. Takarékon 15 percig főzzük tovább. Adjuk hozzá a brokkoliszirmokat, forraljuk fel ismét, majd főzzük puhára. Vegyük le a tűzhelyről a levest, dobjuk el a babérlevelet, majd robotgéppel dolgozzuk el krémesre. Tálalás előtt borsozzuk.

A hatos lottó nyerőszámai:
28, 14, 16, 24, 23, 42.

Gondolatjel

Visky István rovata

A tanulás feltétele a szeretet. Azt ugyanis, amit tanulok, szeretnem kell, mert ha nem szeretem, akkor leltem mélyén elutasítom, tehát eltaszítom magamtól. Az így tanult dolgokat tudni fogjuk ugyan egy ideig, de érteni soha. A szeretet és ragaszkodás nélkül megtanult dolgok pusztulásra vannak ítélve, mert a felejtés kö-

nyörtelenül kitorlí ők az életünkben. Ha tehát nem csak tudni, de érteni is akarunk valamit, sőt, életünk végéig is emlékezni akarunk rá, akkor szeretnünk kell. Amit szeretni nem tudunk, azt láthatjuk és hallhatjuk ugyan, de mivel szívünket meg nem nyitottuk előtte, soha a miénk nem lehet. Egy mást is így szoktuk elveszíteni.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Fogadja lelkesedéssel az új ötleteket. Legyen nyitott az újdonságokra. A rugalmasság és a gyorsaság vezet a siker felé.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Igyekezzen a fontos ügyekre koncentrálni! A divatirányzatokat kövesse, de ne vigye túlzásba. Ne legyenek ebből anyagi hátrányai.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Tegyen érte, hogy munkakörülménye a lehető legjobb legyen! Figyeljen jó megjelenésére és az egészséges táplálkozásra.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Alaptulajdonsága, a kiegyensúlyozottság dominál, bár a pénzügyi és elhelyezkedési lehetőségek nem kedvezőek.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Ne hagyja, hogy a kellemetlenségek letörjék. Lelkiismeretesen végezz munkáját ma siker koronázhatja.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Egy barátja váratlanul betoppant Önhez. Nagyon élvezi a látogatását. Felvetődik egy szép őszi kirándulás, utazás lehetősége.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Jó hangulatban fogadja a bekövetkezett változásokat. Optimizmus emel nagyobb változás elvételére is képessé teszi.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Lehetnek gondjai, de ezeket nem szabad komolyan venni. Októberben joggal mondhatja, hogy szerencsés csillagzat alatt született.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Valaki a segítségére számít egy fontos ügyben. Mozgalmas nap áll Ön előtt, amikor új pozíciót nyerhet. A legnagyobb feladatokban nagyon aktív lesz.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

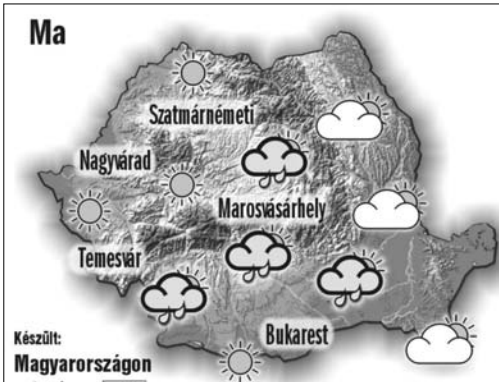
A hónap utolsó napján egy telefonhívás kapcsán figyelme egy igazán értékes kapcsolat felé irányul.

VIZONTÓ (I. 21.–II. 19.)

Tegyen szívességet másoknak, ha ezzel megkönnyítheti az életüket. Valakinek a figyelmét így végre felhívhatja magára.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

A romantika teret kap életében. Járjon az eddig kitéposott ösvényeken. Kerülje az izléstelen viselkedést! Ne bántson meg másokat csak azért, hogy szórakozzon.

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A nyugati határ mentén derült, napos lesz az idő. Keletebbre haladva azonban egyre több lesz a felhő, és a Kárpátokban elsősorban zápor is kialakulhat.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	derült, napos idő	25°C
Brassó	esőre, záporokra számíthatunk	17°C
Bukarest	esőre, záporokra számíthatunk	21°C
Csíksereda	esőre, záporokra számíthatunk	17°C
Kolozsvár	napsütés felhőkkel	22°C
Marosvásárhely	napsütés felhőkkel	21°C
Nagyvárád	derült, napos idő	24°C
Szatmárnémeti	derült, napos idő	22°C
Temesvár	derült, napos idő	26°C

Cinizmus

Horváth István

***	A NÉPURALOM HIVE	NAGYON PARÁNYI	VICTORY (RÓV.)	NŐI NÉV RÖVID ALAKJA	NORVÉG LEGÍTÁRSASÁG	***	AMPUTÁL AZ ORVOS	NOVI ...; ÚJVIDÉK SZERB NEVE	FUTVA MENEKÜL
AMERIKA SZINESZNO (BETTE)						FEKETE I. FECSKÉJE			
			... DE BIZTOSAN!			MINTÁT VEVŐ			
EUROPA TANÁCS (RÓV.)			BIZONYTALAN						
VÍZBEN OLDHATÓ TISZTÍTÓSZER									
ELŐJEL INTÓ JEL					PUHA FÉM	"KÖTÉL" JELZŐ		LUXEMBURGI AUTÓJEL	
BASINGER; SZINESZNO				BÉKAFAJTA				FŐTT A SZALONNA	OSZVÁLD BECEZVE
				ÓZLANDI DALOK					
AJÁNLOTT LEVEL JELZÉSE	VALAMIVEL ELTALÁLÓ HAZA								
VÍZELVONÁS NEMESÍTÉS									
...FOLDGAT; JAVITGAT						NÉMA ELZA!			
AZ EGYIK SZÜLŐ						A MÚLT IDŐ EGYIK JELE			
					OTTO BECEZVE				

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:

Bukarest, 3. kerület, Lipsicani u. 29-31. sz., I. emelet. Telefon/fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Postacím:

Redacția „Új Magyar Szó” OP 15, CP 40, sector 5, București

Mb. felelős szerkesztő:

Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:

Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:

Agoston Hugó

Főmunkatársak:

Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:

Moldován Árpád Zolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Hátér)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Kultúra, Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvásószerkesztő:

Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:

Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:

Tofán Levente

Grafikus:

Horváth István

Tördelőszerkesztők:

Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:

Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:

Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó),
Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:

Czedly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:

1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

és a Szabad Sajtó Alapítvány

94.0 FM PROFÍ RÁDIO
A ZENE ARÁD BELŐLE

agnus
RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

95,1 fm Paprika Rádió
Fűlön csíp.

95 FM SICULUS Rádió

Sláger Rádió
fm 105.9

KOLOZSVÁRI RÁDIO
FM 95,6
www.radiocluj.ro

Ötöt lőtt a Barcelona FC

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ Szerdán este további négy kvartettben játszottak le a második forduló mérkőzéseit a labdarúgó-Bajnokok Ligája csoportkörében.

A H betűjelű négyesben a címvédő Barcelona a fehér-orosz BATE Boriszov otthonában parádézott, s 5-0-ra nyert. Volodko (19. perc) öngólja után Pedro (22.), Messi (38., 56.) és Villa (90.) is betalált. Duplájával Lionel Messi beírta a Barcelona történetének második leggólerősebb játékosát, Kubala Lászlót. A 24 éves argentin 193. és 194. gólját pipálta ki a Barcelona színeiben, így már csak egy játékos van előtte, a negyvenes-övenes évek kiválósága, a 235 gólig jutó César Rodriguez.

A csoport másik mérkőzésén az AC Milán szünet után intézte el a cseh Viktoria Plzent: 2-0, egy Ibrahimovic-büntetővel (53.) és Cassano pazar emelésével (66.). A

Lionel Messi (balra) a BL-ben is ontja a gólokat, rövidesen klubrekorder lehet a Barcánál

Barcának és a Milannak négy-négy pontja van, a másik két együttesnek pedig egy-egy.

Bár sokáig jól játszott, a magyar Tózsér Danielt és Köteles Lászlót végig a soriban tudó belga Genk végül 2-0-ra kikapott a Bayer

Leverkusen otthonában, ahol Bender (30.) és Ballack (90.) volt eredményes. A BL-főtábla E csoportjának másik meccsén a Valencia büntetőből lőtt hajrágóllal mentett pontot a vendég Chelsea ellen: az angol Lampard (56.) góljára Soldado felett

három perccel a lefújás előtt, 1-1.

Az F csoportban az Olympique kiütötte Marseille-ben a Borussia Dortmundot, a német bajnok 0-3-mal távozott a francia kikötővárosból. Ayew akcióból (20.) és büntetőből (69.) is eredményes

volt, s góljai közt Rémy (62.) is betalált. A londoni High-bury az Arsenal 2-1-re nyert az Olimpiakosz ellen, miután görög részről csak Fuster (267.) tudott válaszolni Chamberlain (8.) és Santos (20.) góljaira. Az OM hat-, az Arsenal négy-, a Dortmund egy-, az Olimpiakosz pedig nullapontos.

A G csoportban hazai pályán botlott a Sahtar Doneck, amely 1-1-re mérkőzött az APOEL Nicosiával. 7.), Trickovski, gól: Jádson (64.), illetve Trickovski (63.)

A ciprusi csapat a 63. percen szerzett vezetést Trickovski révén, Mircea Lucescu csapata a középkezdés után rögtön egyenlített, Jádson góljával. Szentpétervárott a Zenit 3-1-re verte az Eurpa Liga-győztes FC Portót, a gólokat Sirokov (20., 63.) és Danny (72.), illetve James Rodriguez (10.) szerezte. Az APOEL négy ponttal vezet a csoportot, a Zenitnek és a Portónak három-három, a Sahtarnak pedig egy pontja van. ◀

Röviden

Dicséretes kezdeményezés

Országos viszonylatban is példátlan kezdeményezésként a nagyváradi helyi tanács RMDSZ-es frakciója fiatal sportolókat támogató programot dolgozott ki. Olyan 10-18 illetve 19-21 év közötti, Váradon tanuló sportolókat kívánnak díjazni, akik országos, Európa-, vagy világbajnokságon szereztek dobogós helyezést. A tervszerűen a pénz 80 százalékát az olimpiai, a többi pedig a nem olimpiai sportágak versenyzőinek támogatására fordítják, egy világbajnoki érem 7, 5 és 3, egy Eb-medál 6, 4 és 2, az országos bajnoki dobogó pedig 4, 3 és 2 ezer lejt ér. A tervszerűen a helyi költségvetésből 150 ezer lejt különítenek el, ebből 62 ezer lejt pénzt jutalmakra szánják, 88 ezer lejt pedig az úgynevezett támogatási alap lesz, amelyből az élsportolók versenyekre való felkészülését támogatják.

Lyon-gála Kolozsváron

Megalázó hazai vereséget szenvedett a női labdarúgó Bajnokok Ligája tizenhatodöntőiben a Kolozsvári CFF Olimpia: a román bajnokot 9-0-ra verte a címvédő Olympique Lyon. A francia csapatból heten is betaláltak, Le Sommer zsinórban háromszor is. A jövő heti visszavágón nem várható csoda, Patrice Lair tanítványai több klasszissal voltak jobbakk.

UTA–Poli a sláger

Az aradi UTA–Temesvári Poli rangadóval indul ma a labdarúgó Liga-2 hetedik fordulójának műsora a második (nyugati) csoportban. Szombaton Buk. Juventus–Besztercei Gloria, FC Argeș Pitești–Tordai Arieșul, Dévai Mureșul–CSM Râmnicu Vâlcea, Nagyvárad Luceafărul–ALRO Slatina, Nagybánai Măramaros FC–FC Olt és Gaz Metan Severin–Gyulafehérvári Unirea találkozóra kerül sor, míg a Chindia Târgoviște vasárnap fogadja a Nagyvárad Bihar FC-t.

Elitben a City'us

Teremlabdarúgás

Hírösszefoglaló

▶ Második mérkőzését is megnyerve az UEFA Futsal Cup 5. csoportjában, a román bajnok Marosvásárhelyi City'us biztosította helyét az elitcsoportkör 16 csapata között. Miután a vásárhelyi sportcsarnokban megrendezett nyitómérkőzésén Ignat, Matei, Stoica és Csomai Alpár góljaival 4-1-re verte a horvát bajnok MNK Splitet, szerdán este a City'us az Ilves Tamperét is felülmúlta, 7-1. Kacsó Endre csapatából Szócs, Ignat (3), Matei (2) és Carlaw kapus volt eredményes, a finnek becsületgólját Torvinen szerezte. Eddig mindkét mérkőzését megnyerte a spanyol Marca Fut-sal, amely 6-0-ra verte az Ilvest és 4-1-re az MNK-t. Tamperét. A mai Ilves–MNK- (17 óra) és Marca–City'us- (19.15 óra) összecsapások már csak a harmadik hely, illetve a csoportosítás sorsa felől döntenek, de az eredményektől függetlenül a román és a spanyol bajnok jut tovább. Két mérkőzés után biztosította helyét a legjobb 16 között a grúz Iberia Star Tbiliszi (3. csoport), a szerb KMF Ekonomac Kragujevac (6.) és az ukrán Uran Ivanov–Frankovszk (6.) is, s a szlovák Pozsonyi Slovan (3.) is már aligha szalaszthatja el a továbbjutást. A csoportkör 12 csapata mellett az elitkörmérkőzésekbe már a négy kiemelt, az azeri Araz, a kazah Kairat, az olasz Montesilvano és a portugál Sporting is bekapcsolódik. A tróféáért a négy négyes csoport győztese küzdhet majd meg jövő áprilisban. ◀

Alakul a kupamezőny

Kosárlabda

T. J. L.

▶ Európa-kupa- (EK) és EuroChallenge-kupa-selejtezők első találkozóit rendezték meg a hét közepén. Románia bajnoka, az U-Mobitelco-BT egyelőre csak annyit tud, hogy a csoportkörben, az E betűjelű kvartettben a belga Antwerp Giantsszel játszik. A kolozsváriak csak a jövő héten, majd október 11-én ismerik meg másik két ellenfelüket. Az egyik egy EK-selejtező győztese lesz, az Elan Cahon vagy a Zágrábi Cedevita, az első mérkőzésen a franciák 78-73-ra verték a horvátokat. A csoport negyedik tagja egészen biztosan az orosz gárda lesz, mégpedig a Szpartak Primorje Vlagyivosztk és a BC Jenyiszey Krasznoszksk EuroChallenge-selejtező párharc győztese. Október 4-én előbbieket, egy héttel később pedig utóbbiak a házigazdák.

Az EuroChallenge-ben szereplő magyar csapatok selejtezők: a bajnok Szolnoki

Olaj KK idegenben kezd a finn Tampereen Pyrintövel, a Paksi Atomerőmű SE pedig hazai pályán az osztrák Arkadia Traiskichennel. A szerdán este Magyar Szuperkupát nyert (69-59 az Albacomp Fehérvárral) szolnokiak továbbjutás esetén a H csoportba kerülnek a ciprusi Keravnosz és a francia Pau-Orthez mellé. A kvartett negyedik tagja minden bizonnyal a német Artland Dragons lesz, amely EK-selejtezőben hazai pályán kapott ki a Gran Canariáról (56-61), s a keddi visszavágón a spanyol gárda már aligha szalaszthatja el a továbbjutást.

Ha túljutnak az osztrákokon, a paksiak a D csoportban folytathatják, két orosz csapat, a BC Himik Juzsnyij és a BC Nyizsnyij Novgorod mellett. A negyedik résztvevő a BK Ventpils és az ukrán Azovmash EK-párharcának vesztese lesz. Lettországban csak 75-74-re tudtak nyerni a házigazdák, így a továbbjutás csak kedden dől el, Marjupolban. ◀

Indul a pontvadászat

Kosárlabda

Turós-Jakab László

▶ A hölgyeknél és a férfiaknál is szombaton indul a 2011-12-es pontvadászat kosárlabdában. A női bajnokságban, rendhagyó módon turnéval indul a sorozat, az első forduló nyolc mérkőzését szombaton és vasárnap rendezik meg semleges pályán, a Nagyszebeni Transilvania Sportcsarnokban. Első számú favorit idén is a címvédő Aradi ICIM, amely várhatóan az újraalakult CSM Tîrgoviște-val fog versenyt futni a bajnoki babérokért. A harmadik dobogós helyre legalább öt együttes, köztük a szatmárnémeti, a sepsiszentgyörgyi és a marosvásárhelyi pályázik.

Négyen maradtak a női Román Kupában

Az Aradi ICIM (68-40 és 69-69 az Alexandriával), a CSM Sportul Studențesc (92-56 és 63-41 a Kolozsvári U-val), a Rapid (60-61 és 63-42 a Bball 6 Seps BC-vel) és a Târgoviște (61-60 és 60-47 a Szatmárnémetivel) jutott be a női kosárlabda Román Kupa Final Fourjába, a sorleg sorsa azonban csak jövő januárban dől el.

Startol a Bajnokok Ligája-karaván

Kézilabda

ÚMSZ

▶ Nehéz ellenfelek várnak a kézilabda-Bajnokok Ligájában érdekelt magyar és román csapatokra a csoportkör hétvégi nyitányán,

A férfiaknál az MKB Veszprém a Kielce otthonában kezdi meg szereplését, és a lengyel csapat éppen hazai környezetben szerezte meg a szabadkártyás indulás jogát többek között a németek

egyik elitgárdája, a Rhein-Neckar Löwen ellen. A magyar bajnok keretéből hiányzik a súlyos bokasérülése után lábadozó kapus, Fazekas Nándor. Az A csoportban van még az FC Barcelona, a horvát Zágrábi Croatia, a svájci Kadetten Schaffhausen, a francia Chambéry Savoie HB és a svéd IK Sävehof.

A Pick Szeged a kontinens egyik legjobbját, a német THW Kiel alakulatát fogadja, és már a pontszerzés is

bravúr lenne. A Tisza-partiak D csoportjában szerepel még a francia Montpellier, a dán AG København, a spanyol Reale Ademar Leon és a szerb Belgrádi RK Partizan.

A C csoportba osztott román bajnok Konstancai HCM idegenben kezd, szombaton, a lengyel Orlen Wisła Plock otthonában. A szextett tagja még a német HSV Hamburg, az orosz Szentpétervár, a szlovén RK Cimos Koper és a macedón HC Metalurg Szkopje.

A női BL-ben a Győri Audi ETO KC papíron a leggyengébb csoportellenfelével, a több válogatott játékosal felálló dán Randersszel találkozik vasárnap. A négyes tagja még a francia Metz Handball és az osztrák Hypo Niederösterreich.

A sokszoros román bajnok Oltchim már ma bemutatkozik a D csoportban, német földön, a Buxtehuder SV otthonában. A kvartett tagja még a spanyol Itzako Navarra és az orosz Dinamo

Volgograd. A női KEK-ben címvédőként induló Ferencvárosi TC biztos esélyesként fogadja szombaton az osztrák Union Korneuburgot. Az Alcoa FK csak a jövő hét végén játszik, mindkét-szer Székesfehérvárott, miután az izlandi Fram Reykjavik lemondott pályaválasztói jogáról. Megegyező az Otelul HC este is, amely október 8-án és 9-én mindkét-szer Galacon mérkőzik meg a koszovói KHF Kastriotival. ◀

Kultúra, abbahagyhatatlanul

Nagy Miklós Kund műkritikus, szerkesztő úgy véli, a művelődésszervezés terén hiányzik a megfelelő utánpótlás

Beszélgetőársunk elismert marosvásárhelyi művelődésszervező, képzőművészeti kismonográfiák szerzője, kiállítás-megnyitók és könyvbemutatók házigazdája, több mint húsz éve szerkesztője a napokban ezredik lapszámához érkezett Múzsának, a három éve általa főszerkesztett Népújság napilap hétfégi kulturális mellékletének. A művelődéssel való aktív foglalatosságnak nincs határa, vallja interjúalanyunk. Ennek jegyében kérdeztük őt.

Antal Erika

► **Sokfelé elkötelezett, elfoglalt ember. Hogyan győzi egyszerre mindezt?**

– Egyfelől időbeosztás kérdése: az ember úgy tudja időzíteni és beosztani a feladatait, hogy erre is jut egy kevés, arra is jut egy kicsi, mint a kabarében, de a helyzet tényleg az, hogy az újságíróknak és szerkesztőknek már eleve be van táblázva az élete. Másfelől esetemben a hobbi, a szenvedély és az érdeklődési kör nagyjából azonos. Újságíróként, korábban rádiósként – még tévéztem is annyit, amennyit lehetett – elsősorban mindig a kulturális jelenségekkel, a művészetekkel, az irodalommal foglalkoztam. Ez tette lehetővé, hogy ugyanakkor bekapcsolódjak a kultúraszervezésbe is, s egy kicsit úgy érzem magam, hogy hozzászólhatok a művészeti kérdésekhez is. Végére is olyan ez, mint a mókuserék, ha az ember egyszer belekerül, roppant nehéz kilépni belőle. Lehet, hogy nem is tud...

► **Vagy nem is akar esetleg?**

– Nem is akarok. Persze, azért az embernek gondolnia kell arra is, hogy az idő telik, és már kellene könnyíteni valamilyen módon. Úgy tűnik, hogy ezt az egész elfoglaltságot, a közszereplést, a kiállítás-megnyitókat és az irodalmi esteket lehet könnyedén, flottul csinálni, de azért az ember idegzetét észrevétlenül kikezdi a folyamatos határidőre való dolgozás, mindez tudat alatt növeli a stresszt. Másfelől pedig ezekre a kihívásokra fel is kell készülni. Én általában mindenütt szabadon szoktam beszélni, mert úgy képelem, hogy akkor tudom leginkább megszólítani a közönséget, ha szembenézek velük. De nem lehet csak úgy kiállni: mindenképp fel kell készülni, még akkor is, ha az embernek már elég nagy rutinja alakult ki az év-

zedek folyamán. Miközben a művelődési eseményekhez hozzá kell olvasni, utána kell nézni, közben én is gazdagnom valamivel. Már csak ezért sem mondok le általában egyetlen felkérést sem. A képzőművészettel is úgy voltam, hogy 1968-ban rádiósként kezdtem el foglalkozni ezzel, és azóta annyit olvastam a képzőművészetekről, annyi műteremben jártam, művet láttam, olyan sok művészemberrel és művészettörténésszel beszélgettem, hogy az az érzésem, mintha kijártam volna egy halom rangos főiskolát. Az ember folyamatosan gyarapodik valamivel, de ennek ára van: szinte naponta több órát áldozok adatgyűjtésre, közben nem tudok, mondjuk, a családommal foglalkozni, egy olyan regényt elolvasni, amit nagyon szeretnék, nem sportolhatok, pedig vágyom rá, de közben úgy érzem, hasznomra, épülésre, örömeimre szolgál ez a munka.

► **Mikor ír?**

– Valahogy úgy hozta a sors, hogy a 90-es évek végétől minden évben megjelent egy-két, volt olyan is, hogy három kötetem, ami nem magától készült el. Lehet, hogy szerencsés ember vagyok, elég nagy a munkabírásom. De azok a könyvek például, amelyeket a művészeti kismonográfia-sorozat számára készítek, nagyon megkínóznak. Ahhoz, hogy ezeket a tanulmányokat megírjam, kisebb barikádot halmozok fel az íróasztalomon. A feleségem aggodalommal nézi, hogy mind több és több tornyosul, és aztán borzasztóan örül, amikor látja, hogy a könyvek apadni kezdenek körülöttem.

► **Az ön által szerkesztett irodalmi-művészeti melléklet, a Múzsza ezredik lapszámához érkezett.**

– Épp írni kezdtem a „vezércikkét”. Ez is egy olyan do-

log, amit több mint húsz éve felvállaltunk. Minden lap foglalkozik kultúrával, de mi azt mondtuk, adjunk többet, külön mellékletet, szombat-ként, amikor más újság nem jelenik meg. Illúzió lenne azt hinni, hogy minden olvasó kézbe veszi a *Múzsát* is. Nem, ez tulajdonképpen bizonyos rétegekhez szól, ugyanakkor olyan alkotók számára lehetőség, akik még erőteljesen érzik magukban arra, hogy ide is írjanak, nagyon kicsi honoráriumért. A kulturális élet az utóbbi húsz évben annyira gazdag lett és olyan változatos, hogy mindig van amiről beszámolni. Az ezredik számnál elégtelt jelent, hogy sok olyan ember van, aki az első számtól az ezredikig megőrizte a mellékletet és fontos számára. Ahhoz, hogy megjelenjünk, a lap anyagi áldozatot hoz, és kérdés, hogy az ezredik után hány jöhet még. Lapunk az utóbbi két alkalommal kimaradt az anyaországi sajtótámogatásból, ami lényegében nagyon minimális, de már csak biztatásként is jól jönne. Ahonnan elismerést várunk, onnan nem jön, az olvasók viszont nagyon hálásak, megállítanak az utcán vagy telefonálnak, elégedettek a melléklettel. Tehát amíg lehet, folytatjuk.

► **Ezer lapszámot könnyű vagy nehéz megszerkeszteni?**

– Tulajdonképpen a bőség zavarával kellett megküzdenünk. Tekintve, hogy erdélyi kitekintésű a *Múzsza*, és az anyaországra is figyelünk, a melléklet tartalmas, sosem szűkölködik témában. Vannak állandó munkatársaink, csak örülhetünk annak, ha olyan szerzőktől kapunk írást, mint Kovács András Ferenc, Nagy Attila, Markó Béla, Sebestyén Mihály vagy kollégám, Bölöni Domokos. Csak néhányat soroltam fel azok közül, akik tényleg színvonalas írásokkal van-

A szerző felvétele

nak jelen a lapban. Amikor a magyarországiaktól válogatok, akkor is igyekszem a lehető legjobbat adni.

► **A Bernády Alapítványnál is számos feladat jut önnek.**

– Alelnökként ténylegesen hozzá kell járulnom a rendezvényekhez és azok kidolgozásához. Elég sok energiámat emészti fel, ugyanis két-három ember vesz részt a szervezésben, mert az elnök, Borbély László, elfoglaltsága miatt nagyon ritkán van itthon. A képző- és fotóművészeti kiállítások dolga hárul rám. Persze, azért ebben segítségem is vannak, művészbereket kérünk fel arra, hogy részt vegyenek a programok megtervezésében. Amikor bejön harminc ajánlat, abból közösen válogatunk. És ott vannak az egyéb rendezvényeink, például a Bernády-napok, amit, mint mindig, októberben tartunk most is. Ennek is meg kell tervezni, szervezni a műsorrendjét, ez is részben rám hárul. Sokan mondták már, hagyd abba, öreg, elég. Én ebbe egykor belecsöppentem, és hogyan lépnék ki most, amikor tudom, hogy nincs, aki folytassa. Kevesen maradtunk, és azok a fiatalok, akik pótolhatnák a mi nemzedékünket, sőt, az utánunk következőket is, nem léptek még be vagy hiányoznak.

► **Három éve főszerkesztője a Népújságnak. Gondolom, ez a legfontosabb.**

– Megrögzött újságíró és szerkesztő vagyok, még az a régi fajta zurnaliszta, aki komolyan veszi a hivatását, és ragaszkodik ehhez. Számomra tehát az a legfontosabb, hogy amit a *Népújságnál* végzek, az jól menjen. A többit inkább csak úgy, mellesken csinálom, ez az, ami energiáim nagyon nagy részét felemészti. Viszont ez az, amiből aztán nemsokára ki tudok lépni. Hisz a többi, a könyvírás, a tárlatbeszámolókat, az egyebeket nincs miért abbahagynom, legfeljebb megritkítom, de a lap élén, ahol a szerkesztés teljes embert követel, egyre nehezebb. Tudom, ennek a lapnak, ha nem is vezetőként, de újságíróként, szerkesztőként a továbbiakban is szükségem lesz rám, de lehet, hogy én azt már nem fogom tudni nyújtani ugyanolyan tetterővel. Ahogyan a válság mélyül vagy tartósan ugyanúgy érinti a sajtót, ez mindennapi küzdelmet jelent a fennmaradásunkért és azért, hogy érdekes és színvonalas

lapot nyújtsunk az olvasóknak, hogy ne morzsolódjanak le. Miközben jól tudjuk, hogy az írott sajtó iránt világszerte egyre kisebb az érdeklődés...

► **Bármilyen szenvedéllyel is végzi valaki a munkáját, néha csak elfárad, nem?**

– És jönnek a családi ultimátumok is, hogy most kész, abba kellene hagyni. Persze, hogy szükségem van pihenésre, vagy lenne. Ilyenkor, ha tehetem, elutazom valahová, messzire, ahol békén hagynak. Például nagyon jól érzem magam, ha elmehetek a lányomékhöz, az unokáimhoz Dániába. Nem ismerem a nyelvet, egy kisvárosban élnek, teljesen más az élet, lényegében bármivel foglalkozhatom, segítik nekik a ház közül, nyugodtan felülhetnek a biciklire és körbekerikázhatom a várost. Egy évben egyszer. Ezenkívül nyaralni megyünk. Ennyire futja, ezért is mondom, hogy ideje lenne szép csendesen abbahagyni.

Nagy Miklós Kund (1943, Nagyenyed)

Román–magyar, majd magyar–francia szakon szerzett tanári diplomát Marosvásárhelyen, illetve Kolozsváron. A nyárádmenti Szentgericén tanított, majd 1968-tól 1985-ig a Marosvásárhelyi Rádió munkatársa volt. 1990-től a marosvásárhelyi *Népújság* napilap főszerkesztő-helyettese, *Múzsza* című heti kulturális mellékletének szerkesztője, 2008-tól a lap főszerkesztője. A marosvásárhelyi Bernády Alapítvány alelnöke. Több tíz kötet (művészmonográfiák, interjúkötetek, albumok stb.) szerzője, társszerzője, elő- vagy utószóírója; legutóbbi munkái közül: *Míg a magnó összekapcsolt* (Csíkszereda, 2006), *Szabó Duci* (Kolozsvár, 2007), *Bocskay Vince* (Csíkszereda, 2008), *Galéria a Bernády Házban* (Marosvásárhely, 2009), *Bandi Kati* (Csíkszereda, 2010).

Sütő András

Száll az emlék – Kolozsvárra...

Az életrajzom nyugodtan elhanyagolható. Az olvasót ez általában nem érdekli. Néha valamilyen könyvnek a szerzője sem. Falumbéli atyámfiái rengeteg könyvnek a történetét tudják elmesélni, de szerzőjükre nem emlékeznek. Legutóbb a Rómeó és Júliát mondták el nekem, de nem tudták, hogy Shakespeare írta. Ez az igazi siker. A fordítottja azonban, midőn az olvasó csak a szerző nevére emlékszik, ám könyvről semmit sem tud elmondani emlékezeteset – mert, ugye, manapság a történet, a tiszta epika már nem divat –, az már a tökéletes kudarc. Vannak mégis, akiknek a kudarc a fejükbe szállt, és büszkék arra, hogy nincsenek olvasóik.

A könyv könnyen születik. A dráma is. Amikor már csak írni kell. Annál többet kell szenvedni értük, míg oda jut az ember, hogy neki álljon az írásnak. Némely könyvemet tizenöt évig hordom magamban. A tehetség titka talán ott keresendő valahol, ahol egy szerző nem futamodik meg a kor drámainak átélésétől. Ami keserves tehervállás. Az irodalom és általában a művészet nagy alkotásai nagyrészt személyes vallomások is. Kálváriajárás kicsapódásai. Azt is mondhatnám: a tehetség – együttérzés másokkal. Ezért hatalmas, mint minden együttérzés.

Gyermekkorom, diákeve-

im legkedveltebb írói a magyar klasszikusok voltak. Mellettük, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban – románnyelv-tanárként jövöltából – szerettem meg Caragialét és Creangát. Ez utóbbit kivált azért, mert hangvétele rokon a mezőségi román parasztnyelvezetével. Azt kell mondanom: „mindenevő” voltam a világirodalom más területein is. Nem mondhatnám, hogy mágnésként rántott volna magához egy életre akár melyik is közülök, s ilyenformán meghatározta volna a magam próbálkozásait. Bizonyára tanultam mindeniktől, de sosem annyit, hogy az a magam magányos útkezeséseit föllessegesse tehetne volna.

Az embernek vállalnia kell a kort, amelybe született. S e korban meg kell találnia a maga sajátos vállalni valóját, mit elkerülhet különben, ha fél az álmatlan éjszákától. Ha csupán egyszemélyes üdvösséget keresi. Én azonban nem hiszek az egyszemélyes üdvösségben. Azzal a néppel valószínűleg az ember, amelynek fiaként indul az életbe. Azzal emelkedik és zuhan, ha netán úgy hozza a történelem. Aki csak azt tudja mondani: Én, én, én! – és nem ismeri azt, hogy MI –, akassa szögbe azt a keserves lantot. Erre némelyek azt mondják, hogy múlt századi esztétika. Én úgy tudom,

Öt éve, 2006. szeptember 30-án hunyt el Sütő András próza-, dráma- és esszéíró, közéleti személyiség

Fotó: pim.hu

hogy még Homérosz idejéből való, és ma is érvényes. Olyanformán persze, hogy a lírai lélek legszemélyesebb vallomása is közösségi gyökérzetű, hiszen az ember társas lény. Ezért ismerheti a magányt is.

Az időszerűségről sok hamis tant alkottak már. Korbacsként csapott végig irodalmunkon a dogmatizmus éveiben, amikor a napi politika hónaljából kellett a költőnek szólnia – és mindig a MÁ-ról. Am a művészet akkor is a Márról szól, ha évezredek történelmi távolából hoz érvényes üzenetet. Az ember múlt, jelen, jövőndő hármasszögében él, nem lehet ebből kiszakítani.

Hányszor mondták nekem itt-amott kultúraktivisták: látta, elvtársam, a mi bányászainkat? Írjon róluk regényt. Ez így nem megy. Még úgy sem megy,

amiként a szocialista realizmus némely híve elképzelve: legalább egy fél liter vodkát igyunk meg műveink hőseivel, ha már „kiválasztottuk” őket. Nem, ez így egyáltalán nem megy. Ennek azt mondta anyám: irhatnál rólunk is egy könyvet, fiam. De ő nem olvasta a szocialista realizmus tételeit, ő tudta, mit beszél. Az egész életünkre gondolt és az álmatlan éjszakáira. Arra, amit közösen éltünk át az ötvenes évek nem épp kegyes történelmében. Egy regénynek a hőseit az írás belső napja világítja. Ez a belső nap pedig: a szerző vallomása önmagáról is, nem csupán a kortársairól. Minden regény: a szerző regénye is, annak létérzése.

Mindenikben benne vagyok, önmagamot osztom szét közöttük, a bennem lévő jót és rosszat, a képességeimet és vágyaimat, az ál-

mot és valót, a szerelmet és hűtlenséget, a dogmatikust és a dogmának ellenszegülőt, a humánusot és a kegyetlenséget, mindent, amivel belém költözött az élet.

Egyik könyvem mottójául Jean Pierre megállapítását választottam. Ez így hangzik: „A Szó, amely Isten, redőiben őrizi az emberi nem történetét az első naptól fogva, s minden nép történetét annak nyelvében olyan bizonyossággal s oly cáfolhatatlanul, hogy zavarba ejti a járatlanokat és a tudósokat egyaránt.” Ezt valom magam is.

A tehetség – mint említettem már –: együttérzés másokkal. Minél erősebb ez az együttérzés, annál erősebb a benső parancs a szólásra. Az ember, a nép, a nemzet, az emberiség lelkiismeretének nevében. Jól tudták ezt a mindenkori inkvizítorok, ezért találták föl mint „vitamódszert” a könyvégetést, némelykor magának a szerzőnek a máglyára vitelését.

A romániai magyar irodalom a hazai magyar nemzetiségnek legerősebb szellemi frontvonulata. Az elmúlt negyven esztendő alatt olyan alkotásokkal gazdagította az ország szellemi életét és emellett az egyetemes magyar irodalmat, amelyek valószínűleg maradandóak. Helyünk nincs most nevek és címek felsorolására. Ezt a fölmérést sokan elvégezték már a hazai irodalmi sajtóban. Ennek az irodalomnak

kettős kötöttségét némelyek tagadják, és fölösleges pánikot keltenek ez ügyben, az egyszerű igazság mégis az, hogy helyzeténél fogva hazánk kultúrájának, nyelvénél és hagyományainál fogva pedig az egyetemes magyar irodalomnak is szerves része. Fejlődését, eredményeit, perspektíváit és sajátosságait csak így lehet megítélni.

Kolozsvárt kezdtem írni és publikálni. Ebben a városban életem át a közlés első, felejtethetlen örömeit. Itt találkoztam azokkal az idősebb írókkal, akik támogatták törekvéseimet. Ez ma már különösen hangzik. Öreg az ifjút? Hogyan lehetséges az, amikor oly nagy divat az idős generációkat leradírozni a szellem térképéről! Amikor minden ifjú zseni hóhéreként akarja kezdeni pályáját, vagyis az öregek akasztásával s majd csak azután az alkotással! Bevallom, engem segítettek az akkori „nagy öregek”. Ilyen volt Gaál Gábor, Kós Károly és Emil Isac is. Hálával gondolok rájuk. És ilyenformán Kolozsvárra is természetesen. A legtöbb, mit az élettől várok, hogy elmondhassam róla a véleményemet. Ez már fölér a boldogsággal. (1984)

A szöveg forrása a szerző Erdélyi változatlanságok. Esszé, cikkek, beszélgetések című kötete – Digitális Irodalmi Akadémia, Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest (www.pim.hu).

Mozivászón

Shakespeare a vasfüggöny mögött

Farkas István

A filmfesztiválok abban (is) különböznek a „bevett” fesztiváloktól (értem ez alatt az egyre nagyobb teret hódító zenei fesztiválokat), hogy nem az ivászatok, az áttáncolt, végigbulizott éjszakák maradnak meg utánuk az emberben, hanem az egyes filmélmények – amelyek éveken át kísértik.

A marosvásárhelyi Alternatív Nemzetközi Rövidfilmfesztivál tavalyi kiadásán ilyen meghatározó vetítés volt sokak számára a lengyel Jacek Borcuch *Wszystko, co kocham* (Mind, amit szeretek) című, 2009-es alkotása. A lengyelországi kommunizmus ideológiailag legsötétebb korában játszódó történet főhőse a 18 éves Janek, aki három társával együtt punk-rock bandát alapít, hogy kifejezhessék azokat a dolgokat, amelyek igazán érdeklik őket. Wojciech Jaruzelski miniszterelnök, a munkáspárt első titkára 1981-ben a hadiállapot bevezetéséről dönt, ennek következtében rohamosan romlik az élelmiszer-ellátás, hiá-

nyoznak az alapvető árucikkek, ami nagyon hamar a politikai rendszerről szembeni ellenérzést tápláló frusztrációhoz vezet. Janek és bandája ebben a zavaros időszakban próbál nagyobb népszerűségre szert tenni, elvállalva egy fesztiválon való fellépést. Hősünk közben szerelmes lesz egy osztálytársnőjébe, Basiába, így kapunk egy vasfüggöny mögött kibontakozó Rómeó és Júlia-történetet. A két fiatal családja ugyanis ellentétes politikai nézetek híve, így adott a shakespeare-i szerelmi konfliktus alaphelyzete. A végső, teljes megsemmisüléssel járó tragédia természetesen elmarad, mert a fiú nem pusztul el a torz ideológiák és az életöztön közti harcban – a szerelmes elvesztése azonban megelőlegezi Jacek jövődbeli társadalmi magatartását, amely jóval emberibb, mint a szocializmus lélekgyilkos sivársága. A zene segítségével is felszabaduló fiú át tudja adni magát a bosszúnak, ennek során jelképesen tulajdonképpen azt az ideológiát tiporja össze, amely megátol-

Fotó: http://www.retivica.trieste.it

Ideológiák és életérzések mennek szembe egymással Jacek Borcuch revelációfilmjében

ta őt abban, hogy lelki közösséget teremtsen Basiával. A punkzene lázadó, fiatalos, liberális szellemisége által belengett film nem fullad bele közhelyeibe, hanem stílusosan átértelmezi a korról összegyűlt közhelyeket. A politikai-társadalmi okokból botladozó szerelem, a Kommunista Párt vezető tisztségében lévő szomszéd idő-

sebb feleségének szexuális szabadsága, a Szolidaritás Szakszervezet kiépülésének egyéni sorsokban, szintén metaforikusan történő látatása, a felszabadult zenélés katartikus hatásainak finoman stilizált jelenetekben való megjelenítése mind-mind oly módon szerveződik, hogy a nyughatatlan ifjak punkbandája köré, hogy a

végeredménnyel egy inyenckritikus is elégedett lehet. Jacek Borcuch alkotása tehát nem csupán (sőt, korántsem) egy tinizenekar születését mutatja be, hanem a bandán keresztül a vasfüggöny legördülése következtében kialakult ellentmondásokat, a rendszer által megfestett hamis kép és a valóság közötti szakadékot.

A film fő szálát azonban mégsem a múlttal való (terápiás) szembesülés adja, hanem a zene. A tinédzserkorú punkbanda tulajdonképpen a rendszerváltás gondolatának megerősödésével egyszerre válik felnőtté, és ennek a váltásnak a ritmusa olyan szaggatott és dübörgő, mint az általuk – kisebb-nagyobb lelkesedéssel, szakértelemmel, amatőrizmussal – játszott „dalbetétek”.

A színészek kitűnően működnek rebellis fiatalokként, akik képtelenek elfogadni a kommunista rezsim által korlátozott szellemi világot. De az idősebb gárda játéka sem erőtlen: érződik, hogy akarva-akaratlanul, de magukon viselik a kommunizmus viselkedéskultúrájának nyomait, így a megjelenített düh igazibb düh, a megélt szorongás igazibb szorongás, mint a fiatalok által nyújtott teljesítmény. A film egy korszakváltásról készült; nem korszakalkotó mű, de igazsága, kidolgozottsága megengedi, hogy szívünkbe (és miért ne, elménkbe) zárjuk zenének és szerelmnek ezt a szép metaforáját.

Koncepciótlan érvek és tervek

Nem leszek zsidó

Révész Sándor
NÉPSZABADSÁG

Én az államnak nem leszek zsidó. Hiába agitál a Mazsihisz az „Én is magyar zsidó vagyok” elnevezésű kampánnyal. Jó néhány cikket írtam már kifejezetten magyar zsidóként, tehát a magam világi módján a nyilvánosság számára szívesen vagyok zsidó, de az államnak még névtelenül sem. És ha cigányként, katolikusként vagy reformátusként érintene a népszavazási agitáció, akkor sem tudnának meggyőzni. Pedig! Szerintem is, és számomra is nagyon fontos, hogy nyíltan, bátran és szabadon azonosak legyünk és lehessünk önmagunkkal. Ehhez olyan állam kell, amely erre bátorít. Mindent megtesz azért, hogy minél kevesebb embernek minél kevesebb oka legyen a félelemre, elszántan küzd a diszkrimináció ellen, nem köti az ország egészét sem a magyar nemzethez, sem a kereszténységhez, pártolja a korrekt beszédmódot és a multikulturális együttélést, aggályos körülménnyel kezel a személyes adatainkat. A mi államunk nem ilyen. Most pláne nem. Most a leg-
elemibb adatvédelmi aggályokra is magáról tesznek, a hatalmat ellenőrző mechanizmusokat félrerúgják, senki nem tudhatja, hogy a lak-
címéhez kötött adatait ki, mikor és mire használja fel. Ilyen körülmények között a becsületes agitátor csak azt mondhatja: nyilatkozz, de ne bízz benne, hogy névtelen maradsz. Én ettől akár még nyilatkozhatnék is, ha nem lennék meggyőződve a jelenlegi hatalomtól függetlenül is az effajta nyilatkozatok ártalmatlanságáról. Hítünk és hovatartozásunk vállalásának a társadalmi nyilvánosság a megfelelő kerete. A felekezeti élet, a nemzetiségi közélet és kulturális élet. A népszámlálás nem az ünnepélyes deklarációk alkalmá, hanem hideg és praktikus statisztikai művellet. Objektív adatok általános felvételére jó, ezek megadását kötelezővé is lehet tenni, mert szubjektivitásunktól, saját megítélésünkől függetlenek. Amióta fölszakadtak azok a hagyományos közösségek, amelyekben a vallási, nemzetiségi hovatartozás magától értetődően adott volt, kvázi objektív adat, azóta az identitástudathoz kötődő népszámlálási eredményekre tisztességes kutatásokat, döntéseket építeni nem lehet. Ezek csak visszaélésre jók. A nem csak magyarok túlnyomó része nálunk magyar is, többes identitásban él. Sokan úgy érzik, kizárják magukat a magyarságból, ha másnak mondják magukat. A vallás perszonalifikálódott, a hívő emberek többsége a „maga módján” hisz. Ezeket

a viszonyokat csak árnyalt szociológiai kutatásokkal lehet megközelíteni. A maguk módján hívők és a hitetlenek a népszámlálásban megkülönböztethetetlenek. Mint ahogy a hívő katolikusok is a hitetlenektől, akik számára a katolikuság egyszerűen csak a család jellemzője, amelyből leszarmazott. És mit érünk azzal, ha 190 ezer honfitársunk helyett valami hatalmas kampány eredményeként 300 ezer vallja magát cigánynak (ami nem valószínű), miközben tudjuk, hogy a cigánylét a maga összes súlyos gondjával együtt legalább kétszer ennyi embert érint? A népszámlálás semmit nem mond arról, kicsodák azok, akik bármilyen okból nem mondják meg, kicsodák. Így az összes többi szám is értelmetlen lesz és értelmezhetetlen. Pontosabban nagyon is értékes azoknak, akiknek módjukban áll azokat önkényesen értelmezni, s ennek alapján önkényes döntéseket hozni pénzről és kiváltságokról.

Párttalanok

Hargitai Miklós
NÉPSZABADSÁG

Azon nincs mit csodálkoznia, hogy a miniszterelnök és a kormánypárt népszerűsége sokéves mélypontra sülyedt. Mostanában még az elfogult Fidesz-hívők sem állítják, hogy az Orbán-kabinet az elmúlt másfél évben a választói elvárásokat mindenben visszaigazoló kormányzást folytatott volna. Új és meglepő elemet azonban könnyű találni a Medián legfrissebb politikaszondázásában. Például azt, hogy a lakosság 36 százalékának nincs pártpreferenciája: a „képviselet nélküli” csoport immár jóval népesebb, mint a Fidesz és a KDNP szimpatizánsainak tábora. Kormányunknak 17 hónap alatt sikerült előállítania az új (és ezúttal valódi) kétharmadot: ma már 69 százaléknian látják úgy, hogy az országban rossz irányba mennek a dolgok. Tanulságos nővum az is, hogy a szómágia (vagy inkább a permanens füllentés) szinonimájaként gyors ütemben köznyelviesülő „szíjjártózás” nem működik: a kormány határozott, minden csatornán naponta sugárzott állításával ellentétben még a kormánypárti szavazók 63 százaléka szerint is vannak megszorítások. Az adatok értelmezéséhez érdemes tisztázni: az aktuális kormányerőktől – szemben a korábbi ciklusok gyakorlatával – nem egy kormányképesnek tűnő ellenzéki vetélytárs szipkázta el a rokonszenvet. Az ígéretekbe belekábult, majd a kiábrándultságba belefásult polgárok döntő többsége egyáltalán nem talál új pártot magának. Nehéz eldönteni, hogy ez valóban ismeretlen szituá-

ció-e a magyar belpolitikában. Annyit biztosan állíthatunk: 1991-ben, 1995-ben és 1999-ben sem lehetett volna – másfél évvel a választások után – az akkori közvélemény-kutatásokból kiolvasni, hogy ki alakítja meg a következő kormányt. A közhangulat változékonyságáról épp a Fidesznek lehetnek a legmélyebb emlékei: ez a párt tapasztalhatta meg a legtöbbszor, hogy a biztos nyertes és a legnagyobb vesztes pozíciót olykor csak néhány hónap meg pár rossz mondat választja el egymástól. (...) A pártot nem találók 36 százalékos aránya ezzel

Fotó: Tófián Levente

Gyurcsány Ferenc és Orbán Viktor – hazudnak rendületlenül

együtt is bántóan magas. Sejtethető, hogy ők szűk három év múlva nem arra fognak szavazni, aki a legtöbbet ígéri, de amagyar politikai hagyományoktól az is távol áll, hogy az nyeremajd, aki csak vért, verítéket és könnyeket ír a programjába (pedig egyre valószínűbb, hogy a realitásokhoz az áll majd a legközelebb). Ha viszont a kiábrándultak el sem mennek szavazni, akkor nem a legrátermettebbnek adják meg az esélyt, hanem annak, aki a legjobban akarja a hatalmat. Alighanem ez a legriasztóbb, ami történhet velünk.

Gyurcsány, az életvitelszerű gyanúsított

Seres László
hvg.hu

Gyurcsány Ferenc mindössze egy poszt-KISZ-es tolvaj – állapítja meg önmagához képest visszafogott stílusban a kormánytól, az ellenzékétől és az újságírástól független *Magyar Hírlap* publicistája, akinek Gyurcsány-Dimitrov egyértelműen az utóbbi jön ki jobban, hiszen a bolgár faszi legalább „kommunista volt”. Az írás abban az összetettségben csúszosodik ki, hogy „Georgi Dimitrov pere koncepció per volt”, ellenben „Gyurcsány Ferenc pere egy köztörvényes bűnelkövetés”. Az első és második pillantásra is igencsak perelhetőnek tűnő meglátásnak azért annyi igazsága van, hogy a Fidesz-nyilvánosság összes elkép-

zelhető csatornáján folytatott hecckampány nem koncepció üg. Ugyanis nincs benne koncepció. Az nem magyarázat, hogy csak egy korábbi jogtalan, végül létre nem jött telekcsere akarnak felderíteni, hiszen ez még nem indokolja a Nemzeti Együttműködés elvárásainak megfelelően tényfeltárás és csoportosított, kolumnás cikkekben tált kvázibeszámolókat a frontról (kb. „a bíróság most már bármelyik nap dönthet Joav Blum okirathatási ügyében”). Kizárásos alapon okként marad a poszt-KISZ-es, köztörvényes elkövető személye, öt

remekül elővezethető a korrupt, csaló, az országot az izraeli nagytőkének átjátszó hazug komcsi figurája, aki állandóan izeg-mozog, és ezzel zavarja a Nemzeti Együttműködés Rendszerét. És bár évek óta hátulról vezeti a politikusok népszerűségi listáját, valamit tudhat, ha egyszer minden Facebook-bejegyzésére kormányzati nyilatkozatok születnek.

* Az őszi kiszivárogtatás és fővárosunk azt követő Bejártú választásának ötödik évfordulóján érdemes emlékeztetni arra, hogy Sukoró-ügyben a vádlott a Magyar Köztársaság miniszterelnöke volt, éppúgy mint – képletes – vádlója, nem érdekelten tehát megnézni, melyikük tartotta magát nagyjából miniszterelnöki esküjéhez (vö. „hivatali visszaélés”), és melyikük hazudolja meg azt naponta. Gyurcsány Ferenc és Orbán Viktor is ezekkel a szavakkal foglalta el új munkahelyét: „Én, (...) esküszöm, hogy hazámhoz, a Magyar Köztársasághoz és annak népéhez hű leszek. Az alkotmányt a többi jogszabállyal együtt megtartom és megtartatom. A tudomásomra jutott titkot megőrzöm. A miniszterelnöki tisztviselőmből eredő feladataimat a Magyar Köztársaság fejlődésének előmozdítása és az alkotmány érvényesülése érdekében lelkiismeretesen teljesítem. Isten engem úgy segíjen.” Mint azóta tudjuk, Gyurcsány hibát hibára halmozott, kéthetente alkotott programot, a kormányzás-hoz nem igazán értett, 2006 őszét nem tudta kezelni – mindezzel együtt soha nem ment szembe az alkotmány-nyal, még félresikerült félpiaci félreformjaival is a „kurva országot” próbálta meg alakítani, kimozdítani a kádári mocsárból. Utóda ezzel szemben mindezt fürta, lenépszavaztatta, további adósságnövelő izéket hirdett, jó egy éve pedig csak a saját hatalomvágyához hű, az alkotmányt rohamtempóban kiiktatta, a jogszabályokat egy represszív gépezet működtetésére használja, fő feladatával, az ország fejlődésének előmozdításával kapcsolatban meg Isten miniket úgy segítjen. Hivatali visszaélés? Gyurcsány direkt azért döntött Sukoró mellett, hogy valakinek jogtalan hátrányt okozzon, vagy jogtalan előnyt szerezzen? Ezt a célzatosságot azért előbb-utóbb bizonyítani illene. Viszont úgy tűnik, eddig nincs az ügyési kezekben semmi, ami cáfolná, hogy a befektetővel történt elhíresült, 2008 májusi mítingen Gyurcsány kifejezetten a projekt szabályszerűségeit firtatta, majd közölte, hogy hajrá (nem szó szerinti közlés), a többi az apparátus ügyintézte. Polt Péter legfőbb ügyész mindent, hogy a kormányfő ezzel a szóbeli igennel „meghatá-

rozta a telek értékesítésének módját”, illetve „előnyt biztosított a befektetőknek azokkal szemben, akik a vonatkozó törvényi előírások szerint főszabályként alkalmazandó nyilvános pályázaton részt vehettek volna.” Kikre gondol Polt Péter? Volt más jelentkező is Sukoróra? Vagy vegyük az állítólagos hűtlen kezelést. Gyurcsányt miniszterelnökként idegen vagyon kezelésével bízták meg? Ebből folyó kötelességének megszegését vagyoni hátrányt okozott? Ezt is bizonyítani illene, még akkor is, ha Polt „Virág elvtárs” Péter kezében már netán ott van az ítélet.

* Gyurcsány Ferencnek miniszterelnökként kötelessége volt Sukorót támogatni, már ha tényleg igaz, hogy az egymilliárdos projekt két és fél ezer magyar munkahelyet teremtett volna, és nemzetközi turisták seregét vonzotta volna ide. (...) Az őszi beszéde miatt nem egyszerűen kritizált, hanem folyamatosan mocskolt és dehumanizált exminiszterelnök legnagyobb bűne valószínűleg az (és emiatt érheti meg őt folyamatosan napirenden tartani, nem azért, amit Gréczy kolléga állít, miszerint „ő az ellenzék vezére és senki más”), hogy az őszi beszédnek még a legszubjektívebben kiszemezgetett részletei is azt demonstrálják: Gyurcsány a maga keresetlen módján – de saját felelősségének elég őszinte elismerésével – pont azzal a politikusi magatartással akart leszámolni, amit ma utóda követ. A felöltlen ígérettel, a nyílt színi hazudozással, az ország érdekeinek totális háttérbe állításával. Az embert, aki még sohasem hazudott, és, természetesen nem személyes, kicsinyes bosszú vezérli. Ahhoz ő túl nagy formátum. Nem, csak arról van szó, hogy „a politika sem lehet olyan terület, amely kívül van a felelősség világán”. Mindezt az olyanok után, hogy „nem szabad a fogyasztás előtt letérdelni és hajlongani”, meg hogy „sosem fetiszizáltam a növekedést”, meg hogy „a bankarkorszaknak úgy kell véget vetni, hogy a pénzügyi iránti bizalom ne rendüljön meg”, meg hogy „mi az emberek, és nem a bankok oldalán állunk”. „Mi azért nem merünk hozzájárulni egy sor nyilvánvaló társadalmi házugsághoz, mert félünk a ránk ható politikai következményektől” – ismerte el Öszödön Gyurcsány. Orbán-nál ugyanez így hangzana: „Mi hozzá merünk nyúlni, nem félünk”, majd minden ugyanúgy maradna, sőt, még ügyebb. A Nemzeti Ügyek Kormányá majdnem beledöglik, hogy közel másfél éve úgy tegyen, mintha kormányozna. Ehelyett hazudnak reggel, éjjel meg este.

Sérelemek és bosszúvágy

A nemzeti himnusz lélektana

Andrei Pleșu

DILEMAVECHE

Az „Ébredj, román!”-nak megvolt a maga ideje és értelme. Kétségbenvonhatatlanul. Énekelték, mozgósítóan, 1848-ban, 1877-ben, a két világháború idején, Brassóban 1987-ben és a Forradalomkor. Fel sem merül, hogy elfelejtjük a dallamát, a szövegét és azok történetét. Annál is kevésbé, hogy csúfot úzzunk belőlük. Szabad viszont kérdéseket feltennünk e tiszteletre méltó „nemzeti himnusz” jellegét illetően. Megfelel a szerepének ebben a minőségében? Lehet-e jótékony hatása azokra, akik éneklik és azokra, akik hallgatják? És milyen mértékben reprezentatív ma az ország számára? Válaszom negatív. Az a véleményem, hogy himnuszunk szövege elavult (nem aktuális), neurotikus, öngyalázó, gyászos. Nem veszem védelmébe az 1989 előtti ideológiai változatok diadalmas hangját, erőltetett optimizmusát. Tény azonban, hogy 1948 után a dicsőséges himnuszok szomorú egymástutánjának voltunk tanúi, míg most, amikor egy rendezettebb világ felé igyekszünk, nap mint nap a szerencsétlenség indulóját dúdoljuk. Az 1948 és 1953 közötti himnusz (Aurel Baranga szövege) szintén „bilincsekről”, „rothadó gátakról” beszélt, de legalább múlt időben idézte azokat. Túlsúlyban volt a – nyilvánvalóan képmutató – ösztönzés az „összefogásra, békére és munkára”. Az 1953 utáni himnusz (amelyet Eugen Frunză és Dan Deșliu írt) „erős, szabad, sorsa fölött rendelkező” hazáról beszélt, és a „múlt jármáról”, amelyet „szétromboltunk”. Nem is beszéltek az „Éljen a király!”-ről, az 1884-ben kelt himnuszról, amely Romániát „boldog földi paradicsom”-ként írta le.

Ezekkel ellentétben az „Ébredj, román!” egy kómaállapotban levő népet ír le („halálos álmoban”), amelyet a megsemmisítésig elnyomnak barbár zsarnokok és kegyetlen ellenségek. A hivatalosan elénekelt négy versszak közül háromból nem hiányzik a „halál” szó. A többi strófában keserűen felsoroltatnak „végzetes csapások”, „ármány”, „ravasz cselszövések”, „gonosz irigység”, „évszázados rabiga”, amelyet „barmokként” viselünk, és más hasonló rémségek, amelyekről „fegyveres kézzel”, „most vagy soha” meg kell szabadulnunk. Megtudjuk továbbá, hogy holmi „kegyetlenek” még a nyelvünket is el akarják orozni tőlünk. Valami végső, halaszthatatlanul sürgősöt kell tennünk, ha

nem akarunk örökké „rab-szolgák” maradni a saját földünkön. Aki pedig nem ehhez tartja magát, abba „vilám csapjon, kénköves ménékű”. A himnuszunk vázlatos, ám kíméletlen külpolitikai programot is sugall: „világgá kell kiáltanunk, hogy a Dunánkat ellopják”, és „bizonyítanunk kell a világnak”, hogy a rómaiaktól származunk. A szöveg odáig megy, hogy arra szólít fel bennünket, vessük magunkat az ellenségekre, „mint farkasok a juhakra”, ami furcsa metafora a mioritikus csobánok népe számára, amely a báránnyáknak, nem pedig a felfalóknak „hagyományos” barátja...

Nos, valóban azt akarjuk, hogy gyermekeink mindennapi hangulata ennek a nemzeti depresszióknak a jegyében álljon? Kelljen naponta elénekelniük a visszafojtott kétségbeesés, a dagályos mozgósítás himnusát („az utolsó órában”), egy olyan hasonlatos? Ugyanis, bár toborzó kürtszónak tűnik, a mi himnuszunk inkább a halálkölőt túlélést kérlelő imának tűnik. Mintha nem arra rendeltetett volna, hogy méltóságát teljes ünnepi alkalmakkor, egy ép emberekből álló nép sorsfordító pillanataiban adják elő, hanem a reanimációs teremben, gyógyszer-tásként.

Nem mondom azt, hogy hasonló himnuszok, tele nemzeti keserűséggel, más országokban nem léteznek. A *Marseillaise* sem szelíd pástörének. „Ébredésről” van szó Olaszország himnuszában is, de egy már bekövetkezett ébredésről, nem pedig egy olyanról, amelyre egy görcsbe merevedett népesség vágyik meghatóan. A himnuszok közül, amelyekbe belenéztem, egyetlenegy, a Szlovákiaé vágyik egy sorsszerű villámcsapásra, hogy az felébredje az alvó népet. Egyébként többnyire lelkesítő, bizakodó szövegekről van szó, amelyek tiszteletben tartják a „himnusz” szó eredeti értelmét: dicsőítő ének. A német himnusz a haza „egységének, igazságosságának és szabadságának” vágyát hirdeti (örök virágzást kívánva neki). A magyar himnusz amolyan ima az Istenhez („Isten áldd meg a magyart jókedvvel, bőséggel...”), és elfogadja – kevésbé szokott módon –, hogy a történelmi nehézségek, amelyek a nemzetet sújtották, saját bűneinek is tulajdoníthatók. (Zárójelben mondván, van egy mulatságos hasonlóság a magyar himnusz és a román himnusz között: mindkettő nemzeti viszonyítási pontként említi Corvin Mátyást.) A norvég himnusz és a bolgár himnusz büszkén beszél a szülőföld szépségeiről.

Mindent összevéve a mi himnuszunk, a többivel összehasonlítva, egyike a leg-

sötétebbeknek és csüggesztőbbeknek. Panaszosan az áldozat szerepére, a sirámokra és a balszerencsére hagyatkozik. Mindezt egy olyan országban, amelyet nemrég fogadott magába az Európai Unió – amelynek himnusza az *Örömdóda*. Nem lenne jó csökkenteni egy kicsit ősi vonzalmunkat a „bánat” iránt? Nem állna-e vajon jobban nekünk egy kis férfias nyugalom, egy kevés mosoly, egészséges hit a saját képességeinkben és szerencsénkben? Nem lenne előnyösebb napjainkat valamivel derűsebb hangulattal kezdeni? (Fordította: Á. H.)

Az „igazi románok” pártja

Andrei Cornea

Fogalmam

nincs, hogy a hollandiai virágszállítványok feltartóztatása a határon valóban a román hatóságok megtorlása volt-e, amiért Hollandia hajthatatlanul ellenezte Románia és Bulgária schengeni csatlakozását. Nagyon valószínű amúgy, a hivatalos cáfolatok ellenére. Ha pedig így van, a kormányunk intézkedése elítélendő, ugyanakkor ostoba: elité-

Anton Pann

lendő, mert törvénytelen; stupid, mert jelentéktelen ahhoz, hogy fájdalmasan érinthetné a holland exportőröket, miközben nagy eséllyel csak irritálja a Szabadság Pártja sovén és bevándorlásellenes szájálása által amúgy is felborzolt holland közvéleményt. Visszatérve: beleolvastam a szóban forgó hírről kapcsolatos hozzászólásokba a *Hotnews*-on, de más oldalakon is. Persze nem gondolom, hogy ez a hangos csoport képviseli a román közvéleményt – vagy akár annak az aktív csoportnak a véleményét, amelyet „civil társadalomnak” nevezünk. Nem közvélemény-kutatásról van szó, a szó szociológiai értelmében. Mindazonáltal úgy gondolom, a virtuális térbeli kommunikáció egyre nagyobb hatása miatt, hogy a végkifejlet nem elhanyagolandó. A hozzászólásokat olvasva elborzadtam: először is nagyon sok volt más hírekkel összehasonlítva. És

valamennyi kész tényként kezelte a „megtorláselméletet”, amiből leszűrhető legalábbis, hogy az emberek nem sokat tépelődnek, mielőtt ítéletet mondanak. Vagyis idáig semmi rendkívüli. Súlyosnak az tűnt, hogy az elsősorú többség (körülbelül kilencven százalék) fenntartások nélkül egyetért a vámosok megtorlásával, amit – a jelek szerint – a román kormány rendelt el. És nem akárhogy értettek egyet, hanem lelkes rikkantások közepette: végre a kormányunk megmutatta, hogy „van vér benne”, jubiláltak egyesek, nem hajtuk le a fejünket bárkinek, hogy a fejünkre mászson, gratuláltak mások. Ismét mások számára a hollandok (kivéve nélkül) képmutatók, a gyengék kiszípolozói. (...) Nem hiányoztak a sértések sem, vagy a rasszizmus: a batávok drogok, homoszexuálisok, perverzsek és összekeveredtek a színes bőrékkel, ahogy más nyugatiak is, akik semmivel nem jobbak náluk. A legkeményebb kommentelő a holland termékek bojkottjára szólított fel (majd a finnországiaké, miután kiderült, hogy Helsinki sem akart minket a Schengen-övezetbe); az egyik bátor fickó fel-fedte a Romániában forgalmazott összes létező holland sörmárka nevét, egy másik hazafi arra buzdított, hogy ürítsük ki a számláinkat az ING-nél, még egy másik jó román kijelentette, hogy lemond a Philips és Nokia márkájú felszerelésekről. (Még akkor is, ha a gesztus a nemeszsuki gyárat is érinteti, mert ugyebár „a haza néha áldozatot követel”) Talán nem kellene sokat bajlódni a hasonló származású névtelen véleményével, ha érzésem szerint nem volna meghatározó a hazai, sőt az európai közönség egyre nagyobb részére. Gyanítom például, hogy a „tulipánháború” az ittenihez hasonló hadakozást váltott ki a holland virtuális térben, különösen a populisták és az idegengyűlölők soraiban. Ugyanez érvényes lehet Finnországra is, ahol az Igazi Finnek pártja jelentős befolyásra tett szert az utóbbi időben. Csak hogy ha vannak igazi „igazi finnek”, miért ne lennének „igazi magyarok” (lásd Jobbik), „igazi franciák” (a Nemzeti Front szavazói), „igazi dánok” és így tovább. Csak hogy kell hogy legyenek akkor „nem igazi finnek”, „nem igaz németek, hollandok, románok, franciák, dánok” stb. Kicsodák ők? Nem hangzik el egyelőre világosan, de attól tartok, hamarosan megtudjuk, mindenki a maga hazácskájában. Röviden, Európában egyre gyakoribbak az említettetekhez hasonló elrugaszkodott, frusztráltságról, ki-sebbségi komplexusról és bosszúszomjrról árulkodó reakciók – abban az Európá-

ban, amelyet egyre inkább sújt a gazdasági válság (nem utolsósorban a politika válása), illetve a határozott kormányzati fellépés hiánya. Az „igaziak” pártja hovatovább teret nyer. Természetes, hogy a nacionalista, Európáellenes és populista szélsőjobb oldali fellángolások erősítik a nem európai bevándorlókat sújtják, mindennek előtt az iszlám népeket, de legyen világos: miután az „igaziak” kiháborúzták magukat a nem európaiakkal (azok közül is a legsérülékenyebbekkel), sorra kerülnek a keletiek (illetve már sorra is kerültek, amint a Schengen-epizód is mutatja). Aztán az európai szomszédok következnek, majd a belső „nem igaziak”. Abban a pillanatban pedig Európa visszakanyarodik ötven évet az időben. A nacionalista drog láncreakciót vált ki: ha már eldöntötte valaki, hogy az „idegenek” miatt megy rossz a sora, addig nem nyugszik, amíg nem látja el a baját az összes „idegenné” valóknak – példa erre Bosznia. Igen ám, de Európa nem Bosznia, mondhatják egyesek! Így igaz, de ez nem jelenti azt, hogy hátradőlhetünk. Nehogy azt higgyük, hogy az „igazi románok”, akik most ostobaságokat írogatnak az interneten, ha arra kerülne a sor... megelégednének azzal, hogy nem isznak Heinekent, kidobják a holland sajtót, vagy hasonlókat! Mindenesetre itt, Romániában le kellene szoknunk arról, a kizárólag „igazi románhoz” illő értelmiségi divatról, amely szerint a szélsőjobb, ha önmagában véve nem is „jobb” a szélsőbálnál, de legalább indokolt, már ha nem egyenesen legitim mint a veszélybe került nemzet „természetes reakciója”. Holott nem is indokolt, nem is természetes! (Fordította: Sz. L.)

Ésszel a gonosz ellen

Alan Wolfe

A gonoszt nem feltétlenül nagy globális ideológiák ihletik, hanem többnyire helyi és konkrét törekvések – figyelmeztet az amerikai kutató. Ha felismerjük valódi mozgatórugóit, eredményesebben küzdhetünk ellene.

„Mit sem használunk a politikai gonosz áldozatainak, ha rossz eszközökkel segítünk segítségükre, mert nem értjük, mi okozza szenvedésüket” – írja a *Chronicle of Higher Educationben* Alan Wolfe bostoni politológus, akinek a napokban jelenik meg könyve a politikai gonoszról. Wolfe-ot nem érdeklik a politikai gonosz képviselőinek lélektani problémái. Mindegy neki, neurotikus-e vagy pszichopata, irigység vezető-e őket vagy gyűlölet. „Legyen ez a terapeutájuk gondja.” Nem az a

cél, hogy átneveljük, megbélyegezzük őket, vagy megmutassuk nekik a megváltás útját. A feladat az, hogy megállítsuk őket. Ehhez pedig azt kell megállapítanunk, milyen politikai tényezők termékei.

Az ember hajlamos azt gondolni, hogy a gonoszal nem szabad tárgyalni. Wolfe viszont azt gondolja erről, hogy ha így járunk el, forrón kezdet rázhatunk ugyan magunkkal, de nem biztos, hogy segítünk azokon, akiknek szüksége lenne rá. A kutató erre a gondolatmenetre alapozza első tanácsát: ne megszüntetni akarjuk a gonoszt, mert az lehetetlen, hanem érzjük be annyival, hogy korlátok közé szorítjuk. Mivel a nyugati kormányok nem tanulmányozták alaposan a politikai gonosz természetét, hajlamosak voltak olyan megoldásokhoz folyamodni, amelyeknek nyomán a gonosz nemhogy visszatorzult volna, hanem tovább terjeszkedett. Például azon a címen, hogy a gonosz ellen minden lehetséges eszközzel harcolni kell, maguk is gonosz eszközöket alkalmaztak: kínvallatásnak vetettek alá foglyokat, vagy eltűrték, hogy más hatalmak kínozzanak foglyokat helyettük. Wolfe szerint éppen a gonosztól leginkább veszélyeztetett két állam, az Egyesült Államok és Izrael bizonyul különösen kegyetlennek arra, hogy a gonosz okait megértsék, s emiatt arra is, hogy eredményesen vegye fel vele a harcot. Akármennyire kellemetlen is, ha Izrael egyszer meg akar szabadulni a terrorizmustól, fel kell tennie a kérdést, vajon a két nagy terrorista szervezetnek, a Hamasznak és a Hezbollahnak nincs-e létjogosultsága, s vajon az ellenük vívott harcban bevetett eszközök nem járultak-e maguk is hozzá a terrorizmus erősödéséhez. Az egyik leggyakoribb tévedés az, hogy hajlamosak vagyunk valamilyen nagy ideológiai irányzatot látni a terrorizmus mögött. Pedig a volt Jugoszlávia területén a kilencvenes években nem a kommunizmus vagy más ideológia nevében öltek. A friss nemzetállamok merőben praktikus megfontolásból gyakorolták az etnikai tisztogatást. Ugyanígy a palesztin terrorizmust sem az iszlám sugallja, hanem egészen konkrét politikai törekvés. Izrael elszánt biztonsági intézkedései pedig a nemzetépítés céljait szolgálják, s nem valamiféle világméretű cionista összeesküvés keretében illeszkednek.

Ha megtanuljuk a maga konkrétságában kezelni a gonoszt, akkor nem fogunk céltalan háborúkat indítani, amelyekből aztán nincs jó kiút, viszont máskor nem fogjuk tétlenül nézni a gonosz tombolását. „Liberálisnak és idealistának kell lennünk annyira, hogy mindig szembezálljunk a politikai gonosszal, annyira viszont konzervatívnek és realistának, hogy ne okozunk nagyobb kárt, mint amekkora hasznot hajtunk.” (metazin.hu)

A fűtéstámogatás rendszere (2)

Czédly József

A szeptember 9-i *Törvénytárban* megjelent, „A fűtéstámogatás rendszeréről” szóló ismertetőmet azzal zártam, hogy majd visszatérünk a tárgyra, miután közzéteszik az erre vonatkozó törvényerejű sürgősségi kormányrendelet (O.U.G. 70/2011) módszertani alkalmazását előíró szabályzatot. Mivel az ezt elfogadó kormányhatározat megjelent a *Hivatalos Közlöny* szeptember 23-i, 678. számában (H.G. 920/2011), az alábbiakban ennek fontosabb rendelkezéseiről lesz szó.

A 2011–2012 téli időszakra a törvény és az alkalmazására szolgáló szabályozás három esetben teszi lehetővé a nehéz szociális helyzetben levők segélyezését. Ez utóbbi kifejezést azért szükséges kiemelni aláhúzni, mivel az Európai Unió tiltja a lakások fűtésére vonatkozó költségek támogatását. Ezért a kormányzat, mivel a lakosság jelentős része nincs abban a helyzetben, hogy a fűtéstámogatásokat teljes egészében elviselje, úgy döntött, hogy az erre reáorientáltaknak segélyt nyújt és erre a célra előirányoz a költségvetés keretében egy, a lehetőségeket figyelembe vevő, korlátozott keretet.

Az említett három eset, amelyekben a segélyre való jogosultságot meg lehet állapítani, a lakások fűtését ellátó módszer szerint, a következő:

- központi hőszolgáltató által szállított hőenergia alapján;
- földgázzal fűtött lakások esetében;
- fával, szénrel, nyersolaj-

ból származó termékekkel biztosított fűtés esetében.

A Romániában lakó román állampolgárokon kívül jogosultak a fűtéstámogatás részleges átvállalására szolgáló segélyre azok a családok, illetve egyedülélők személyek, akik:

- az EU tagországi, az Európai Gazdasági Térség, Svájc vagy más állam állampolgárai és a törvény által előírt rendelkezések betartásával, Romániában van állandó vagy ideiglenes lakhelyük;

– külföldi állampolgárok, illetve hontalanok (apatrid), akik mint ilyenek törvényes védelemben részesülnek és Romániában van a lakhelyük.

A segélyt az ezt igénylő kérvény és saját felelősségre vállalt nyilatkozat alapján ítélik meg. A kérvény és a nyilatkozat formanyomtatványra megtalálható az említett kormányhatározat 1 számú mellékletében és lehívható a munkaügyi minisztérium, a Szociális Szolgáltatásokat Nyújtó Országos Ügynökség (Agenția Națională pentru Prestații Sociale) és a megyei (területi) szociális szolgáltatásokat nyújtó hivatalok honlapjairól is.

A kérvényt és a nyilatkozatot a segélyre jogosultak (a jogosultság feltételeit a szeptember 9-i *Törvénytárban* ismertettük) egyénenként vagy a lakótársulásokon, illetve a hőenergiát szolgáltató vállalatokon keresztül kell eljuttatniuk a lakhely szerinti illetékes polgármesteri hivatalhoz. Ismételt felhívjuk az érdekeltek figyelmét a kérvények benyújtási határidejére. A törvény szerint a formanyomtatványokat ok-

tóber 5-ig juttatják el az érdekeltek lakóközösségéhez, illetve a lakótársaságok adminisztrátoraihoz, majd ezeket kitöltve legkésőbb október 25-ig kell letenni a polgármesteri hivatalokhoz.

Az egy személyre jutó havi nettó jövedelmen kívül, melynek túllaladása kizárja a segélyre való jogosultságot, a szabályozás 2. sz. melléklete sorolja fel azokat a javakat, melyek birtoklása tiltja a segély megadását. Ezek a következők:

a) Ingatlanok esetében: épületek, lakások tulajdona azon kívül, ahol a család/egyedül élő személy, lakhelye van.

– Ingó javak, melyek tulajdona kizárja a segélyre való jogosultságot: szállító eszközök és pedigrig: személyautók ha nagyobb, mint 1.600 köbcentiméteres motorjuk van, mindennemű teherautók, beleértve a kisteherautókat (autoutilitar), utánfutókat, motorral felszerelt bárkákat,

vizibicikliket, jachtokat, autóbuzsokat, mikrobuszokat. Kivételt képeznek a hátrányos helyzetben levő személyek számára gyártott szállítóeszközök, valamint a Duna-delta lakói személyes használatára szolgáló járművek;

– mezőgazdasági gépek: traktorok, önjáró kombainok;

– mezőgazdasági termékeket feldolgozó gépek: olajpresek, gabonát őrölő malmok;

– fafeldolgozó berendezések: gátterek, favágó gépfűrészek (druzsabák), más hidraulikus, géppel hajtott fafeldolgozó szerszámok;

– 3.000 lejnél nagyobb bankbetétek.

b) alább felsorolt nagyságú telkek:

– ház körüli beltelkek, ha nagyobbak, mint 1.000 négyzetméter városban és 2.000 négyzetméter vidéken;

c) állatállomány, ha nagyobb, mint: 3 szarvasmar-

Domb és sík vidéken :

	1-3 tagú	3 tagnál nagyobb családok esetében
= szántók és legelők	2,0 ha	3,0 ha
= erdőterületek	2,0 ha	3,0 ha
= szőlő, gyümölcsös, zöldség és virágkert-	1,0 ha	1,5 ha

Hegyvidéken:

= erdőterületek	2,0 ha	3,0 ha
= szőlő, gyümölcsös	1,5 ha	2,0 ha
= legelő és kaszáló	4,0 ha	5,0 ha

ha, 5 disznó, 20 juh vagy kecske, 15 méhcsalád.

Az egy személyre megállapított jövedelem nagyságát a segélyt igénylő kérvény beadása előtti hónap adatai alapján számítják ki.

Figyelembe veszik:

– a fizetések nagyságát; független tevékenységből (orvosok, ügyvédek, jegyzők, kereskedelemről vagy szellemi tevékenységből származó jövedelem), ingatlan és ingó javak használatba adásából, beruházásokból (osztalék, kamat) származó

jövedelmet, nyugdíjakat; betegszabadságért, hátrányos helyzetűek gondozásáért szabadfoglalkozásuk járó, szülési szabadságért, gyermeknevelésért, politikai üldözötteknek, forradalmároknak, rokkantaknak, háborús veteránoknak és ezek özvegyeinek, sportolóknak kifizetett járulékokat;

– mezőgazdasági tevékenységből származó egyes jövedelmeket (virág- és zöldségtermesztés, cserjék, dísznövények, gombák tenyésztése és értékesítése, szőlők és gyümölcsösök termékeinek értékesítéséből származó jövedelem);

– szerencsejátékokból eredő jövedelem;

– ingatlan, vagy ingatlanrész elidegenítéséből származó jövedelem, kivéve az öröklés útján szerzett javakat;

– más forrásokból származó jövedelem, ilyenek: az adókötelezettségekkel járó jövedelmek, külföldi jövedelmek, gyermekekért járó családi pótlék, diákoknak egyetemi hallgatóknak kifizetett ösztöndíj, kivéve a szociális és tanulmányi ösztöndíjakat, bankbetétekből származó jövedelem, mezőgazdasági életjáradék (rentá viagerá agricolă).

A szolgalmi jogról – egy jogeset kapcsán

Deák Levente

Rovatunkban megjelent írásunkra figyelő olvasónk telefonon a következő, a szolgalmi joggal (dreptul de servitute) kapcsolatos ügyben kért tanácsot. Összefoglalom a tényállást, bár meglehet, nem lesz egészen pontos vagy teljes. Az erdélyi nagyvárosi utca két szomszédos telke igencsak beépített; az egyik, egy régi épületben olyan lakrészek találhatók, amelyek a lakók bérlőként az államtól megvásárolták, a szomszéd telken pedig iskolaépület áll. Mindkét ingatlan külön bejárata van, de a kapubejáratok nem egyformák, amiért az iskola szükségleteit szolgáló, gépjárművekkel történő ki- és bejárás, szállítás a lakások közös kapubejárata bonyolódik, nem „tegnaptól”, hanem amióta a lakásingatlan állami tulajdonban volt. Olvasónk közlése szerint – és ez további, más jellegű bonyodalmakat okozhat –, a

lakrészeket úgy adták el a bérlőknek, hogy az udvarból, pontosabban, az épülethez tartozó telekből feltehetően önkormányzati magántulajdonban maradt bizonyos nagyságú területek, amelyeket ugyan mindenki használ, de jogilag nem tartoznak egyik lakáshoz, de valamennyihez sem, ún. osztatlan közös tulajdonban. A lakástulajdonosok megelégték azt, hogy udvaruk átjáróházza változott, és keressik a megnyugtató, lehetőleg a peren kívüli jogi megoldást.

A kérdés megválaszolása előtt a szolgalmi jog meghatározását vázolnunk, keletkezésének eseteit pedig mindenképpen ismertetnünk kell. A Román Polgári Törvénykönyv (tovább Ptk.) 476. szakasza ezt a különben csak ingatlanhoz kötött dologjogot egy olyan tehernek tekinti, amely egy ingatlanra, egy másik ingatlantulajdonos javára, hasznára „nehézedik”. Jobb megértésért

ide másolom a törvény szövegét: „o sarcină impusa asupra unui imobil pentru uzul si utilitatea unui imobil având un alt stăpân.” Jeles jogi szakírók régebben vitatták ezt a meghatározást, mert szerintük ebből az vezethető le, mintha a jogviszony két ingatlan között jönne létre, holott a jogviszony nem ingatlanok, hanem csakis a jog címzettjei, a mindenkori tulajdonosok között jön vagy jöhet létre. Abban azonban egységes a jogirodalom, hogy a szolgalmi jog mindig a szolgáló telek tulajdonosát terheli (proprietarul fondului aservit) az uralgó telek tulajdonosának hasznára (proprietarul fondului dominant). Nincs helyünk valamennyi szolgalmi joggal részletesen foglalkozni. A jog keletkezésének módjairól, amiről a Ptk. 577. szakasza beszél, mégis szólnunk kell, mert tanácsunk csak ennek ismeretében lesz érthető. Léteznek természetesen szolgalmi jogok, például

a vízfolyás engedélyezése, a forráshasználati jog, aztán olyanok, amelyeket a törvény (maga a Ptk.) ír elő. Ezek közül említem a miniket érdeklő, a 616. szakaszban található átjárási szolgalmat (servitutea de trecere), amiről azt hiszem, mindenki hallott.

Lényege az, hogy a zárt telek tulajdonosának (proprietarul locului infundat) azért, hogy kijárása a közútra biztosítva legyen, joga van átjárni a szomszéd telkén, mindig a legrövidebb utat választva, s ha ezt közös megegyezéssel nem tudja elérni, a szolgalmi jogot bírósági úton, tehát perben megnyerheti és így kikényszerítheti.

A szolgalmi jogot azonban elbirtoklással is meg lehet szerezni (ezt most nem részletezem), de ez a dologi jog leggyakrabban mégis jogügylet alapján szerezhető meg, visszatérően, kétoldalú vagy ingyenes, egyoldalú jogügylettel. Ezek közül em-

lítem a leggyakoribb adásvételi szerződést, a tartási és az életjáradéki szerződést, az ingyenes közlő az ajándékozási szerződést, majd pedig külön a végrendeletet.

Ezek után térjünk vissza a konkrét jogesethez, az olvasónk vázolta, a szolgalmi joghoz kapcsolható kérdéséhez. Az átjárási szolgalmat, telekkönyvi rendszerben beábrázolva érvényes. Ennek tehát mindkét telekkönyvben meg kell jelennie. Erről, ennek létezéséről olvasónk nem beszélt, így feltételeztük, hogy csak megtört gyakorlattal szembesülünk abból az időből, amikor mindkét ingatlan, épületestől, telkesen nyit nagyobb bejáratot, amelyen keresztül minden típusú szállítóeszközzel közlekedni tud, vagy pedig a szomszéd ingatlanok tulaj-

donosaival olyan egyezséget köt, közokirati formában (act autentic notarial), amely számára átjárási szolgalmi jog megszerzését jelenti majd, mindezt kikötött ellenszolgáltatásért. Azt ugyanis a törvény nem mondja, hogy az egyezmény alapuló szolgalmi jog (servitute conventională) csak ingyenes lehet, ellenkezőleg, a megszerző jogcím visszatérően is, de ingyenes is lehet (titlul poate fi oneros, dar si gratuit). Ha ez nem fog menni, a felek közötti akarategyezés hiánya miatt, a per elkerülhetetlen lesz. Ezt mindkét fél kezdeményezheti, más-más jogalapra történő hivatkozással. A lakástulajdonosok az átjárás megszüntetését kérhetik, az iskola pedig az átjárási szolgalmi jog megítélését. Ennek az utóbbinak azonban nincs sok esélye, illetve csak akkor lenne, ha a telkük valóban zárt telek lenne, igazolva, bizonyítva a már említett 616. szakasz feltételeit.

2011 őszi körömlakktrendek

A természetből sajnos javarészt eltűnik, a körmeinken viszont az ősszel is velünk marad a zöld szín, de a klasszikus, illetve a semlegesebb árnyalatok kedvelői sem maradnak festetlen körmökkel...

Igazi klasszikusnak számít, mind a forma, mind a szín, de idén ősszel is nagy sikernek örvend: lekerekített francia manikűr bordó alappal és arany körömvégekkel. Apró hátránya a dolognak, hogy csak szép hosszú, mandula formájú körmökön mutat igazán jól, és érdemes szakemberre bízni annak, akinek nincs elég kézügyessége hozzá. Divat lesz a királykék is, és a márványmintás körmökkel is kezdhünk megbarátkozni.

Visszajött a 30-as évek manikűrdivatja is, klasszikus fe-

hér-piros párosítással is nagyon ütős, de abszolút modernné teszi a nude és a fekete szín párosítása.

Lássuk továbbá az őszi legdivatosabb színeit, amelyeket egyszerűen bárki felfesthet.

Rozsdabarna

Akiknek a vörös köröm túl egyértelmű, a zöldhöz viszont nem elég bevállalásuk, annak a rozsdabarna lakkot ajánljuk az őszi felhozatalból. Az üvegben kevésbé bizalomgerjesztő árnyalat a körmökre kenve meglepően sikkesen mutat.

Jégszürke

Akik unják már az átlátszó, illetve bézs körömlakkokat, viszont mindenképp világosra szeretnék festeni a körmeiket, idén ősszel jégszürkével válthatják ki az egyhangú színeket.

Zöld

A szokatlan körömlakkszínek hívei ebben a szezonban lakkozzanak zölddel. Ezen belül a szín bármely természetes árnyalata szóba jöhet a fátyolosan világostól a haragoszöldig.

Mélyvörös

A vörös köröm örök divat, szezononként csupán az változik, hogy épp mely árnyalata trendi. Idén ősszel a meleg mélyvörös, illetve bordó árnyalatok vannak soron.

Arany

A fémes árnyalatok közül az előttünk álló hónapokban az arany, ezen belül is leginkább az óarany dívik majd. Gyöngyházás, sötét csillámokkal feldúsított változatban egyaránt menő lesz.

Tévhitek a hajápolásról

Jót tesz a majonéz és olívaolajos pakolás

Ez a két konyhai alapanyag valóban kiváló hidratáló tulajdonsággal rendelkezik, azonban marokszám kenve a hajra, nem kitűnő módszer a selymes tincsek eléréséhez. A majonézes kúra sikere a haj szerkezetén és típusán múlik. Ha a haj vékony és ritka, az eredmény zsíros kinézetű lesz. De ha vastag szálú, durva és nagyon száraz, akkor a majonéz és az olívaolaj, megfelelő módon alkalmazva, jó alternatívája lehet egy drága, mély kondicionáló kezelésnek. Legfeljebb egy evőkanálnyit használjunk bármilyen anyagból. Egyenletesen oszlassuk el a hajon úgy, hogy a hajvégekre kerüljön a legtöbb. Harminc perc után a haját samponnal öblítsük le.

Folyamatosan új fejlesztésű sampont és kondicionálót kell venni

Nem attól lesz kevésbé mutatós a haj, mert a régen bevált sampon már nem használ. A közhiedelemmel

ellentétben, a haj nem tud hozzászokni az adott termékhez: ha már nem csillog a haj egy jól bevált márkától, akkor az valószínűleg felhalmozódott a hajszálakban. Néhány sampon és kondicionáló nem tisztul ki a hajból, ezért idővel a várt eredmény is elmarad. A megoldás: kéthetente használjunk tisztító sampont, amely eltávolítja a felhalmozódott kémiai anyagokat, majd próbáljuk ki újra a már bevált márkát.

Ha levágjuk a hajadat, gyorsabban nő

A rendszeres igazítás valóban egészségesen tartja a tincseket, de ettől még nem lesz gyorsan „aranyhaj”. A haj 1-1,5 centimétert nő havonta attól függetlenül, hogy lecsippentünk-e a végéből, vagy sem. A hajvég kiigazítása megakadályozza a töredeztést és erősebbé teszi a haját, de a hajhagymákat nem készíti gyorsabban növekedésre. Azonban az egészséges haj valóban hosszabbak tűnik, mint egy töredezett végű hajkorona, ezért nem

rossz ötlet 8-12 hetente bevézni a fodrászodhoz.

Terhesen nem szabad haját festeni

Egyetlen tanulmány sem állítja, hogy a hajfestés bármilyen káros hatással lenne

a magzatra. A vizsgálatok azt mondják, hogy minden terhes nő fokozottan figyeljen arra, milyen hatásoknak teszi ki a testét. A legnagyobb probléma inkább az, hogy néhány hajfestő termék formaldehidet tartal-

maz, amely rákkeltő anyag. Ilyenkor persze jobb az óvatosság, figyeljünk oda, milyen festéket veszünk. Ha az említett kemikáliát megtaláljuk a termék összetevői között, inkább maradjunk tőle távol, és válasszunk olyan márkát, amelyben nincs ártalmas vegyszer, például hennaalapú festéket.

Minden hajszál azonos sebességgel nő

A friss hajvágás tökéletes szimmetriája nem tart sokáig. A haj a test minden területén más-más sebességgel nő, beleértve a fejbőrt is. A haj három növekedési fázison megy keresztül, ez testtájékonként különböző. A tudomány jelenlegi állása szerint csak egy dolgot tehetünk, hogy egyenesbe hozzuk a különböző nagyságúra megnőtt hajszálakat: járjunk rendszeresen fodrászhoz.

Semmi sem változtatja meg a haj természetes szerkezetét

Hirtelen az egyébként szögegyenes haj begöndörö-

dik? A hajszerkezet nincs kőbe vésve. A szerkezet a haj növekedési ciklusával, az elfogyasztott táplálékkal és akár a gyógyszerekkel is összefügg. A haját tápláló hajhagymák és a fejbőr tehát állandó változásban van. A hajhagymát ért hatások a hajat hullámossá tehetik, vagy akár a színét is megváltoztathatják. A stressz, életkor és a hormonok szintén megváltoztatják a haj szerkezetét.

Ha zsíros a haj, ne használjunk kondicionálót

A zsíros haj a fejbőr fagygyújtótermelése miatt alakul ki, ezért a kondicionáló kihagyása ezt a problémát nem oldja meg. Ezért a zsíros hajúak, a hajtöveknél tisztító, a hajvégeken hidratáló sampont használjanak. A kondicionálót csak a haj végére és középső részére masszírozzák be. A hajról a faggyú könnyen a hajformázó eszközökre tapadhat, ezért érdemes a fésűt, hajkefét néha egy kis samponos meleg vízben megtisztítani.

Programajánló

Vaknyugat

Helyszín: Csíkszereda, Csíki Játékszín, Hunyadi László Kamaraterem (Temesvári sugárút 6. szám), október 1., szombat, 19 óra, október 2., vasárnap, 19 óra, október 6., csütörtök, 19 óra.

Kortárs író szerző, Martin McDonagh darabját, a *Vaknyugatot* mutatja be a Csíki Játékszín. A négy szereplős stúdióelőadás rendezője Parászka Miklós, szereplői Czintos József, Fülöp Zoltán, Veress Albert és Kiskamoni-Szalay Lilla, a Kaposvári Egyetem színészhallgatója.

Muza Fest

Helyszín: Zilah, szeptember 30., péntek.

A Muza Fest művészeti fesztivál utolsó napjának programja: 18.00. Színház. Grupa mica: Delir în doi / Szakszervezetek Művelődési Háza 20.00. Jazz-blues session: Jazztrotters Quartet / La Strada.

Varázsképek, Székelyföld fotókiállítás

Helyszín: Csíkszereda, Hargita Megye Tanácsa kiállítóterme (Szabadság tér 5.

sz.), szeptember 30., péntek, 15 óra.

A vándorkiállítás 42 székelyföldi fotóművész 74 alkotását mutatja be. A program egyedisége, hogy első alkalommal nyújt lehetőséget arra, hogy a térség fotóművészei alkotásaikkal megmutassák, milyenek is látják ők a Székelyföldet.

Lakatos Demeter-emlékműsor

Helyszín: Csíkszereda, Szakszervezetek Művelődési Háza, Márványterem, szeptember 30., péntek, 18 óra.

Lakatos Demeter-emlékműsort tartanak a szabófalvi (moldvai) csángó költő születésének 100. évfordulója

tiszteletére. Az emlékestet fellép Ferencz István költő, Halász Péter néprajzkutató, Csoma Gergely fotóművész.

Centrum-projekt-bemutató

Helyszín: Kolozsvár, Evangélikus-Lutheránus Püspökség (B-dul 21 Decembrie 1989, 1. sz.), szeptember 30-án, 11 órakor.

A Centrum projekt egyik célja: a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének tudatosítása; az előítéletek, közfelfogás megváltoztatása az érintettek gondolatainak, véleményének megszólaltatásával; az esélyegyenlőség előmozdítására irányuló tevékenységek, pozitív példák

ismertetése; a diszkrimináció, a társadalmi kirekesztés elleni fellépés; a társadalmi kohézió erősítése az intézmények szorosabb együttműködése által.

A népmese napja Mátyás királlyal

Helyszín: sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtár Gábor Áron Terem, szeptember 30. 17 óra.

A gyermekkönyvtárban várják a kicsiket és nagyobbakat játékkal, zenével kísért, interaktív könyvbemutatóra. A rendezvény programja: Három meséskönyv születése (Benedek Elek, Jókai Mór és Móra Ferenc meséi Mátyás királyról) – a Gutenberg Kiadó könyvei-

nek bemutatója, meseolvasás és papírszínház Fekete Máriaival, muzsika a sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceum Gyűszűvirág régizene-együttese előadásában, hangszerbemutató.

Cimborák 3 – Erdélyi Magyar Babostalálkozó

Helyszín: a színház stúdióterme. Az első előadás október 2-án, vasárnap 17.50 órakor kezdődik, a megnyitó után a házigazda Cimborák Bábszínház mutatja be *Ilók és Mihók* című előadását. A találkozó részletes programja elérhető a következő címen: cimborakbabostalalkozo.blogspot.com.

Babakocsi: hogyan toljuk?

Egy neves gyermek-egészségügyi szakember szerint, azok az anyák, akik arccal előre fordítva hordják magukon a gyereküket, kegyetlenek és önzőek, hasonlóan azokhoz, akik a babakocsiban is maguknak háttal tolják őket.

Cathrine Fowler, a Sydney Egyetem professzora úgy véli, a kicsik – egészen egy éves korukig – rettegnek, ha akár a kenguruban, akár a babakocsiban szüleiknek háttal kell utazniuk. A zsúfolt utcákon, bevásárlóközpontokban számtalan olyan izgatott, félelmetes helyzettel szembesülnek ezek a csecsemők, aminek csupán a szívtelen szülők képesek kitenni őket.

Az ellenzők szerint azonban a kicsik számára, főleg ha már elmúltak három hónaposak, unalmas, ha csupán az anyukájuk arcát látják, ezért hordják őket a kül-

világ felé fordítva. Robin Barker szülésznőnek az a véleménye, ha a csecsemőt szeretik és megfelelően táplálják, semmi jelentősége sincs annak, hogy merre néz sétálás közben. Szerinte épp elég dologgal frusztrálják a szülőket, felesleges bennük még emiatt is büntudatot kelteni.

Fowler professzor a véleményét egy 2008-ban a Dundee Egyetemen készült tanulmányra alapozza, amely kimutatta, hogy a szülőknek háttal utaztatott kisgyerekek lassabban fejlődnek és felnőttkorukra nyugtalanabbá, feszültebbé vál-

nak. Az ilyen gyerekek nehezen hívják fel magukra szüleik figyelmét és ritkábban is beszélnek hozzájuk. Ezzel szemben azok a csecsemők, akik szüleik felé fordulva ülhetnek a babakocsiban, töb-

bet nevettek, anyukájuk gyakrabban szól hozzájuk és könnyebben elaludtak.

„Világosan kiderült a vizsgálatokból, hogy sok kisgyerek számára a babakocsiban utazás feszült és

kimerítő élményt nyújt, a feszült gyerekek pedig később stresszes felnőttekké fognak válni” – összegezte a tapasztalatokat Suzanne Zeedyk, az egyetem fejlődépszichológusa.

Az orvos válaszol

Sokat hallani arról, hogy ajánlják a jódozott sót. Ezt mindenkinek ajánlott emmie vagy veszélyes is lehet?

Az ország településeinek jó részében enyhe fokú a jódozottság. Ilyen helyeken sok a pajzsmirigybeteg, azon belül is a strumás. A szervezetbe kerülő jódot a pajzsmirigy összegyűjti és hormontermeléshez felhasználja. Jód hiányában megnagyobbodik és a működése zavart szenved. Teljes anyagcsereproblémát, szervi betegséget okoz. Fel-nötteknél fokozott érmeleszedést, emelkedett koleszterinszintet, izom- és ízületi fájdalmakat, levertséget okoz. Oka lehet a meddőségnek, terhes anyáknál spontán abortuszt, koraszülést, újszülötteknél és gyermekeknél növekedési és fejlődési visszamaradást okoz. Az emberi szervezet napi jódszükséglete életkorfüggő, terhes és szoptató nőké nagyobb. A jód pótlása, szedése nem egyszerű, nagy szakértelmet igényel. Önmagában az, hogy jód van valamilyen, nem elég. A jódozott só sem old meg semmit. Vagy kiürül, vagy felhalmozódik bennünk valahol, anélkül, hogy harmonikusan képes lenne beépülni életfolyamatainkba. Az olyan só, amely természetesen van jelen a jód, evolúciós programozásunk azonnal felismeri. Az iható jódtartalmú ásványvizek és a tengeri algák rendszeres fogyasztásával ki-védhetjük a jódhányt. Komplikálja problémát az, hogy a bevitt jódozott só csak egy része hasznosul, és általánosságban a sok magas vérnyomásos és szívrendszert beteg miatt inkább a kevés só fogyasztását javasoljuk. Felmerülhetnek örök-lődési problémák is. Például a pajzsmirigybetegségre való hajlam örökölődik. A családi hajlam, a genetikai adottság pedig nem jódfüggő.

Dr. Győri György

A kávé és a depresszió

Jó hír a kávérajongóknak. Egy új tanulmány kimutatta, hogy az azokban a nőkben, akik legalább négy csésze koffeintartalmú kávét fogyasztanak naponta, alacsonyabb a depresszió kialakulásának kockázata, mint azokban, akik nem isznak kávét.

Bár az *Archives of Internal Medicine* legfrissebb számában megjelent kutatás egyelőre nem javasolja a rendszeres kávéfogyasztást a depresszió megelőzésének általános eszközeként, az eredmény vigasztaló lehet azok számára, akik lelkiismeret-furdalást éreznek a szokás miatt.

Dr. Christopher Cargile pszichiáter szerint ennek köszönhetően csökkenhetnek a kávéfogyasztás negatív hatá-

saival kapcsolatos aggályok. A koffein nagy adagját régóta összefüggésbe hozzák a szorongás és egyéb pszichiai rendellenességek fokozódásával, ami állandó aggodalom kialakulásához ve-

zetett, és fogyasztásának korlátozását vetette fel.

A koffein 80 százalékát kávé formájában fogyasztják világszerte, és a koffein számát a legerterjedtebben alkalmazott idegrendszeri serken-

tőszernek az egész világon. A szív egészségével, a gyulladásokkal és a rákbetegségekkel kapcsolatos hatását számos kutatás vizsgálta (ezek a hatások általában enyhék, sőt jótékonyak), a kedélyállapot vonatkozásában azonban korábban nem vizsgálták.

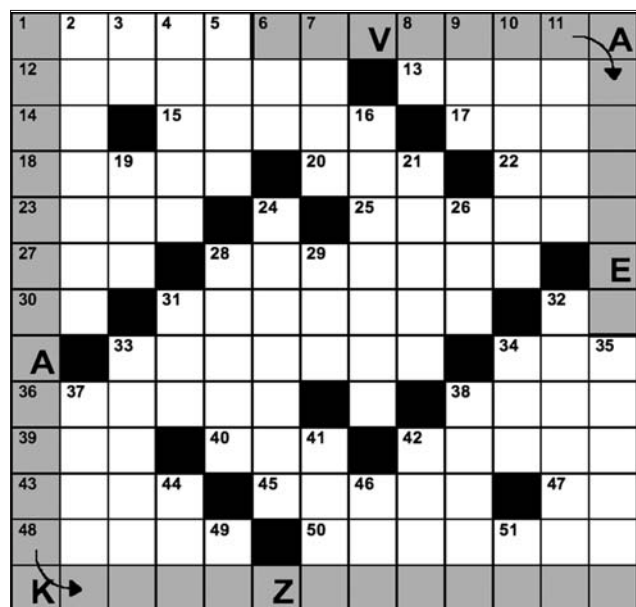
A kutatást vezető Dr. Alberto Ascherio, a Harvard Orvostudományi Egyetem kutatója elmondta, hogy a közel 51 ezer, hatvanhárom éves átlagéletkorú nő részvételével végzett kutatás alapján az derült ki, hogy a naponta legalább négy csésze kávét fogyasztó nőkben 20 százalékkal, a két-három csészevel ivókban pedig 15 százalékkal alacsonyabb a depresszió kialakulásának kockázata, mint azokban,

akik legfeljebb egy pohárral isznak naponta. A koffeinentes kávé és a depresszió kockázata között semmilyen összefüggést nem lehetett kimutatni.

A szakértők szerint a kapcsolat biológiai hátterében az állhat, hogy a koffein számos idegi átvivőanyag, köztük a dopamin és a szerotonin felszabadítását is befolyásolja, amelyek szerepet játszanak a kedélyállapot szabályozásában és a depresszióban. Igaz, hogy ezek inkább rövid távú hatások, és a kutatók egyelőre nem tudják pontosan, miért csökkentheti az éveken tartó kávéfogyasztás a depresszió kockázatát. A kutatók most egy lehetséges ok-okozati összefüggés kimutatásán dolgoznak.

Cseles férj

– Képzeld...olvastam egy cikket ..egy fickó azért vált el a feleségtől mert az folyton a zsebeiben turkált...
– És most mit csinálsz?

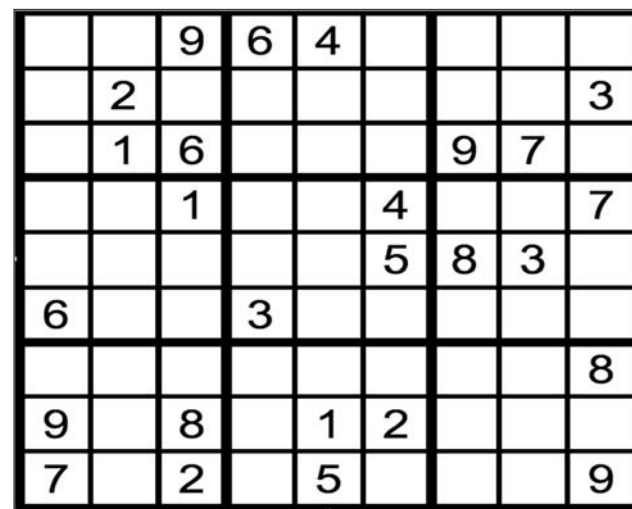
– ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes:

1. Az egyik égtáj. 6. A poén első része. 12. 366 napból álló esztendő. 13. Összehordott rakás. 14. Békafej! 15. A régi katonai nyelvben: támadás, roham. 17. Nagyapó, tréfásan. 18. Sóvárgó. 20. Düledék. 22. Rotterdam folyója. 23. Velencei sziget. 25. A reneszánsz stílust követő túldíszített művészeti irányzat és stílus 1600 és 1750 között. 27. Etel becézve. 28. Magas rangú főpap. 30. Vissza: strázsza. 31. Bolyong. 32. Forint (röv.). 33. Hírheft személy. 34. Daganat. 36. Mérédek szikla. 38. Semmelweis Orvostudományi Egyetem (röv.). 39. Évek ...; hosszú ideje. 40. Református (röv.). 42. Onnan. 43. Nedves, szeles idő. 45. Lapra jegyzetelő. 47. Puskát használó. 48. Kézi hossz mérték. 50. Nyári lábbeli.

Függőleges:

1. A poén második része. 2. Csinosító. 3. Fejetlenül szó! 4. Gátba ütköző. 5. Kézimunkázó. 6. Mattia Pascal ... élete; Luigi Pirandello regénye. 7. Szaporítósejt. 8. Zsákfolt! 9. Jó, németül. 10. Tompán színjátkozó. 11. Suliban tanítják! 16. Gazdátlan kutya. 19. Edina becézve. 21. Szeged egyik folyója. 24. Hézagot kitölt. 26. Román lej (röv.). 28. Tücsök és 29. ..., mámor, Provence; Russel Crowe filmje. 31. Végtagunk része. 32. Némely állat végtagja. 33. Félcsérje. 34. Karó. 35. Az anyagából. 37. A teázás ideje Angliában. 38. Amerikai színésznő (Sharon). 41. Szemrevaló, elegáns. 42. Sémi nép. 44. Hajcsár mondja. 46. Se ..., se bűze. 49. Rajztömb közepe! 51. Dis Manibus (röv.)

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

1	8	3	7	4	5	6	9	2
5	9	6	1	3	2	8	4	7
2	7	4	8	9	6	1	3	5
4	2	7	3	8	1	5	6	9
9	3	5	6	7	4	2	1	8
6	1	8	2	5	9	3	7	4
8	6	9	4	2	3	7	5	1
7	4	1	5	6	8	9	2	3
3	5	2	9	1	7	4	8	6

Lett népmesék

A szél ajándéka

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy szegény öregember egy öreg házikóban. Egyszer nagy szél támadt, és levitte a ház tetjét. A szegény öreg jajgatott, majd elgondolkodott: „Elmegyek a Szélhez, panaszt teszek nála.”

El is indult, ment egy egész nap, amikor leszállt az este, bejutott egy nagy erdőbe, és ott talált egy kis kunyhót. Bement a kunyhóba, és megkérdezte a gazdát: „Nem tudod, hol lakik a Szél?”

A gazda így felelt: „Én magam vagyok a Szél.”

„Azért jöttem hozzád, hogy panaszt tegyek.”

„Miért?”

„A Szél levitte a házam tetjét, és most nem tudom, hogyan is lakjam benne.”

„Ne haragudjál rám! Csak véletlenül akadt bele az egyik szárnyam. Adok neked egy kendőt. Ha ezt a kendőt kitekítéd az asztalon vagy a földön, mindjárt lesz bőven enni- és innivalód. Így baj nélkül élhatsz.”

Az öregember fogta a kendőt, megköszönte az ajándékot a Szélnek, és elment. Amikor hazaért, megvendégelte minden rokonát és barátját. Az úr tudomást szerzett a varázskendőről, elküldte az embereit, hogy vegyék el az öregtől azt a kendőt.

Az öreg ismét elment a Szélhez, és panaszkodott neki: „Az úr elvette a kendőt. Nem tudsz még valamit adni nekem?”

A Szél így felelt: „Most adok neked egy furulyát. Ha belefújsz, az úr visszaadja neked a kendőt.”

Az öregember ezután hazament, és mihelyt csak belefújta a furulyájába, mindenki tánca perdült. Az úr is tudomást szerzett a csodálatos furulyáról, és elküldte az embereit, hogy hozzák azt el az öregtől. Az öregember mihelyt furulyázni kezdett, az úr emberei is akarva, nem akarva táncolni kezdtek. Semmi mást sem tudtak csinálni. Az úr megharagudott, és még több embert küldött az öreghez, de azokkal is ugyanaz történt.

Az úr nem akarta elhinni, ezért maga is elment a feleségével együtt az öregemberhez. Az csak belefújta a furulyába, már az úr és a felesége is táncolt, addig táncoltak, míg csak össze nem estek, és kérlelni kezdték az öregembert, hogy hagyja abba a furulyázást.

Az öreg ekkor megkérdezte: „Visszaadod a kendőmet?”

Az úr így felelt: „Vissza, vissza.”

Ekkor az öregember visszazapta a kendőjét, és azután boldogan élt a haláláig.

A fonó, a motringozó, a szövő

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy anya a lányával. A lánynak a tenyerén nem voltak életvonalak. Az is különös volt, hogy a lány sem-

milyen dolgot nem tudott befejezni: mindenbe belekezdett, mindenbe belegabalyodott. Az emberek lustának tartották, de valóban egyáltalán nem úgy volt.

Egyszer az anyja valamiért nagyon megharagudott, és az országúton verte a lányát.

Éppen arra ment egy idegen úr. Megkérdezte: „Miért vered a gyermekedet?”

Az anyja egyáltalán nem akarta megszégyeníteni a lányát, ezért így felelt: „Nos, hogyan verném? Minden szalmámat kezdő selyemmé fonni és szőni.”

Az úr meghallván ezt, nagyot ugrott, és megkérte, hogy adja hozzá feleségül a lányt.

Az anyja oda is adta. Az úr elvitte a lányt magával. De otthon elgondolkodott: „Va-

jon tényleg selymet fog fonni és szőni a szalmából? Megparancsolom a legényeknek, hogy szedjenek össze egy csomót. Ha ő a szalmaköteget megfonja és megszövi, feleségül veszem, de ha nem – visszaviszem.”

Estére össze is gyűjtötték a szalmát. Alkonyatkor a lánynak már el kellett kezdeni a fonást. A szegény lány odament a szalmához és sírva fakadt, és egyre csak sírt.

Akkor odament hozzá három öregasszony: a Fonó, a Motringozó és a Szövő, megkérdezték tőle: „Lányom, miért sírsz?”

„Hogy is ne sírnék? Ezt valaki meg tudja tenni? Nekem ebből a szalmából selymet kell fonnom, és délre anyagot kell szőnöm belőle.” – „Ne sírj, le-

ány, mi segítünk neked.”

És a Fonó azonnal selymfonalat font a szalmából, a Motringozó a lány kezén gombolyagot tekert. A Szövő a fonálból selyem textilt szőtt.

Amikor eljött a hajnal, a szalmarakás már el is tűnt, és a helyében ott volt a hosszú és széles selyemszöttes. A lány nem tudta, hogyan köszönje meg, hogyan fizesse meg a nénikéket. De azok semmiféle fizetséget nem kértek, csak amikor mentek el, ezt mondták: „Holnapután lesz a lakodalmad az úrral. Ha jó szíved van, akkor minket is meghívsz.”

Jól van. Reggel az úr nagyon örült a selyemszöttesnek és a dolgos lánynak. Azonnal nagy lakodalmat rendezett, és szinte az egész

világot vendégségbe hívta. A lány is, a menyasszony, azonnal készülődni kezdett. És ekkor meglepetten vette észre, hogy a munka másképpen megy neki, mint korábban. Amit elkezdett, mindjárt gyorsan is befejezte; és a tenyerén is megjelentek az életvonalak.

A lakodalom reggelén megjötték a vendégek, csak az a három néni nem volt sehol. A menyasszony odament a vőlegényhez, és így szólt neki: „Nem tudod, hogy én meghívtam három nénikét, de furcsa, nem jöttek el.” De miközben kimondta ezeket a szavakat, az ajtó kinyílt, és bejött a Fonó, a Motringozó és a Szövő. A Fonónak a szál nyaldosásától olyan volt az ajka, mint egy csésze, a Motringozónak a fonál tekerésétől olyanok voltak az ujjai, mint a spulnik, a Szövőnek az állandó szövéstől olyanok voltak a lábai, mint a fahasábok. Az úr ezt látva megkérdezte, hogy miért ilyen az ajkuk, az ujjuk és a lábuk. A válaszuk így hangzott: „Attól, hogy éjjel-nappal csak dolgozunk. Ezért, ha szereted a feleséged, ne engedd, hogy ne legyen ilyen az ajka, az ujjja és a lába.”

Az úr megfogadta a tanácsukat. Boldogan éltek a feleségével együtt, míg meg nem haltak.

Lett népmesék
(fordította: Dabi István)

Tizenkét hónap a természetben

Az európai madármegfigyelő napok, azaz Eurobird-watching a BirdLife International madártani szervezetek világszövetsége kezdeményezésére jött létre, 1992-ben. Azóta minden év október első hétvégéjén rendezik meg az európai madármegfigyelő napokat. Ekkor madarászok, természetbarátok, iskolások

sétálnak ki a természetbe és figyelik meg a vonuló madarakat.

Kedves gyerekek! Ragadjátok meg az alkalmat, és legyetek részesei egy Európát átfogó madarászprogramnak, tudom, hogy sokatok már egész otthonosan mozog a madarak világában, ezért érdemes családi prog-

ramot szerveznetek erre a napra. Győzzétek meg szüleiteket, hogy sétáljatok ki erdőre, mezőre, de akár a városok központi parkjába, és végezzetek közösen madármegfigyelést. Tudjátok a jelszót: hátizsákot a vállra, és irány a természet! Legyen nálatok távcső, jegyzetfüzet, írószer, madárhatározó. Túl

a madármegfigyelés által nyújtott élményeken, az adatokat elküldhetitek az Országos Madártani Központban (Societatea Ornitologică România) ahonnan a főszervezőkhöz kerül és kiértékelik azokat.

Az utóbbi időben kialakult egy verseny az országok közt, mégpedig a helyszínek, a részt vevők és a látott madarak száma alapján értékelik a résztvevő országokat. Sajnos Románia, mint ezt már máskor is jeleztem a kullogók közt van, de nem azért, mert nálunk nincs látványos, hanem mert nem gördülőkény a szervezés. Pedig emlékszem, volt idő, mikor fiatal madarászok a központnál olyan lelkesek, aktívak voltak, hogy plusz öröm volt az általuk szervezett programokban részt venni. Oklevelet küldtek minden résztvevőnek, de volt amikor a kiszállási üzemenyagot is megtérítették. Őszinte elismerésem érte.

Na, de sebj, kedvünket nem szegheti a bürokrácia, a természetbe mindig érdemes kisértélni, ezért jó madarászást kívánok mindenkinek.

Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület

„Bányabejárat” makett

Ne dobd ki a vévépapír rolót, a tojásrekeszt, a fagyis pálcikát, a kartondobozokat. Izgalmas makettet készíthetsz belőlük.

Szükséges eszközök: vévépapírróló, a tojásrekesz, a fagyis pálcika, kartondoboz, ragasztó, olló, zsinég.

Elkészítés: Fordíts fel egy

tojásrekeszt, majd fagyis pálcikákból rakd össze az állványt. Csöveknek használj vévépapírrólókat, és rögzítsd zsinég segítségével. Utána kartonból vágd ki a felirat-táblákat és ragaszd fel azokat is. A makett kivitelezését számtalan módon megteheted, a mellékelt kép csak egy ötlet. Jó szórakozást!

Kerti rozsdafarkú

Hétfégi mellékletünk *Életmód* és *Csodavár* oldalait
Orosz Anna szerkesztette